
**Het patriciërshuis van ouds genaamd
'de groene weijde'**

Voorstraat 178

Dordrecht

Angenetha Balm-Kok

De bewoningsgeschiedenis van het patriciërshuis
van ouds genaamd 'de groene weijde'
thans galerie Intermezzo
aan
Voorstraat 178 te Dordrecht

Angenetha Balm-Kok

© Niets van dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

In opdracht van de heer Nico Duiniveld is er door Angenetha Balm een onderzoek ingesteld naar de bewoningsgeschiedenis van het patriciërshuis aan Voorstraat 178 te Dordrecht.

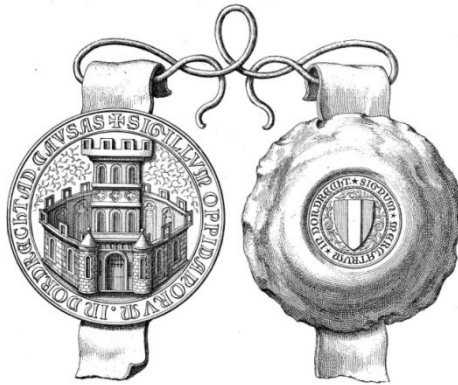
Mijn dank gaat uit naar Erica van Dooremalen, die mij de nodige informatie en beeldmateriaal bezorgden.

Bij de voorpagina: Voorstraat 178 te Dordrecht omstreeks 1900

Bewoningsgeschiedenis van het patriciërshuis

van ouds genaamd 'de groene weijde' thans Voorstraat 178

Dordrecht

stadszegel van Dordrecht

De kaart van Joannes Blaeu geeft de stad weer zoals die er omstreeks 1649 uitziet.

Inhoudsopgave

5	:	Inhoudsopgave
6	:	Inleiding
8	:	Wat vooraf ging.....
10	:	1729 - 1753 Johan Herman Hallincg
15	:	1753 - 1773 Cornelia van den Santheuvel en erfgenamen
19	:	1773 - 1822 Hendrik Onderwater Hendriksz.
24	:	1822 - 1837 Hendrik Onderwater Boudewijnsz.
26	:	1837 - 1842 Boudewijn Onderwater van Brandwijk en Gijbeland en Puttershoek
31	:	1842 - 1851 Margaretha Elisabeth v.d. Wall, weduwe Boudewijn Onderwater
32	:	1851 - 1852 Pieter Hendrik van de Wall
36	:	1852 - 1914/ 1922 Nicolaas Roodenburg en erfgenamen
51	:	1922 - 1952 ½ R.K. Parochie van de Heilige Antonius van Padua & ½ R.K. Parochie van den Heilige Bonifacius kerk
58	:	1952 - 1977 Stichting R.K. Schoolbestuur Dordrecht
68	:	1977 - 1986 Michiel Koning
71	:	1986 - 1988 Gemeente Dordrecht
75	:	1988 - heden Stichting Volkshuisvesting Zwijndrecht - Dordrecht thans Trivire
84	:	Bijlage : beknopt overzicht
87	:	Bijlage I : origineel rekest uit 1745
89	:	Naamregister

Inleiding

De Voorstraat is één van de twee oudste straten van Dordrecht. Reeds in 1200 wordt er geschreven over Dordrecht liggende aan beide zijden van het water. Met het water wordt de Thure bedoeld, de veenkreek waaraan Dordrecht is ontstaan. De Voorstraat aan de zuidoever van de Thure is van oorsprong een waterkerende dijk.

Vanwege de grote lengte van de straat is deze in de volksmond 'gesegmenteerd' in overzienbare delen. Zo kende men de 'Kannekopersbuurt' gelegen tussen de Nieuwkerkstraat en de Nieuwbrug; zo genoemd naar de concentratie in aardewerk in dit deel van de Voorstraat. Het gedeelte tussen de Nieuwbrug en het Steegoversloot stond bekend als 'onder de Kruyscapel' naar de tegenover de Nieuwbrug gelegen middeleeuwse kapel. Belangrijke patriciërshuizen aan de Voorstraat zijn ondermeer de beide burgemeestershuizen 'de groene weijde' op nr. 178 en 'Oostenrijk' op nr. 190/192.¹

Rijke burgers woonden vanouds langs de oude hoofdstraten zoals de Voorstraat, Wijnstraat, Groenmarkt en Grotekerksbuurt. Sinds 1850 waren de winkels vooral gesitueerd aan beide uiteinden van de Voorstraat, dus aan de rand van de stad. Maar al voor 1900 was bijna de hele Voorstraat winkelstraat geworden. Het hart van Dordrecht kende nauwelijks lege plekken of pleinen, maar een wirwar van straten en een ongecontroleerde bouw van hofjes, stegen, gangen en sloppen. Bij de Tolbrug werd in 1659 over de Voorstraathaven een houten, later stenen overkluizing aangebracht. Daar verrees een koopmansbeurs, die in 1679 tot vleeshal is verbouwd. Nadat in 1822 de overdekte gaanderijen werden afgebroken verhuisde deze markt.

De eind 19^e eeuw opgerichte 'Vereeniging tot Instandhouding van Oude Gebouwen' te Dordrecht gaf in het jaar 1900 een boekje uit met daarin een beschrijving van panden, waaraan men architectonische of historische waarde toekende. We kunnen deze lijst beschouwen als een voorloper van de Dordtse Monumentenlijst. Het huis komt in het boekje voor onder nummer 430.

c. 1745. Voorstraat 140. Groot dubbel herenhuis met groot en rijk versierd middentravée (hout), waarin de portiek met gewelfd fronton, gedragen door vlakke pilasters, met rijk georneerde kapitelen eindigend op pilasters met guirlandes; de zijvleugels van dit travée eindigen in voluten en zijn rijk met festoenen versierd. Op de portiek gesmeed ijzeren balconhek aan 1e verdieping. Travée, geflankeerd door 2 meer dan levensgrote vrouwen figuren boven het venster der 2e verdieping eindigt in palmetvormig hoofdgestel met festoenen en vruchten. Gevellijst met 6 rijke kapitelen, waarin gevleugelde adelaars. Bordes en stoephek intact. Overig gedeelte van de gevel zeer eenvoudig. Interieur: Rijk stucwerk met figuren.

De voorlopige lijst der Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst Deel III der provincie Zuid-Holland geschreven door A. Oosthoek vermeldt onder nummer 8:

8. Voorstraat 140. Laat Lodewijk XIV (1744—1748). Gebouwd door Hubert de Haan, beeldhouwwerk door Anthony Driessche. Hekwerk om stoep en voor middenvenster. Inwendig: rijk stucwerk en schoorsteen uit den bouwtijd.

¹ RAD 489-32802

Het wordt door Monumentenzorg als volgt omschreven:

Het is een pand met Lodewijk XIV lijstgevel, vijf vensterassen breed, met rijk versierde middenrisaliet, waarin gesneden omlijstingen (ranken, klauwstukken, vrouwelijke hermen en schelpmotieven) van deur en verdiepingsvenster. Onder de kroonlijst gesneden consoles met adelaars. Hardstenen plint en bakstenen hoekpilasters. Smeedijzeren balkonhek. Bovenlicht en roedenverdeling vensters van de recente restauratie (ca. 1957). Stoep met rijk gesmeed rococohek verloren bij straatophoging en trottoir-aanleg. Interieur: hal en rechter benedenzaal met rijke stucdecoratie. Lodewijk XV. Fraai gebouw van algemeen belang wegens oudheidkundige en kunsthistorische waarde.

De woning met zijn bijzondere gevel wordt in diverse boeken beschreven. We lezen in een boek van Herman van Duinen. (2010) Verhalen van Dordrecht deel 20: Dieren in de Dordtse binnenstad op pagina 6:

Eén van de rijkst bewerkte gevels van de stad bevindt zich op de Voorstraat nummer 178. Het pand in de Lodewijk XV stijl dateert van omstreeks 1750 en heeft een fraai middentravee. Aan weerszijden van de ingang bevinden zich pilasters die een kroonlijst dragen waarop een gesmeed ijzeren balkonhek is geplaatst. Onder de kroonlijst, aan het boveinde van de pilasters, zijn prachtige gevleugelde adelaars verwerkt. In de heraldiek is de adelaar, met de leeuw, het meest afgebeelde wapendier. De heroïsche eigenschappen van de adelaar als koning der vogels leidden ertoe, dat veel heersers hem als wapendier voerden.

Het gehele pand bevat ornamenten in de vorm van schelpen, wellicht St. Jakobsschelpen die symbool staan voor de pelgrims.

Dordrecht was in de 19^e eeuw opgedeeld in vijf wijken: A tot en met E. Het pand dat wij nu kennen als Voorstraat 178 wordt eind van de 18e eeuw genummerd C 1044, vervolgens aan het begin van de 19^e eeuw genummerd wijk C 936. Omstreeks 1880 wijzigen wijknummers in huisnummers en noteren we nummer 140. De laatste omnummering vindt plaats omstreeks 1957 en sindsdien is het gebouw genummerd 178.

gevelrij aan de Voorstraat tussen het huis *Oostenrijck* tot aan de Steegoversloot

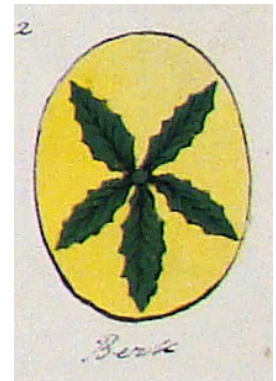
In Dordrecht bestond de bebouwing in de beide hoofdstraten, die de ruggengraat van de stad vormden, uit smalle verouderde panden. Het was daar betaalbaar om drie tot vijf huisjes te verwerven en op de plaats daarvan een vijf tot zeven raams breed pand te zetten. De monumentale huizen in Dordrecht zijn vaak geïnspireerd op die van Den Haag. De houten sierstukken die aan enkele 18de-eeuwse gevels voorkomen, hebben Haagse voorbeelden nagevolgd. De sierstukken van Voorstraat 140 en Wolwevershaven 37 (thans Huize Meerminnen) vertonen veel overeenkomst met dat van Prinsegracht 71 in Den Haag.

Wat hieraan vooraf ging....

Mr. Johan Hallincg, in leven oud-burgemeester was gehuwd met Margrieta [=Margareta] Berck Johansdr. († 30-4-1684). Uit dit huwelijk worden tussen 1641 en 1660 negen kinderen geboren, waarvan er slechts 3 de volwassen leeftijd bereiken met namen Herman Hallincg Heeren Johansz. ged. (1647 - † 1693) echtgenoot van Vrouwe Johanna van der Mast Adriaensdr.; Johanna (1646 - † 1727) en Johan Hallincg Heeren Johansz. geboren op 26 januari 1660.

familiewapens Hallincg: een veld van goud beladen met drie halve leeuwen van sabel; getongd en geklauwd van keel.

De oudste zoon Herman Hallincg treedt 21 januari 1680 te Dordrecht in het huwelijk met Johanna van der Mast. Binnen dit gezin zien 8 kinderen het levenslicht, waaronder Adriaan, Elisabeth en Margareta Hallincg Heeren Hermansdr. († 1742). 5 kinderen overlijden op

jeugdige leeftijd.

De jongste zoon Johan Hallincg treedt op 13 augustus 1686 in het huwelijk met Elisabeth Beljaerts Cornelisdr. Hij is een *jongeman, wonende bij de Grote kerck*. De bruid is geboren in 1664, een jonge dochter en woont bij de Vuilpoort. Uit dit huwelijk worden geboren met namen Margareta Johanna in 1687, Beatrix Cornelia in 1689 en 1691, een tweeling Beatrix en Cornelia in 1695 en de jongste telg Johan Herman op 1 januari 1706. Slechts drie kinderen bereiken de volwassen leeftijd.²

Zijn vader, oud-burgemeester Johan Hallincg wordt 3 februari 1706 begraven in de Nieuwekerk. Hij woonde in de omgeving van het Stadhuis. Hij laat geen wezen na.

links: schilderij met Johan Hallincg (1616-1706). Museum aan huis Simon van Gijn, no. 10478.³

rechts: Portret van een 32 jarige vrouw uit de familie Hallincg met links in de bovenhoek het heraldisch familiewapen - geda-teerd 1587.RKD no. IB 30078.

² RAD 150-278

³ met dank aan C.M. de Bruyn

Mr. Johan Hallincg geb. te Dordrecht op 26-1-1660 († 10-9-1728) was de zoon van Mr. Johan Hallincg en Margrieta Berck. Hij bekleedde vooraanstaande posities in zijn vaderstad; zo was hij lid van de Oudraad in 1687, schepen 1688-1689, 1699-1700, burgemeester tussen 1704-1705, 1708-1709, 1715-1716, 1721-1722, 1727-1728; hoofdofficier of schout 1718 - 1720, 1724-1726, lid der admiraliteit op de Maze 1712 - 1714.⁴

RKD no.31610: portret van een man, waarschijnlijk Johan Hallincg Johansz. (1660-1728) burgemeester van Dordrecht en baljuw van Zuid-Holland

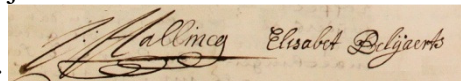
Schepen in wette Johan Hallincg en Vrouwe Elisabeth Beljaerts [Beljaarts] laten op 25 oktober 1687 hun testament passeren voor notaris Johan van der Hoop. Zij vernietigen eerder gepasseerde akten van uiterste wil en benoemen elkaar over en weer tot enige en universele erfgenaam. Onder voorwaarde dat de langstlevende verplicht zal zijn de kinderen aan elkaar verwekt te alimenteren *in aet, dranck, cleedinge en redinge, ter schole doen gaen ende verders haer te laeten exerceren als onder luijden van fatsoen betaempt. Ende dit alles geduerende tot der mondigen daege off huwelijcken state. Ende daertoe gecomen sijnde aen deselve kindt off kindren onder hen allen eens moeten uijtreycken een somme van twintich duijsent guldens [f 20.000]. Ende dat alles in plaetse van de legitime portie.*

Doch ingeval testatrice voor de tweede maal in het huwelijk zal treden zal zij gehouden zijn de kinderen bij het bereiken van de meerderjarigheid de som van vijf duizend gulden uit te keren. Mocht testatrice de eerstaflivige zijn dan is testateur verplicht aan de kinderen eveneens haar kleding uit te reiken gemaakt van zijde, linnen, wol alsmede *haer dubbelden snoere hantpaerlen en phiset-ringh met eenen steen uijt haer ouders boedel haer aengecomen* plus nog een som van twintig duizend gulden.

Mocht testateur voor de tweede maal huwen dan is hij verobligeerd ofwel verplicht bij mondige dage aan de kinderen boven genoemde twintig duizend nog een eender bedrag uit te reiken. Mocht zij kinderloos overlijden dan is testateur verplicht aan de zusters van zijn vrouw de bovengenoemde kleding en sieraden uit te reiken, alsmede een bedrag van veertigduizend gulden, zoals zijn vrouw bij de scheiding van de boedel van haar ouders is aanbedeeld.

Beiden benoemen elkaar over en weer tot voogd of voogdes over de minderjarigen met macht van assumptie en surrogatie en zonder gehouden te zijn enige staat of inventaris te leveren aan de heren weesmeesters der Weeskamer; hen secluderend bij deze.⁵

Was getekend:

Het gedeelte aan de Voorstraat nabij de Nieuwbrug waar burgemeester Hallincg en zijn vrouw wonen in het huis genaamd 'de groene weijde' vormt decennia lang de locatie waar notabelen zich vestigden. We treffen er tijdenlang als burens zowel de familie van de Brandeler als Matthijs Berck, Heer van Goidschalckoord.⁶

⁴ Nieuw Biografisch woordenboek pag. 676.

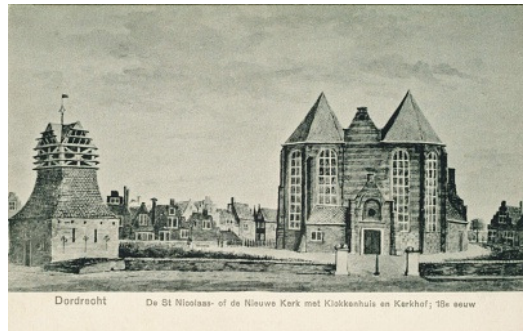
⁵ RAD 20-378

⁶ C.J.P. Lips: Wandelingen door Oud-Dordrecht

Zijn vrouw Elisabeth Beljaerts Cornelisdr. overlijdt in oktober 1726 en wordt op 2 november van dat jaar begraven. *Vrouwe Elisabet Beljaerts in haar Ed. leven huijsvrouwe van Heer en Mr. Johan Hallincg, out burgermeester en Hooft-officier der stadt Dordregt en balliuw van Zuijt-Holland met ses slepende mantels en een wapenbort.* Met elf koetsen boven het toegestane wordt zij begraven. Door het gebruik van extra koetsen financieel te belasten trachtte men een halt toe te roepen aan het (snel)verkeer door de voornamelijk nauwe straatjes.

Na het overlijden van zijn echtgenote benoemt Hallincg 9 december 1726 ten kantore van notaris Albertus van Nievelt een voogd. Hij verwijst naar het testament dat in oktober 1687 passeerde. Zijn neef Adriaan Hallincg benoemt hij als voogd over zijn minderjarige zoon.⁷

Mr. Johan Hallincg overlijdt in september 1728. Hij wordt op 11 september van dat jaar begraven in de Nieuwe- of St. Nicolaaskerk in Dordrecht, waar de familie een eigen grafkelder bezat. Het vormde een uitzondering bij de Dordtse regentengeslachten, die zich alle in de Grote Kerk lieten begraven. *De Heer Mr. Johan Hallincg in zijn ed.; leven regerend Borgermeester en Raad der stadt Dordregt. laat kinderen na - wapenbort - sleepmantels*

afbeelding: De St.Nicolaas- of Nieuwkerk met klokkenhuis en kerkhof in de 18e eeuw

De jongste zoon Mr. Johan Herman Hallincg treedt 1 februari 1729 te Dordrecht in het huwelijk met Jonkvrouw Cornelia van den Santheuvel. De bruidegom is een jongeman, baljuw van Zuid-Holland en wordt ter zijde gestaan door Jonkvrouw Margrita Hallincg, zijn zuster en Mr. Adriaan Hallincg, regerend burgemeester en lid van de Oudraad, zijn neef en voogd. De bruid is de enige dochter van de baljuw van de Merwede Adriaan van den Santheuvel en Vrouwe Alida Everwijn.

familiewapen van den Santheuvel:
in groen drie liggende zilveren konijnen. wapenspreuk
MAJORUM VIRTUS NEPOTUM
GLORIA in zwarte letters op een wit lint, waarvan de purperen voering aan de bovenzijde zichtbaar is en met een gouden franje. Bron: CBG

Tijdens zijn jongensjaren studeert Hallincg in Leiden en promoveert in 1726 in de Recht. In 1728 volgt hij zijn vader op als baljuw van Zuid-Holland. Samen met het college van welgeboren mannen vormde de baljuw een gerecht of Hoge Vierschaar. Zijn taak was mede het handhaven van de openbare orde.

⁷ RAD 20-619 f 232

Zijn staat van dienst wordt in het kort beschreven in het biologische woordenboek. Zo is Johan Hallincg in 1731 lid van de Raad van Achten en de Veertigen; in 1733 lid van de Oudraad, schepen in 1734-1735, 1741-1742, 1746-1747, 1750. Hij was de laatste mannelijke afstammeling van zijn vermaard geslacht; Hij stichtte een fraai familiehuys aan de Voorstraat. Zijn huwelijk bleef kinderloos.

Mr. Johan H. Hallincg [=Hallincq] verkoopt 27 augustus 1733 in het openbaar in de herberg van de St. Jorisdooel *de melioratie ofte beterschap van een extra ordinaire schoone, groote wel gelegen en seer plaisanten thuijn, met de thuijnhuijsen en verdre commoditeijten daer annex leggende aan de Zandweg tussen de Vriese- en Spuiipoort*; zijnde van voren voorzien met een fraai tuinhuisje zijn uitzicht hebbende op de voornoemde Zandweg en van achteren met een groot tuinhuis; met een vermakelijk uitzicht over het water genaamd de Boerekil. Deze tuin wordt gekocht door timmerman Barent van Asperen voor de som van f 400,--.⁸

Voor schepenen van Dordrecht verschijnt 11 februari 1734 de Rotterdamse koopman Pieter Kopper, echtgenoot van Sophia van Beaumont. Hij verklaart te hebben verkocht en in volle vrije eigendom aan en ten behoeve van de weledele heer Mr. Johan Herman Hallincg, schepen in wette en lid van de Oudraad, mitsgaders baljuw van Zuid-Holland *een huijs en erff staande ende gelegen in de Voorstraat tusschen het huijs van de heer Matthijs Berk, vrijheer van Goidschalkoort aan de ene en het huis van de koper aan de andere zijde.*

En dat met alle dusdanige vrijdommen, servituten en gerechtigheden zo van muren, goten, lichten, waterlopen enz. als het voornoemde huis en erve aan onderworpen is. De koopsom bedraagt veertienduizend vierhonderd gulden [f 14.400] gereed en contant geld, welke som de verkoper verklaart ten volle ontvangen te hebben.⁹

Enige maanden later verkoopt hij in kwaliteit van gemachtigde namens zijn zuster Jonkvrouw Margareta Johanna Hallincg. Voor schepenen van Dordrecht verschijnen 1 juni 1734 hijzelf en naast Hendrik van den Santheuvel heeren Anthonisz., procuratie hebbende van zijn zuster Jonkvrouw Margareta Johanna Hallincg, nagelaten kinderen van wijlen Mr. Johan Hallincg, in zijn leven burgemeester en baljuw van Zuid Holland etc. en van Vrouwe Elisabeth Beljaerts; tezamen voor een gerecht derde part.

Hendrik van den Santheuvel Heeren Anthonisz. voor zich en nog als met en naast de eerste comparant, verkopen in kwaliteit aan Bartholomeus van den Santheuvel de brouwerij de Bel staande op de Voorstraat bij de Botjesstraat. (huidige locatie Bahlmann).¹⁰ De koopsom bedraagt f 5010,00.

schilderij museum aan Huis Simon van Gijn: De regenten van het Nieuwe Armhuis in 1732. voorgestelden: van den Brandeler, Eelbo, Hallincq, Slingelandt, van den Santheuvel en Gerardus Æmilius van Hoogeveen. schilderij van Adriaen van der Burg.

⁸ RAD 20-623 f 53

⁹ RAD 9-817 f 166v

¹⁰ RAD 9- 817 f 184v

Tegenover notaris Justus de Caesteker geeft Jonkvrouw Margareta Johanna Halling op 30 januari 1738 te kennen haar testament te willen opmaken. *Ze is siekelijken naer den lichame, dog haer verstant, redenen en memorie magtig en gebruijkende.* Ze vernietigt allereerst eerder gepasseerde akten van uiterste wil. Ze legateert aan haar broer Johan Herman Halling en Johanna en Emmerentia van den Santheuvel ieder een som van tien duizend gulden.

En in haar verdere nalatenschap zo roerende als onroerende, actien, credieten en inschulden, geen uitgezonderd of gereserveerd benoemt zij haar broer Johan Herman Halling tot haar enig en universeel erfgenaam. *Sullende sijn ed. niet vermogen de meubelen of huijsraet van haar testatrice te verkoopen.*

Ze benoemt hem tevens tot executeur van haar testament en voogd over de minderjarig betrokkenen; en dat met zodanige macht, autoriteit en gezag als executeurs en voogden naar rechten competerende. Met macht van assumptie en surrogatie ofwel aanvulling en vervanging, alsmede uitsluiting van de heren weesmeesteren der Weeskamer .

Zij ondertekent met M.J. Halling.¹¹

Ten kantore van notaris Justus de Caesteker verschijnen 3 juli 1739 de echtelieden Mr. Johan Herman Halling, baljuw van Zuid-Holland en lid van de Oudraad van deze stad en Vrouwe Cornelia van den Santheuvel. Ze vernietigen eerder gepasseerde akten van uiterste wil. Speciaal verwijzen zij naar de huwelijkse voorwaarden voor huwelijk opgericht, niet willende dat ze van enige kracht zullen zijn.

Ze benoemen elkaar over en weer tot erfgenaam de eerststervende de langstlevende en dat in de eigendom van alle goederen, die de eerststervende zal nalaten. Onder verplichting aan de langstlevende om de kinderen die zij aan elkaar zullen verwekken behoorlijk op te voeden. Wanneer zij zonder kinderen zouden komen te overlijden is het hun verlangen dat na het overlijden van de langstlevende een legaat zal worden uitgereikt aan Andries de Nagtegael en zijn huisvrouw Belia van Galen van twee duizend gulden.

Tevens aan de Diaconie Armen van de Nederduitse gemeente een bedrag van één duizend gulden en wel door de erfgenaam van de langstlevende. Ze benoemen elkaar tot voogd of voogdes over hun na te laten minderjarige kinderen. Met zodanige autoriteit, macht en gezag als voogden naar rechten toekomt. Secluderend de weeskamer uit hun nalatenschap.

Zij ondertekenen met J.H. Halling & C. Halling gebore van den Santheuvel.¹²

A photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'J.H. Halling' followed by 'C. Halling gebore van den Santheuvel' written in a smaller, more cursive hand.

Neef Adriaan Halling overlijdt begin 1741. Hij wordt op 27 februari 1741 vanuit zijn woning in de Grotekerksbuurt begraven. Tijdens zijn leven bleef hij ongehuwd. Kort voor zijn overlijden maakt hij voor notaris Gerardus Verveer zijn testament, waarbij hij executeurs aanstelt en de Weeskamer secludeert. Hij legateert diverse personen, waaronder personeel,

¹¹ RAD 20-1017 akte 6

¹² RAD 20-1018 akte 32

doch benoemt tot enige en universele erfgenaam Mr. Johan Herman Hallincq, lid van de Oudraad en schepen van Dordrecht, baljuw van Zuid-Holland.¹³

Jonkvrouw Margareta Johanna Hallincg overlijdt in 1742. Op 2 juni 1742 wordt zij vanaf de Voorstraat in de Nieuwkerk begraven; *met tien koetsen boven de ordinaire. een wapenbord.*

Johan Herman Hallingh kocht in 1734 een belendend huis naast zijn ouderlijk huis 'de groene weijde' en in 1742 een gedeelte van een naastliggend erf achter een andere woning. Veel geduld en zorg was er destijds nodig om voldoende ruimte te krijgen voor een patriciërshuis in het algemeen en voor deze baljuwswoning gold een en ander in het bijzonder.

Maar in 1742 is de heer Hallincg gelukkig zover, dat hij tot stichting van zijn prachtige woning kan overgaan. Hij neemt de stadsfabriek Huijbert de Haan in de arm en schakelt de uit Antwerpen afkomstige Anthonie Driessche [=Driessen] in. Hubert de Haan was in 1733 aangesteld als fabriek d.w.z. hoofd van de dienst openbare werken. Driessche zou in een latere fase de mallen maken van de preekstoel van de Grotekerk.¹⁴

Op 31 mei 1745 richt Hallincg zich tot de heren Thesauriers en Achten. Zijn woning is nagenoeg gereed. Hij heeft echter toestemming nodig voor datgene dat buiten de rooilijn valt en op stadsgrond staat. Voor zijn nieuwgebouwde huis wil hij ter weerszijde van het deurkozijn recht vooruit drie hardstenen dorpels met een hardstenen zerk. Uiteraard tegen betaling! Binnen in de woning kan hij zonder bemoeienis van buitenaf zijn gang gaan.

Geeft met alle onderdanigheid te kennen de Heer Meester Johan Herman Hallincg, Vroedschap dezer stad etc.; dat hij suppliant gaerne op zijn nieuw gemaakte stoep. leggende voor zijn nieuw gemaakte huijs, staende op de Voorstraat ontrent de Munt, ten wederzijden van het deur-cozijn, regt vooruijt, zamen drie hartsteenen dorpels met eenen hartsteenen zerk; en zouw den voorsten dorpel een gedeelte maar over de stoep schieten die alvorens daar gelegen heeft, ofte zooveel als volgens meting zal bevonden werden;

En voorts een nieuwe stenen riool dwars door de straat en recht vooruit door de stijger tot in de oude haven. Destijds was hier de Kleine Appelstijger. Nadat het werk gereed is de grond weer aanvullen en aanstampen en bestraten volgens de aangegeven rooiing.

En dan te mogen maken en leggen een nieuw steene riool dwars door de straat, en dan regtuijt door den stijger tot in de oude haven, zoo diep in de grond als men bevinden zal te behooren, redenen omdat het oude riool wat te diep leid, en alzo het ouder doorgaans door het huijs leid genaemt 'de klok', toebehoorende de heeren Hogeveen; dat gedaan zijnde alles wederom aanvullen, vast en gelijk stampen, en de straat opbreken zoo ver als nodig geoordeelt word en tegen de stoep aan tot de kruijn wat hooger; dat het echter zijn behoorlijke loop heeft, en dan alles volgens prompte maet weder te straat; en zoo te maken als de rooiing en hoogte zal werden gegeven.

En alzo den suppliant zulks niet vermag te doen sonder goedvinden van Ued:gr:Agthb.; zoo keert hij suppliant met voorige eerbiedigheid aan Ued:gr:agthb: ootmoedelijk versoekende het

¹³ RAD 20-921

¹⁴ Voorlopige lijst, Zuid-Holland (1915) p. 53

den suppliant mag werden geconsenteert omme de voors. dorpels en zerk te mogen leggen, het riool en straat te maken, zooals Ued:gr:agtb: zullen gelieven goedvinden te behooren.

't welk doende (was getekend) J.H.Hallincg¹⁵

Na plaatselijke inspectie van de betrokken instantie wordt hem 10 juni 1745 toestemming verleend tot het leggen van de dorpel voor de nieuw gemaakte stoep en het maken van een nieuwe stenen riool, zoals gemeld in het bovengenoemd rekest; mits betalende één gulden voor de vierkante voet ten behoeve van de stad Dordrecht. Het huis en het pand was toen dus voltooid. Tevens wordt verzocht om riolering aan te leggen.

Tussen 1745 en 1748 wordt er familiegeld geheven; Zijn directe burens zijn Herman van der Star en Mr. Pompejus Berk, personen met een respectabele staat van dienst.

Toen mr. Johan Herman Hallincg het huis van zijn vader erfde, maakte hij plannen om een woning te bouwen, een baljuw waardig. Hij kocht in 1734 een belendend huis erbij en in 1742 een gedeelte van een naastliggend erf achter een andere woning. Men moet zich voorstellen dat alle grond door huizen ingenomen was en men dus telkens de naast gelegen panden moest kopen, waartoe de juiste gelegenheid moest worden afgewacht. Soms was daar een mensenleeftijd mee gemoeid en zette de zoon het werk van de vader voort. Meestal wilde men namelijk de oude familiewoning niet verlaten en beslist op dezelfde plek zijn nieuwe pand bouwen.

Uit de eigendomsbewijzen van het huis blijkt dat hij op 31 mei 1745 verlof kreeg tot het maken van een hardstenen stoep voor zijn nieuw gemaakt huis en het pand was toen dus voltooid. Het huis is werkelijk vorstelijk geworden. Het begint al met de consoles die de daklijst ondersteunen. Overal elders zijn dit geornamenteerde voorwerpen, doch hier zijn het gebeeldhouwde adelaars die elkaar paarsgewijze aanzien.

Het houten middentravee wordt geflankeerd door twee meer dan levensgrote vrouwenfiguren en de top is rijk met bloem- en vruchtfestoenen versierd, terwijl boven de deurstijlen de adelaars herhaald worden. Fraai is ook de toepassing van het ijzeren balkonhek op de eerste verdieping, waarin men nog duidelijk de overgang van Lodewijk XIV in Lodewijk XV-stijl kan zien. Voor het huis stond tot in onze tijd een fraai ijzeren stoephek, dat evenwel weggebroken werd en uit de boedel van antiquair Schotel voor het museum Oud-Dordrecht is aangekocht.

Op de 7e april 1751 overhandigen Mr. Johan Herman Hallincg en zijn huisvrouw Cornelia van den Santheuvel aan notaris Pieter van Well zeker papier met een draad doornaaid en vervolgens op drie disticte plaatsen verzegeld. Het bevat de laatste en uiterste wil van de langstlevende van hun beiden. Dit testament mag niet geopend worden alvorens het lichaam van de langstlevende of laatstgestorvene zal zijn ter aarde besteld. Tot executeurs worden benoemd de heren Hendrik, Boudewijn en Pompejus Onderwater.¹⁶

Een uitzonderlijke bepaling, omdat doorgaans een testament na overlijden van de eerststervende geopend wordt.

¹⁵ RAD 3-850 f 199v/Bijlage I

¹⁶ RAD 20-1108

Waarschijnlijk voelde Hallincg zijn einde naderen. Hij verleent in maart 1753 notarieel diverse machtigingen en is niet meer in staat om te ondertekenen. Hij plaatst zijn initialen. 'JHH'. *Dese letters of merken zijn gestelt bij den weledele Heer Mr. Johan Hermen Hallincg, die vermits zijn edele indispositie en swakheijt in de hand niet in staat is anders te connen schrijven.*¹⁷

Een maand later zou hij overlijden. Johan Hallincg overlijdt op 9 april 1753 en wordt op 16 april van dat jaar in de Nieuwkerk begraven. Zijn inschrijving in het begraafboek vermeldt: *de Den Weledel gestrenge Heer Mr. Johan Herman Hallincg, Raad en Vroedschap der Stadt Dordregt, baliuw van Zuïjd holland, Heemraad van den Alblasserwaard. 'laat geen kinderen na - een wapen voorgedragen'*. Mr. Johan Herman Hallincg was de laatste van zijn geslacht.

Mr. Johan Herman Hallincg wordt vermeld in het Nieuw Nederlands Biografische Woordenboek. In 1728 werd hij baljuw van Zuid-Holland, voorts lid van de Achten in 1731, lid van de Veertigen 1731, lid van de Oudraad in 1733, schepen in 1734-1735, 1741-1742, 1746-1747 en 1750.

De weduwe verstrekt na het overlijden van haar man allerlei machtigingen om haar zaken waar te nemen. Zo ook de advocaat Joan van Wageningen. Zij is erfgename van haar overleden echtgenoot.

De Heer & Mr. Samuel Onderwater, weduwnaar, tekent in oktober 1754 ondertrouw aan met de weduwe Vrouwe Cornelia van den Santheuvel; volgens attestatie van ondertrouw van Numansdorp of Buijtesluijs. *den 10e november 1754 attestatie gegeven*. Beiden huwen onder huwelijkse voorwaarden.

Voor notaris Bartholomeus van der Star maakt zij de eerste november 1760 gebruik van de mogelijkheid om testamentair aanvullende legaten te verstrekken. Ze legateert Jonkvrouw Amarantha Onderwater, de dochter van Pompejus Onderwater een grote som geld en de keus om zich alle kleding, juwelen en sieraden, goud en zilver, waaronder de boeken met goudbeslag en de horloges met de kettingen enz. te verschaffen.

Voorts legateert zij diverse personen een gering bedrag, de notaris een som van duizend gulden en Petronella Schalken een bedrag van honderd gulden per jaar gedurende haar leven.¹⁸

Mr. Samuel Onderwater overlijdt in 1761. Op 12 november van dat jaar wordt hij in de Augustijnenkerk begraven. Tijdens zijn leven maakte hij deel uit van de Vroedschap en was regerend schepen van Dordrecht. Hij laat geen kinderen na.

De weduwe Cornelia van den Santheuvel geniet het levenslang *usufruct* ofwel vruchtgebruik van zijn nagelaten goederen, waaronder effecten en goederen. Na haar overlijden zullen die goederen versterven op zijn prioritaire erfgenamen de kinderen van wijlen burgemeester Hendrik Onderwater, Boudewijn en Pompejus Onderwater, idem Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe de Roo.

¹⁷ RAD 20-980 f 101

¹⁸ RAD 20-880 f 263

Twaalf jaar later op 29 mei 1773 overlijdt zijn weduwe Vrouwe Cornelia van den Santheuvel. Vooraf had zij allerlei instructies voor de nabestaanden opgesteld voor de verzorging rond haar begrafenis, het onderhoud van haar graf en een overzicht van de te verstrekken legaten.¹⁹

Na het begraven van de weduwe komen de Heer Boudewijn Onderwater, Luitenant generaal ten dienste van dit land etc. en Pompejus Onderwater, lid van de Raad en Rentmeester Generaal van Zuid-Holland bij notaris Jan van der Star bijeen voor de opening van *zeeker toegesloten en op drie disticte plaetsen met een draedt doornajit versegelt papier, dat wij na examinatie van't selve, ten eenemaal hebben gevonden gaaff en ongeschonden, waer van de acte van superscriptie geschreeven is, op een zegel van twaeff stuijvers.*

Beide heren verzoeken de notaris om de testamentaire dispositie te openen, welke de wil van wijlen de heer Johan Herman Hallincg en Vrouwe Cornelia van den Santheuvel bevat.

Testateuren verwijzen hierin naar hun testament van 3 juli 1739 dat zij approberen ofwel instandhouden. Opnieuw testerend spreken zij de wens uit, dat na het overlijden van de langstlevende van hen beiden te legateren aan onze nicht Jonkvrouw *Admirante* [=Amarantha] Onderwater, thans bij ons inwonende; ten eerste de woning met toebehoren en land in Numansdorp en Cromstrijen. Tevens alle kleding van linnen, wol, zijde en andere stoffen, alsmede juwelen, paarden en verdere sieraden, plus al het goud en zilver tot lijfgebruik van ons beiden; daaronder mede gerekende de boeken met goudbeslag en de heren en dames horloges met de kettingen, haken en verdere toebehoren. Verder al het linnen zoals tafellakens, servetten, beddelakens en slopen en al hetgeen tot de huishouding en dagelijks gebruik behoort en door ons zal worden nagelaten.

Aan de heer Johan van Wageningen of zijn wettige descendente een som van *f* 2000. Alsmede aan de notaris Pieter van Well een som van *f* 1000. Juffrouw Aletta Schalken haar leven lang jaarlijks een som van *f* 100 evenals juffrouw Petronella Schalken. De Diaconie Armen van Cromstrijen, zowel als van Klaaswaal en Numansdorp ieder een som van *f* 1000.

En in alle verdere goederen die de langstlevende zal nalaten verklaren zij tot enige en universele erfgenamen te institueren de gezamenlijke kinderen van wijlen Boudewijn Onderwater en Vrouwe Susanna Everwijn Vrouwe van Puttershoek voor de ene helft; en de gezamenlijke kinderen van wijlen Samuel Everwijn en Vrouwe Maria Onderwater, in leven Heer en Vrouwe van Brandwijk en Gijbeland voor de wederhelft; met seclusie van verdere bloedverwanten.

Tot executeurs benoemen zij Mr. Hendrik Onderwater, Boudewijn Onderwater en Pompejus Onderwater; met zodanige macht als aan voogden enigszins gegeven mag worden. secluderende mitsdien de heren weesmeesteren der Weeskamer.

Aldus bij ons ondergetekende gedaan in Dordrecht de 7e april 1751

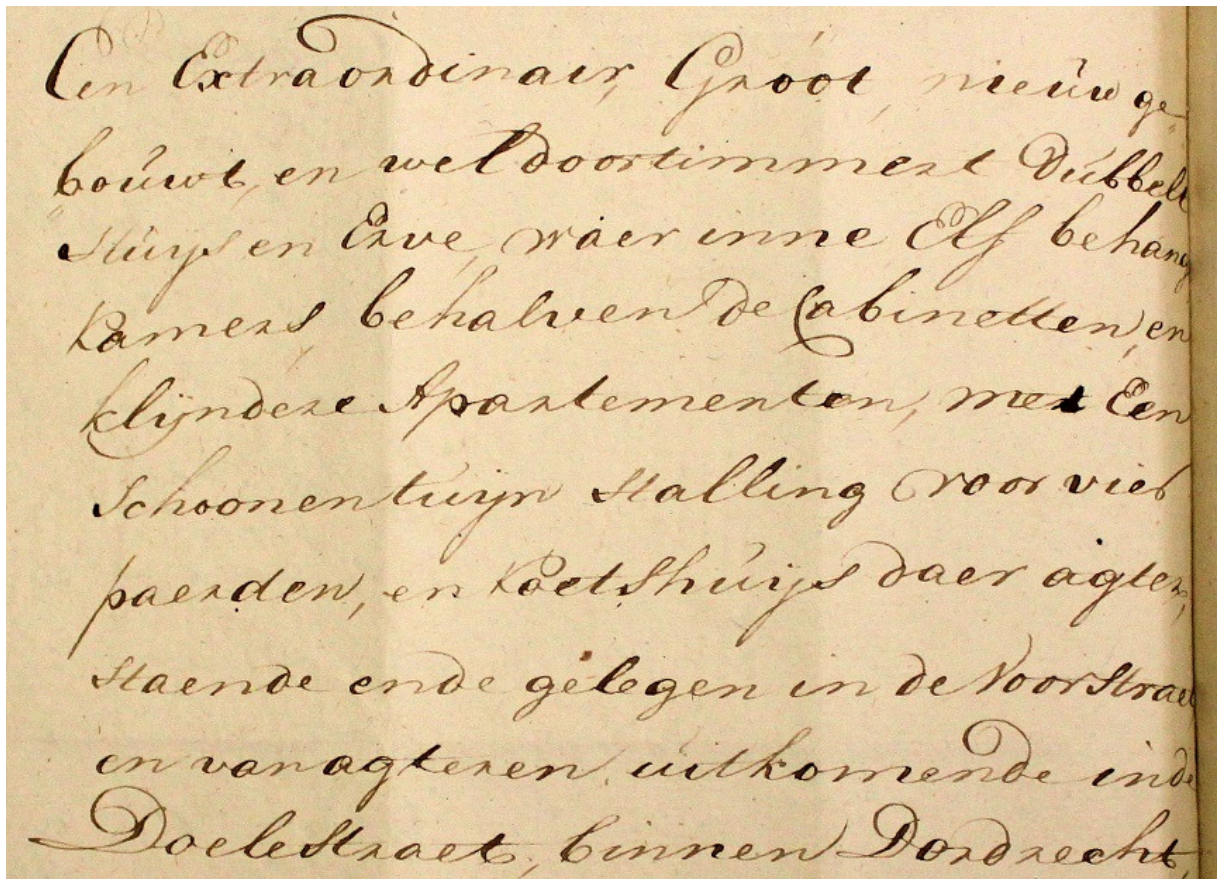
Volgens dit testament blijken de volgende nichten en neven de erfgenamen van Vrouwe Santheuvel:

✓ Vrouwe Johanna Onderwater, weduwe Mr. Johan Hendrik de Roo, in leven Heer van Westmaas, Raad en Burgemeester van Dordrecht.

¹⁹ RAD 1074-288

- ✓ Mr. Boudewijn Onderwater Heere Hendriksz. Heere van Puttershoek, Raad in de Vroedschap dezer stede, Mr. Abraham Onderwater en Mr. Hendrik Onderwater, lid van de Raad van Achten; met hun drieën de enige nagelaten kinderen van wijlen Mr. Hendrik Onderwater, in leven heer van Puttershoek.
- ✓ De Heer Samuel Onderwater, Raad en in de Vroedschap, Vrouwe Susanna Onderwater huisvrouw van Boudewijn Onderwater Heer van Puttershoek en bij Jonkvrouwen Maria en Johanna Onderwater, mitsgaders Adriaan en Boudewijn Onderwater; welke voornoemde Samuel, Susanna, Maria, Johanna, Adriaan en Boudewijn met hun zessen zijn de enige nagelaten kinderen van wijlen Vrouwe Cornelia Everwijn.

De erven besluiten gemeenschappelijk om het erfhuis in het openbaar te verkopen en condities en voorwaarden worden notarieel opgemaakt. De veiling en afslag vinden plaats op 13 en 17 juli 1773 in St. Joriskoelen in het Steegoversloot. Verkocht wordt:

Een extraordinair, groot, nieuwgebouwt en weldoortimmert dubbelt huijs en erve, waer inne elf behange kamers, behalven de cabinetten, en klijndere apartementen, met een schoonen tuijn, stalling voor vier paerden en koetshuijs daeragter staende ende gelegen in de Voorstraet en van agteren uitkomende in de Doelestraet binnen Dordrecht;

belend het huis en erve van de weledelgestrenghe Heer Arnoldus Adrianus van Tets, Raad en in de Vroedschap en regerend schepen alhier en 't huis van de weduwe de Koning aan de ene en't volgende huis met diverse anderen aan de andere zijde. Alsmede nog een huis en erve

daarnaast staande in de Voorstraat en belend met het grote huis aan de ene en het huis van de erven de heer van de Wall aan de andere zijde bewoond.

Ten regarde van't groote huijs en gevolge, ook wel expresselijk bedongen dat de kasten, cabinetten, vloertapijten, matten, illusters, gardijnen en andere goederen, die als meubilen kunnen werden geconsidereert, alschoon die vastgespijckert of gekramt wierde bevonden, bij de koop niet zullen volgen. Exempt de twee penanttafeltjes met de bladen in 't voorsalet en volgende kamer, die bij de koop zullen volgen.

De voornoemde huizen en erven zullen aan de koper geleverd worden vrij en onbelast, mitsgaders gezuiverd de ordinaire verponding over 1772 en van het stadsgeld; idem de 100e penning tot de laatste december 1773, waarna de kosten komen voor rekening van de koper. De pandponden die erop zoude mogen staan moeten voetstoots worden overgenomen. Tevens zal de koper gehouden zijn te voldoen de 40e penning met de 10e verhoging ten behoeve van 't Gemene land, oortjes en duiten voor de Stadsarmen en krijgskas, plus het schrijven en zegelen van de brieven enz.

Bij veiling is het hoogst ingezet door de heer Jan van der Linden Govertsz. op f 24.500; bij afslag zijn de beide panden afgeslagen tot op de som van f 41.500, waarvoor het door de kopers is opgehouden; dat wil zeggen niet verkocht.

Op 23 en 24 september 1773 worden in het openbaar enige hofsteden, landerijen, tienden en gorsen [buitendijks land] verkocht, waaronder een hofstede genaamd 'Zuijdrust' bestaande in huizen, boerenwoning grote schuur, koetshuis en stalling voor 4 paarden, een wagenhuis plus tuinmanswoning, beplante tuin, moestuinen en boomgaarden voorzien met uitgelezen vruchtdragende bomen etc.

Deze hofstede wordt in november van dat jaar verkocht voor de som van f 34.234:9:6 aan Mr. Roeland Isaac Faessen Nolthenius, Heer van Rijsoort, Raad in de Vroedschap van Dordrecht. Evenals een hofstede in Barendrecht en diverse percelen land en grond uit de nalatenschap van Vrouwe Cornelia van den Santheuvel.²⁰

Ten verzoeke van bovengenoemde erfgenamen wordt een inventaris en korte staat van de nagelaten goederen van Cornelia van den Santheuvel opgemaakt, welke passeert op 10 januari 1774 voor notaris Jan van der Star.

Eerstelijk heeft de voornoemde Vrouwe overleedene nagelaten een groot nieuw gebouwt dubbel huijs en erve; staende in de Voorstraet en van agteren uijtkomende in de Doelestraet, - binnen Dordregt met een klijnder huijs daer naest, hetwelk van weegen de gesamentlijke erfgenaem door den notaris Jan van der Star publijcq op den 13 Julij 1773 in eene massa zijn geveijlt en op den 17dito bij den afslag te koop gepresenteert en alsdoen opgehouden; alles breeder volgens de coopconditien waer toe gerefereert, voor de somme van f 41.500.

²⁰ RAD 20-1108 f 451, 673

Dit huis wordt t.b.v. de collaterale successie door heren schepenen getaxeerd op *f* 30.000 en het naastgelegen pand, het voorgaande aan de ene en het huis van de erven van de Wall aan de andere zijde; getaxeerd op *f* 1500.

Verder bevinden zich in haar nalatenschap:

- een hofstede genaamd *Zuijdrust*, landerijen, tienden in de ambachtsheerlijkheden
- een perceel land in de Noord of Merwedepolder; getaxeerd op*f* 30.000:00
- een woning met een perceel weiland, laan, tuin en boomgaard; getaxeerd op ...*f* 1.560:00
- een woning met huis, schuur, keten, boomgaarden en plantages in Cromstrijen; *f* 27.042:10
- land onder Strijen, Barendrecht, Oudelandsambacht, enz.
- obligaties, schuldbrieven en contanten

De totale waarde van haar nalatenschap bedraagt volgens de belasting.....*f* 383.271:9:8

In gevolge de voornoemde schifting en scheiding wordt volgens de wens van de overledenen de kleding enz. toebedeeld aan Vrouwe Amarantha Onderwater, echtgenote van de heer Roelandt Isaacq Faessen Nolthenius.

Terwijl in volle vrije eigendom wordt aan- en toebedeeld een groot nieuw gebouwd dubbel huis en erve staande in de Voorstraat en van achteren uitkomende in de Doelstraat aan Mr. Hendrik Onderwater. Zoals getaxeerd op *f* 42.537: 10 .²¹

Voorts ontvangt Mr. Onderwater uit de nalatenschap een aantal percelen land.

1773 - 1822 Hendrik Onderwater Hendriksz.

Bij scheiding en deling wordt tussen betrokkenen overeengekomen, dat al de oude boeken en papieren die in deze boedel gevonden worden volgens de daarvan gemaakte inventaris zullen blijven berusten onder de weledelgestrenghe heer luitenant-generaal Boudewijn Onderwater om ten allen tijde aan de erfgenamen visie of overgifte te geven.

De beide broers Boudewijn en Hendrik Onderwater gaan gelijktijdig op 7 april 1771 in ondertrouw. Hendrik Onderwater treedt in het huwelijk met Vrouwe Sophia Adriana Hoeufft, een dochter van schepen Pieter Hoeufft en Adriana van den Brouke.

De weled.gebore Heer Mr. Hendrik Onderwater, j.m. woont in de Voorstraat bij de Nieuwbrug met de weled:geboren Jonkvrouwe Sophia Adriana Hoeufft, woont voor't Bagijnhof, beiden geboortig van Dordrecht; geassisteert met den weled. Heer & Mr. Pieter Hoeufft, schepen en in den Oudraad, haer weled. Heer vader.

Boudewijn Onderwater Heer van Puttershoek tekent ondertrouw aan met zijn volle nicht Susanna Onderwater. Zij verwekken 2 kinderen, waarvan een dochter Cornelia zeer jong overlijdt.

Familiewapen Onderwater: Wapen: gevierendeeld: I en IV in zwart een zilveren dwarsbalk vergezeld van

²¹ RAD 20-1109 akte 5

drie zwemmende eenden, rood gesnaveld; II en III in zilver en in een rood schildhoofd drie geopende gouden burchten. Helm: halfaanziend. Helmteken: een zwaan van natuurlijke kleur met opgeheven vlucht.²²

Het geslacht Hoeufft voert tot wapen: In zwart een zilveren St. Andrieskruis. Op het schild rust een aanziende zilveren helm met gouden traliën, boven de helm een zilver-zwarte wrong; het helmteken is een klein schild met het voorzegde zilveren St. Andrieskruis op een zwart veld, geplaatst tussen een vlucht, rechts doorsneden van zilver en zwart en links van zwart en zilver. De helmdekken zijn insgelijks afwisselend van zilver en zwart. De schildhouders zijn twee omziende gouden griffioenen.

Wapenspreuk:

Optimus quisque nobilissimus ofwel de braafste is de edelste.

Nadat de scheiding en deling van de weduwe Cornelia van den Santheuvel heeft plaatsgevonden en haar woning is toegescheiden aan Mr. Hendrik Onderwater laat hij het voor schout en schepenen in februari 1774 registreren. Wegens de impost op de 40e penning is het in zijn erfportie aanbedeeld voor de som van f 23.538:18:-.²³

Op 29 mei 1780 beschikken Mr. Hendrik Onderwater en zijn echtgenote Vrouwe Sophia Adriana Hoeufft over hun nalatenschap. Mr. Onderwater heeft zitting in de Vroedschap en is regerend schepenen van Dordrecht. Zij vernietigen vooraf eerder gepasseerde akten van uiterste wil, doch handhaven hun huwelijksvoorwaarden, welke 23 maart 1771 voor notaris van der Star zijn opgericht.

Het is hun wens, dat het huis en erve met stalling en koetshuis staande op de Voorstraat nabij de Munt, dat thans door hen wordt bewoond zal moeten worden beschouwd alsof het gemeenschappelijke boedel was. Dit huis is hem aanbedeeld uit de boedel van wijlen Vrouwe Cornelia van den Santheuvel. De langstlevende van hen beiden zal gehouden zijn de helft van de genoemde woning van de erfgenamen van de eerststervende over te nemen voor zodanige som als het in het collateraal bij overlijden zal moeten worden betaald.

Voorts dat het huis en erve met stalling en koetshuis staande op de Voorstraat in de Kannekopersbuurt de testatrice aangekomen uit de nalatenschap van Vrouwe Margaretha van der Burgh, weduwe Bernardus van der Stee genaamd '*Bruckingh*', alsmede de hofstede genaamd '*Weijzigt*' even buiten de Spuipoort haar aangekomen van wijlen Johan van der Burgh eveneens worden beschouwd als gemene boedel aangekocht. De langstlevende van hen zal ook bij dit pand handelen als bovenstaand omschreven.

Verder verklaren zij dat de hofstede genaamd '*Dubbelsteijn*' gelegen in Oud-Dubbeldam, over de kerk, met de daarbij behorende landerijen eveneens als gemeenschappelijke boedel zal worden beschouwd. Zo echter dat aan de boedel van de testatrice daarvoor zal moeten

²² C.B.G.

²³ RAD 9-832 f 14

worden toegevoegd een bedrag van tien duizend gulden als waarvoor wijlen haar vader Pieter Hoeufft het anno 1757 heeft aangekocht.

Het Huis op Dubbelsteijn van de weg te zien.

Zij benoemen tot hun enige, wettige en universele erfgenaam de kind of kinderen die zij bij elkaar zullen verwekken, doch dat zij daarover niet mogen disponeren dan voor mondige dagen of huwelijke staat. Mocht testateur kinderloos overlijden dan benoemt hij tot zijn enige erfgenamen zijn broers Boudewijn Onderwater Heer van Puttershoek en Abraham Onderwater, ieder voor de helft. Bij vooroverlijden diens wettige erfgenaam of descendent. Verder legateert hij, mocht hij kinderloos overlijden, aan de Nederduitse Gereformeerde Diaconie Armen de som van f 6000,00.

Indien testatrice kinderloos overlijdt verklaart zij te legateren, na overlijden van de langstlevende, aan de vijf gezamenlijke descendents van wijlen Vrouwe Adriana Brandwijk van Blokland, in leven huisvrouw van de heer Mattheus Onderwater. Eveneens aan Vrouwe Maria Brandwijk van Blokland, in leven huisvrouw van de weledede heer Abraham Pompe van Meerdervoort een bedrag van twintig duizend gulden. Voorts bespreekt zij nog enkele legaten aan diverse personen. Aan haar twee nichten Maria en Sophia Hoeufft, dochters van de weleerwaarden heer Samuel Hoeufft haar kleding van wol, linnen en zijde tot haar lijf behorende. Verder legateert zij eveneens, na overlijden van de langstlevende, aan de Nederduitse Gereformeerde Diaconie Armen de som van f 6000,00.

Mocht zij kinderloos overlijden dan institueert zij bij deze de heer Mr. Pompejus Hoeufft, Raadsheer in de Hoge Raad, de heer Samuel Hoeufft, predikant te Breda en de heer Jan Hoeufft, luitenant-admiraal van Holland ieder voor een derde deel tot erfgenaam. Ze benoemt bij kinderloos overlijden tot Regent over het Hof gesticht door Gijsbert de Lengh haar neef mr. Pompejus Hoeufft.

Verder verklaren zij beiden mochten zij kinderloos overlijden na het overlijden van de langstlevende uit de gemeenschappelijke boedel te legateren de heer Hendrik Onderwater, zoon van Mr. Boudewijn Onderwater de som van vijf en twintig duizend gulden. [f 25.000]. Secluderend de heren weesmeesteren der Weeskamer²⁴

²⁴ RAD 20-1115

In 1791 volgt de aanstelling van Mr. Hendrik Onderwater als dijkgraaf van Oud-Dubbeldam in de vacature van Mr. Mattheus Onderwater. Tot aan zijn overlijden zou hij deze post bekleden.²⁵

Zijn broer Boudewijn Onderwater overlijdt in 1803. Op 23 maart 1803 wordt de Heer van Puttershoek begraven. Hij woonde op de Voorstraat bij de Mariënbornstraat en laat een kind na.

Aan het einde van de 18e eeuw krijgen gebouwen een wijknummer. Het huidige nummer Voorstraat 178 wordt in die tijd geregistreerd onder wijk C 1044. de woon- en verblijfplaats van Hendrik Onderwater met inwonend personeel, waaronder een koetsier, de huisknechten Teunis de Heus en Jacob Vogel en de dienstboden Catharina Jongbloet, Geertruij Kuijpers en Elizabeth Sterk. Aan het begin van de 19e eeuw vindt er een nummerwijziging plaats en wijzigt C 1044 in C 936.

Midden april 1815 wordt het belendende pand C 937 in het openbaar verkocht. In de Dordrechtsche Courant lezen we over een openbare verkoop ten verzoeke van Mr. Arnold Willem Nicolaas van Tets van Goudriaan van een *herenhuis en erve met een fraaie tuin daarachter, zijnde het huis voorzien van diverse grote fraaie en naar de laatste smaak gekozen gedecoreerde kamers en daaronder met drie suites en een salon, provisiekamer, meiden- en knechtenkamers, kelders en grote beschoten zolder* genummerd C 937/1045 belend het huis van burgemeester Hendrik Onderwater aan de ene en dat van verkoper aan de andere zijde.

Op 29 december 1815 passeert ten kantore van notaris Bartholomeus van der Star het testament van oud-burgemeester Mr. Hendrik Onderwater Hendriksz. Hij is gezond van lichaam en geest en volkomen in staat om over zijn laatste wens te beschikken. Hij herroept eerder gepasseerde akten van uiterste wil, hetzij apart om met zijn echtgenote voor dato dezes gepasseerd; gelijk mede met overleg en toestemming van zijn vrouw, dat gedeelte der huwelijksvoorwaarden op de 23e maart 1771 gepasseerd voor notaris Jan van der Star.

Hij legateert zijn vrouw het vruchtgebruik gedurende haar leven van zijn nalatenschap en verder benoemt hij tot zijn enige erfgenaam zijn neef Hendrik Onderwater van Puttershoek of diens wettige descendentes. Hij benoemt zijn echtgenote tot executrice van zijn nalatenschap.

Vrijlatende aan haar executrice om wanneer het huis door ons bewoond benevens stal en koetshuis en het kleiner huis daarnaast, alsmede de hofstede genaamd **Dubbelstijn** gelegen te Dubbeldam met de bouwmanswoning daarachter ofwel een van die panden niet in haar aandeel mochten zijn geplaatst te verwisselen naar eigendom naar haar keuze.

Verder is het mijn wens begraven te worden in de Grote Kerk binnen Dordrecht in het graf aldaar gelegen in het grote koor no. 28 letter B. staande op de zerk het wapenschild van Van den Broucke en ten name Sophia Adriana Hoeufft etc. En nadat ik en mijn echtgenote daarin zullen zijn begraven wil ik dat het graf onder toezicht van bestuurders van genoemde kerk zeventig jaar ongeopend moet blijven en niemand daarin zal mogen worden begraven. Waarvoor een fonds besproken moet worden groot zes honderd gulden.

²⁵ RAD 785-174

Hij benoemt tot administrateur over eventueel minderjarige erfgenamen twee naaste bloedverwanten van vaderszijde. Het opstellen van dit testament geschiedde ten woonhuize van testateur.²⁶ In het begin van hun huwelijk was een zoon Hendrik geboren, maar die was al op zeer jonge leeftijd overleden.

Het echtpaar viert in 1821 zijn 50-jarig huwelijksfeest. Een gelegenheidsgedicht valt hen ten deel.

Ter gedachtenis van de vijftigste verjaring der Echtverbintenis van den WelEd.geb. Heer Mr. H. Onderwater en Vrouwe S.H. Hoeufft op den 7 april 1821

Zoo mogt gij waardig Paar, het zeldzaam heil beleven,
Dat gij na vijftig jaar dien blijden stond herdacht.
Dat gij Uw hart en hand elkand'ren had gegeven.
En die in liefd'en vreë te zaam had doorgebracht.
Steeds onder 't blij genot van rijke zegeningen,
Als door Gods vaderhand op 't mildelijkst bedeed,
Wat smart er immer troff', wat staatsverwisselingen
Gij zaagt dan hoe God wondt, maar ook zijn hand weër heelt
Die God die U zoo lang wild'in het leven sparen,
Zoo veel gezondheid schonk en zoo veel weldaën gaf.
Die blijv'altoos met U bij 't klimmer Uwer jaren
En zij in d'ouderdom U steeds ter stok en staf.
Hij were van U af wat aardsch geluk kan krenken.
Hij spaar 'U voor elkaër, voor kerk en vaderland
Voor Stad, voor weeuw en wees, voor hun die aan U denken
Als aan hun raadslie, hulp, in onderscheiden stand,
Tot vreugd van Bloedverwant, en verd're vriendenkringen.
Tot voorbeeld voor elkaar in Godsvrucht en in deugd.
Ten leerbeeld ook nog lang voor and're Echtelingen
Dat waare huw'lijksmin in grijsheid nog verjeugd.
En ziet gij eind'lijk eens het uur van scheiding dagen,
verwisselt dan deez'aard' met een volmaakter stand.
Daar men geen ramp meer vreest, geen smart ons meer doet klagen
Daar g'eens vereenigd zijt in 't Hemelsch Vaderland.

Uit blijde deelneming en hoogachting²⁷

²⁶ RAD 20-1339 no. 76

²⁷ RAD 125-252

Een jaar later zou Vrouwe Sophia Adriana Hoeufft overlijden in haar woning in de Voorstraat.

** De 25 Mei 1822 is te Dordrecht overleden, Vrouwe SOPHIA ADRIANA HOEUFFT, Echtgenoot van den Heer HENDRIK ONDERWATER, oud ruim zes en zeventig jaren.

Vier maanden later overlijdt burgemeester Hendrik Onderwater op 75 jarige leeftijd. Hij was tijdens zijn leven mede Lid van de Staten van Holland.

1822 - 1837 Hendrik Onderwater van Puttershoek Boudewijnsz.

Na het overlijden van Mr. Hendrik Onderwater wordt de woning aan de Voorstraat, zowel als de buitenplaats *Dubbelsteijn* overgeschreven op naam van zijn neef Hendrik Onderwater Heer van Puttershoek.

Hendrik Onderwater van Puttershoek is geboren op 29 november 1776 te Dordrecht als zoon van Boudewijn Onderwater en Susanna Onderwater. Hij treedt op 26 juli 1808 te Utrecht in het huwelijk met Catharina Maria Ram, de aldaar geboren dochter van Philips Ram en Jacoba Francina Grohte.

familiewapen Ram: wapenschild: in rood een ram van zilver, de hoorns en hoeven van goud. Wapenvoerder: Philips Ram (1585-1632).

Vooraf worden bij een in Utrecht wonende notaris huwelijkse voorwaarden opgemaakt. De vader van de bruid is een Nederlands rechtsgeleerde en oranjegezind politicus. Hij vestigde zich als advocaat en werd in 1808 burgemeester van Utrecht. In 1811 werd hij benoemd tot Ridder van de Koninklijke Orde van de Unie.

Ook dit huwelijk blijft kinderloos. Het echtpaar bewoont de woning C 936 met huisknecht Jan de Hen, koetsier Arie Balgooijen, stalknecht Herman Tromp, keukenmeid Maria Kamermans, werkmeid Maglina van Efferen en kamenier Lydia van Es en in latere instantie lijfbediende Dingeman Hengst.

Zijn moeder Vrouwe Suzanna Onderwater, weduwe Boudewijn Onderwater, overlijdt op 1 oktober 1821 in haar woning aan het Steegoversloot. Dat pand wordt 11 maart 1822 in het openbaar verkocht en bevat:

Een wel en net doortimmerd dubbeld huis en erf, continerende behalven eene moderne en gelambriseerde ruime beneden zijkamer, en alleszins deftige en propere groote suite, verscheiden meestal behangen zeer goede vertrekken, waarvan diverse zijn voorzien van zeer fraaije marmereen schoorsteenmantels, waarboven gelijk mede ter verdere ornering der vertrekken, kapitale spiegels, voorts groote keuken, wijnkelder, provisiekelder en kamer, domestieken-kamers, droog- en turfzolders en verdere offices en wijders over het geheel voorzien van alles wat tot gerief en gemak in eene aanzienlijke Woning maar eenigzins vereischt wordt. staande en gelegen in het Steegoversloot C 1087 en 1088 te Dordrecht.

Voor f 18.000 wordt het door de verkoper opgehouden en blijft dus onverkocht.²⁸

²⁸ RAD 20-1346 akte 515, 538, 546

Na het overlijden van het echtpaar Onderwater-Hoeufft volgt er een juridisch touwtrekken om uitvoering van hun beider testamenten. Testamentair is aan Jonkvrouw Jacoba Agneta Lotsij, Servaas Hendrik Lotsij en Johannes Wenceslaus Lotsij door Vrouwe Onderwater-Hoeufft een som geld gelegateerd. Volgens dit testament behoorde het door hen bewoonde huis aan de Voorstraat en de buitenplaats 'Dubbelsteijn' tot gemeenschappelijk bezit. Reden dat de gelegateerden hun aandeel daarin opeisen.

De 17 december 1822 houdt de Rechtbank zitting en maakt een proces-verbaal op. In de boedel en nalatenschap van wijlen Mr. Hendrik Onderwater ten zijne huize op de Voorstraat C 1044/936 is een olografisch testamentaire dispositie aangetroffen. Het stuk zelve is ongesloten zonder bewijs van immer gesloten te zijn geweest. Het is gedateerd de eerste mei 1822. Hij legateerde daarin zijn koetsier en zijn kamenier, zowel als zijn lijfknecht en keukenmeid een levenslange uitkering. Verder benoemt hij daarin Jan Hoeufft tot Regent van het Regentenhof.

Tussen 1822 en zijn overlijden in 1837 is Onderwater lid van de Gemeenteraad van Dordrecht. Testamentair is hij erfgenaam van zijn oom Hendrik Onderwater Hendriksz. en tante Hoeufft.

De Buitenplaats Dubbelsteijn van achteren gezien omstreeks
1790

Het wonen in de drukbewoonde binnenstad brengt zomers zijn onaangenaamheden met zich mee. Luchtvervuiling is niet alleen van deze tijd. Kan het nu enorm stinken vanwege de uitlaatgassen, destijds konden de uitwerpselen van paarden ook een penetrante geur verspreiden. En niet te vergeten het huishoudelijk afval, de grachten en de beerputten, waarop geloosd werd. En wie op de Voorstraat of andere smalle straten woonde keek direct op de overburen.

Een *'vuiyle en voor de gesontheyd schaadelijke stank'* steeg op uit de havens en grachten volgens een stedelijke keur uit 1741. Dat kwam door de viezigheid die de Dordtse burgers in het water gooiden. Grote huizen, aan de Wijnstraat bijvoorbeeld, hadden een eigen riool dat op de havens uitkwam. De grachten werden van al dat vuil ook nog eens ondiep en onbruikbaar. Ook de straten werden op een dergelijke manier vervuild. Reden genoeg voor een verbod op het wegwerpen van as, vuilnis, stro, vuur ingewanden, bloed, penzen van geslachte dieren en de *'vuytligheyd uyt deselve pensen'* buiten de daarvoor bestemde houten of stenen asputten.²⁹

Catharina Maria Ram overlijdt 9 april 1834 en haar echtgenoot Hendrik Onderwater van Puttershoek op 17 april 1837 te Dordrecht in de woning C 936, waar zij dus gedurende een gedeelte van hun huwelijk hebben gewoond. Beiden worden begraven in Puttershoek. Op het graf staan hun familiewapens afgebeeld.

***.* Op den 17 April 1837 is te Dordrecht overleden,
de WelEdel Geboren Heer en Mr. HENDRIK ONDER
WATER VAN PUTTERSHOEK, in den ouderdom van
zestig jaren.**

²⁹ Mieke van Baarsel en Elisabeth van Heiningen: Dordrecht, van buitenhuizen tot luthoven (2010)

1837 - 1842/1852 Boudewijn Onderwater en erfgenamen

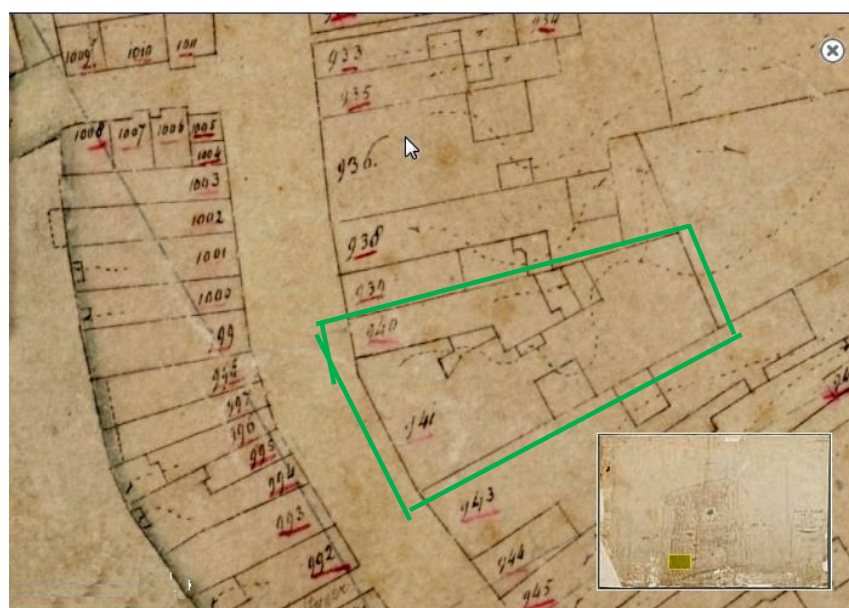
Testamenteair benoemde Hendrik Onderwater zijn neef Boudewijn Onderwater tot enig erfgenaam bij versterf in de nalatenschap van wijlen Mr. Hendrik Onderwater van Puttershoek. Geen eigendomsbewijzen bestaan er van de woning aan de Voorstraat. Ook aan hem valt het buitengoed Dubbelsteijn ten deel.

Boudewijn Onderwater is gedoopt op 14 juli 1764 als jongste zoon van Boudewijn Onderwater en Cornelia Everwijn. Zijn moeder overleed toen hij de kinderschoenen nog niet ontgroeid was. Hij treedt op 18 juni 1799 te 's Gravenhage als jongeman in het huwelijk met Margareta Elisabeth van de Wall; een jonge dochter. De bruid is geboren en gedoopt te Dordrecht als dochter van Pieter Hendrik van de Wall en Cornelia Berger. Dit koppel treedt op dezelfde dag in het huwelijk als de vader van de bruid, die deze dag hertrouwt.

Mr. Pieter Hendrik van de Wall, weduwnaar, geboren en onlangs gewoond hebbende te Dordrecht. Deze bruidegom huwt onder huwelijksvoorwaarden met Catharina Cornelia de la Bassecour. Hij heeft zich vooral verdienstelijk gemaakt door zijn onschatbaar werk over de handvesten en privilegiën van zijn geboortestad.³⁰

Tussen 1840 en 1850 wordt de woning bewoond door de 75-jarige Boudewijn Onderwater en zijn 11 jaar jongere vrouw Margaretha Elizabeth van de Wall met inwonend personeel met namen Jan Cornelis Soerewijn, Arie Schuurman, Cornelia Sophia de Vries, Johanna Wilhelmina de Jeer en Catharina Susanna Rauff.

In de Franse tijd wordt het kadaster opgezet. Het doel van het kadaster is in eerste instantie het opzetten van een systeem voor een rechtvaardige inning van de grondbelasting. In de Franse tijd werd daarmee een begin gemaakt, maar vanaf 1825 kwam er schot in de zaak. Voor heel Nederland worden kaarten gemaakt, waarop precies staat aangegeven, welke percelen door welke personen in eigendom worden bezeten. Per 1 oktober 1832 zijn alle kaarten klaar. In het groene gedeelte Voorstraat 178 te Dordrecht kadaster sectie G 940 en G 941.

³⁰ A.M.Bam-Kok: De schouwburg aan de Wijnstraat pag. 14 (2010)

Ten kantore van notaris Huibert Struijk deponeert Mr. Boudewijn Onderwater de 11e februari 1839 zijn olographische ofwel eigenhandig geschreven testamentaire dispositie. Als beroep geeft hij op 'eigenaar' te zijn.

Mr. Boudewijn Onderwater is Heer van Brandwijk en Gijbeland. Hij beslist als volgt: *Ik herroep en vernietig alle mijne vorige testamenten, codicillen en alle acten van uiterste wil en aanstellingen en benoemingen door mij voor dato deze, hetzij alleenlijk en alzonderlijk, hetzij met iemand anders, tezamen gemaakt en gepasseerd.*

Met uitzondering echter van de erfstelling ten behoeve van mijn geliefde echtgenote Vrouwe Margaretha Elizabeth van de Wall. Indien ik de eerststervende van ons beide mocht zijn, vervat in mijn testament door mij den 26e maart 1825 voor notaris Mr. T.A. Holland in 's Gravenhage gepasseerd, welke erfstelling ik bij deze confirmeer.

A. Indien mijn gemelde echtgenote op mijn overlijden in leven is te legateren aan mijn neef Johannes Pompejus Boudewijn Onderwater, kleinzoon van wijlen mijn oom Pompejus Onderwater, een som van honderdvijftig duizend gulden [*f* 150.000]; uit te keren drie maanden na het overlijden van mijn echtgenote, die daar levenslang het vruchtgebruik van zal genieten.

B. Aan al mijn domestieken, koetsier, palfrenier, lijfknecht en de tuinbazen op Oversteen en **Dubbelstein** daaronder gerekend, die op mijn overlijden in mijn dienst zullen zijn, aan elk van hun een gedachtenis van vijfhonderd gulden [*f* 500] en aan diegene onder hen die twaalf jaren in mijn dienst zullen zijn geweest elk *f* 1000. Uit te betalen 3 maanden na mijn overlijden.

C. Aan mijn tegenwoordige koetsier Thomas van Deurssen en lijfknecht Jan Cornelis Soerewijn voor beiden een levenslang weeggeld van *f* 10 per week; in te gaan na overlijden van mijn echtgenote.

Tenslotte benoemt hij zijn echtgenote Vrouwe Margaretha Elizabeth van de Wall tot enige erfgename om met zijn nalatenschap te handelen en daarover te beschikken naar haar welgevallen; zonder tegenspreken van iemand. Tevens benoemt hij haar tot uitvoerster van zijn uiterste wil en tot het bestellen van zijn begrafenis.

Aan al mijn domestieken, koetsier, palfrenier, lijfknecht en de tuinbazen op Oversteen en Dubbelstein daaronder gerekend, die op mijn overlijden in mijn dienst zullen zijn aan elk van hen voor een rouw en gedachtenis één duizend gulden en voor elk jaar dat zij bij mij in dienst zijn geweest één honderd gulden en voor ieder die twaalf jaren in mijn dienst zullen zijn geweest elk van hen levenslang gedurende een weeggeld van tien gulden; aan diegene die 6 jaar in dienst zullen zijn geweest hun levenslang gedurende een weeggeld van 7 gulden per week.

Hij legateert bij vooruitmaking aan de wettige nakomelingen van zijn zwager Mr. Cypriaan Gerard van de Wall alle goederen, gelden en effecten als anderszins welke uit de nalatenschap van mijn echtgenote aan mij zullen zijn opgekomen.

- En in al hetgeen ik verder zal nalaten legateer ik mijn neef Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall, rechter bij de Arrondissementsrechtbank, een staak.

- Een dito staak aan de wettige nakomelingen van wijlen mijn nicht Henrietta Françoise Catharina van der Wall, in leven echtgenote van Jonkheer Willem Bartholomeus van den Santheuvel.
- Mijn neef de Heer Johannes Pompejus Boudewijn Onderwater, kleinzoon van wijlen oom Pompejus Onderwater; een staak.

Hij benoemt zijn neef Mr. Pieter Hendrik van de Wall tot uitvoerder van zijn uiterste wil. Voorts bepaalt hij in alle geval, hetzij hij voor, tegelijk of na zijn echtgenote zal komen te overlijden te legateren aan:

- mevrouw de weduwe van de predikant te 's-Gravenhage Wijs, een som van *f* 8000.
- de weleerwaarde heer Dermont, predikant te 's Gravenhage een som van *f* 5000.
- de predikant te Utrecht de heer Molster een som van *f* 5000.
- neef Diderik van der Kemp, thans te Amsterdam een som van *f* 5000.
- neef Pieter Hendrik van der Kemp, kapitein te Maastricht een som van *f* 2000.
- mevrouw Pillichodij geboren Loriol en haar broer Franchois, kinderen van zijn nicht mevrouw Loriol-Faassen Noltenius een som van *f* 20.000.
- de Hervormde Diaconie Armen te Puttershoek een som van *f* 6000.
- het Hervormde Kerkenfonds te Puttershoek een som van *f* 3000 en een inschrijving in het Grootboek Nat. schuld om te worden gebruikt voor het traktement van de predikant.
- de Hervormde Diaconie Armen te Brandwijk en Gijbeland een som van *f* 3000 en eveneens een inschrijving in het Grootboek der Nat. Schuld om uit de interest daarvan het traktement van de predikant te voldoen.
- de Hervormde Diaconie Armen te Rijswijk een som van *f*8000 met dito inschrijving t.b.v. predikant.
- het Arend Maartens Hof te Dordrecht een som van *f* 3000 + een som van *f* 32000 2½ % inschrijving in het Grootboek der Nationale Schuld; met bepaling dat de interest daarvan uitsluitend en alleen zullen dienen om deze jaarlijks aan de bewoonsters der huisjes tot dien hof behorende gelijkelijk voor elk huisje te worden uitgedeeld.
- het Zendeling Genootschap ter uitbreiding van het Christendom bijzonder onder de Heidenen te Rotterdam *f* 5000.
- het Bijbelgenootschap een som van *f* 2000.
- het Hervormde Kerkenfonds der Nederduitse gemeente Dordrecht een som van *f* 6000 voor de instandhouding van mijn familiegraf in de Augustijnen kerk, alsmede van het familiegraf van mijn echtgenote in de Grote Kerk.
- de Hervormde Nederduitse Diaconie Armen te Dordrecht *f* 50.000 2½ % inschrijving in het Grootboek der Nationale schuld; om uit de interest daarvan jaarlijks in de winter te worden gebruikt tot buitengewone uitdeling van kleding der bedeeden.
- de gereformeerde Diaconie Armen Oude Vrouw- en Kinderhuis te 's-Gravenhage *f* 30.000 2½ % inschrijving in het Grootboek der Nat. schuld; tot gebruik van kleding der bewoners van genoemd gesticht.
- mijn nichten Elizabeth en Anthonia van der Kemp de som van *f* 5000.
- de Hervormde Nederduitse Diaconie Armen te Dubbeldam een som van *f* 2000.

Alle vorenstaande legaten uit te keren, wanneer mijn echtgenote op mijn sterven nog in leven is, drie maanden na haar overlijden, waarvan zij haar levenlang daarvan het vruchtgebruik mocht hebben. Voorts legateert hij nog een groot aantal personen, waaronder personeel een klein wekelijks of jaarlijks bedrag.

Aan de Directie van de Begraafplaats alwaar mijn lichaam zal worden begraven een som van f 4000. Evenwel niet anders dan onder de speciale conditie, dat het graf waarin mijn lichaam zal worden gelegd daarna behoorlijk zal moeten worden nagezien en onderhouden. Dat daarin niemand anders dan alleen mijn gemelde echtgenote begraven zal mogen worden. Er tevens voor zorgend, dat na het overlijden van de laatste van ons beiden het graf voor altoos zal moeten gesloten blijven, terwijl alle daaruit voortvloeiende kosten voor rekening van mijn nalatenschap zullen geschieden.

Nog is mijn begeerte dat binnen drie maanden na het overlijden van mij of mijne echtgenoot mij overlevende binnen drie maande na haar overlijden alle mijne familjepourtraiten en geslagtboomen van de familie Onderwater en Everwijn, zoo mede mijn portrait in stukken gebroken en op de eene of andere wijze zullen vernietigd worden. Verder is mijne begeerte dat mijn huishouden en domesticquen, zoo als dezelve hierboven zijn bepaald in alle opzigten gedurende ten minste negen maanden na mijn overlijden op denzelfden voet zal moeten worden aangehouden en gecontinueerd.³¹

Via een openbare verkoop van veiling en afslag op 20 en 28 april 1839 verkoopt een gemachtigde van Mr. Boudewijn Onderwater enz. in het logement het Hof van Holland in het Kromhout:

een extraordinair grooten en allervermakelijkst gelegen tuin, met deszelfs ruime, hechte, sterke, behangen Koepel, steenen Huizing, houten Huizing, Lootzen en verdere betimmering, en voorzien van eene steenen en eene houten Druivenkast, elk van vier ramen, Broeibakken met ramen en kisting, Goudvisch-Vijver en Prieelen, beplant met zeer vele en uitmuntende Vruchtboomen, hebbende een alleraangenaamst en veruitgestrekt uitzigt over den Dubbeldamschen Straatweg, Boonenpad op Marquettenweg en omliggende Bouw- en Weilanden. staande en gelegen onder Dubbeldam aan de Marquettenweg genummerd 21 ter grootte van 45 roeden 98 ellen. kadaster sectie A 284 - 291bis.

De verkoper aangekomen als enig erfgenaam bij versterf in de nalatenschap van wijlen Mr. Hendrik Onderwater van Puttershoek. Hij woonde en overleed te Dordrecht, doch waarvan geen eigendomsbewijzen of titels van aankomst bestaan.

De tuin wordt gemijnd door winkelier Dionijs van Dongen voor de som van f 2125,00.

Vrouwe Margaretha Elisabeth van de Wall deponeert de 27e april 1839 eveneens haar testament, waarbij zij haar echtgenoot Mr. Boudewijn Onderwater tot erfgenaam benoemt.

³¹ SAD 20-1610 akte 4991

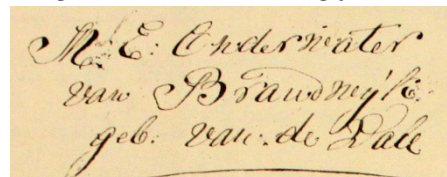
Echter wanneer hij eerder overleden mocht zijn verklaart zij opnieuw te beschikken en legateert het personeel dat in haar dienst is als vorenvermeld. Voorts benoemt zij in dat geval tot haar erfgenamen:

- ✓ haar neef Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall, rechter bij de Arrondissementsrechtbank te Dordrecht en bij zijn overlijden zijn wettige nakomelingen.
- ✓ de wettige kinderen van mijn nicht Henrietta Francoise Catharina van de Wall, in leven echtgenoot van Jonkheer Willem Bartholomeus van den Santheuvel. Zij benoemt tot executeur testamentair haar neef Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall, de Heer Bastiaan de Kat en notaris Schuurman te Rijswijk.
- ✓ Ze legateert haar kamenier haar gouden horloge, dat door haar dagelijks wordt gebruikt, haar gouden oorringen, zilveren knipbeugeltje en beursje, zilveren *breijhoutje*, zilveren naaldenkoker, rood *maroquinen* naaidoosje en een dito kleiner met de daarbij behorende gereedschappen.
Voorts al het wollen ondergoed, al de kousen, alle chitzen en witte japonnen en de dagelijkse hoeden en mutsen, welke zij zal nalaten. Nog twee *pelises*, een bonten sabel, een zwarten zijden japon, drie van mijn dagelijkse omslagdoeken en voorts de keus van een mijner zijden japonnen en van een kanten *mutzenboom* en de verdere benodigde kanten voor een kantenmuts, door haar te kiezen uit mijn witte kanten.
- ✓ Ze legateert haar nicht Vrouwe Maria Jacoba van de Wall geboren Repelaer al haar verdere kleding en linnengoed, zo van linnen, katoen, wol en andere stoffen; daaronder niet gerekend goud, zilver, parelen en juwelen.
- ✓ Ze legateert haar nicht Jonkvrouwe Henrietta van den Santheuvel een som van *f* 2000.
- ✓ Aan voornoemde Vrouwe Maria Jacoba en Henrietta in gelijke delen al haar juwelen en parelen; het gedeelte van laatstgenoemde zal moeten worden bewaard tot op de dag van haar meerderjarigheid.
- ✓ Ze verstrekt voorts kleine legaten die wekelijks of maandelijks moeten worden uitgekeerd.

Verder is het haar wil en begeerte dat haar begrafenis niet voor de achtste dag na haar overlijden zal plaatsvinden en dat de sluiting van de doodkist niet vroeger zal mogen geschieden dan op de morgen van de dag van de begrafenis. *Dat gedurende deze periode mijn gewonen Doctor of Geneesheer en mijn gewone chirurgijn, op de plaats alwaar ik zal komen te overlijden, dagelijks en zoo lang mijn afgestorven ligchaam niet ter aarde besteld wordt, hetzelfde ligchaam, tweemalen elken dag zullen komen bezigtigen.*

Verzoekende hun Edelen voor de in dezen te nemene moeiten wel te willen accepteren, de eerstgemelde de Doctor of Geneesheer eene somme van één duizend gulden en de laatstgemelde de chirurgijn eene somme van vijf honderd gulden en bovendien voor elke visite ten dien einde bij het lijk gedaan de eerstgenoemde veertien gulden en de chirurgijn zeven gulden. Vrij van successie en te voldoen na den afloop van mijne begrafenis.

Aldus getekend M.E. Onderwater van Brandwijk geb.

M.E. Onderwater
van Brandwijk
geb. van de Wall

van de Wall

In deze tijd heerste er cholera in Dordrecht, een ernstige ziekte waarbij men in een toestand van diepe coma terecht kon raken. Zij was bevreesd levend begraven te worden.

Tijdens zijn leven was Onderwater landeigenaar en ambachtsheer, raadsheer in het Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland, tussen 1791 en 1795 lid van de Vergadering van Notabelen. Hij genoot een academische studie Romeins en hedendaags recht aan de Hogeschool te Leiden. Zijn vader was officier en lid van het Groot Koopmansgilde te Dordrecht.³²

** Heden is alhier in den ouderdom van 78 jaren overleden de WelEdel
Geboren Heer Mr. *BOUDEWIJN ONDERWATER, Heer van BRANDWIJK,
GIJBELAND en PUTTERSCHOEK.*

's Gravenhage, den 18 November 1842

Zijn weduwe woonde en overleed op de 31 december 1850 te 's Gravenhage in haar woning aan de Prinsengracht. ouderloos en kinderloos.

Voor een te 's Gravenhage wonende notaris verschijnen op 7 oktober 1851 de volgende personen:

1. Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall, president van de Arrondissementsrechtbank te Dordrecht, Lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en van de Gemeenteraad van Dordrecht.
2. Jonkheer Hendrik Lodewijk Willem van den Santheuvel.
3. een gemachtigde van Vrouwe Henrietta Margaretha Gerardina van den Santheuvel, echtgenote van de Ontvanger der Directe belastingen Gijsbertus Andrée L.G. Thesingh.
4. Jonkheer Mr. Pieter Hendrik Jacob van den Santheuvel, particulier.

Zij deponeren een akte van scheiding en deling van de onroerende goederen, tienden, erfpachten, aandelen, recogniti n en dergelijke behorende tot de boedel en de nalatenschap van wijlen Vrouwe Margaretha Elisabeth van de Wall, douairière van Mr. Boudewijn Onderwater van Brandwijk en Gijbeland en Puttershoek.

Bovengenoemde personen zijn de enige en algehele erfgenamen van wijlen de weduwe Onderwater uit kracht van haar uiterste wilsbeschikking van de 27e april 1839 voor notaris Huibert Struijk gepasseerd. Eerstgenoemde voor een staak en de drie overige personen als in leven zijnde wettige kinderen van en bij plaatsvervulling voor wijlen Vrouwe Henrietta Françoise Catharina van de Wall, in leven echtgenoot van Jonkheer Willem Bartholomeus van den Santheuvel; gezamenlijk mede voor een staak.

Staat en Massa:

- ✓ Het huis, erve en tuin staande en gelegen op de Prinsengracht te 's Gravenhage benevens de stal en het koetshuis op het Hoogeland aldaar zijn ter openbare verkoop aangewezen; gelijk ook de buitenplaats Oversteen.

³² Bron: www.parlementairdocumentatiecentrum.nl

- ✓ een huis en erf met tuin, koetshuis en stalling te Dordrecht op de Voorstraat uitkomende in de Doelstraat genummerd C 936 sectie G 941, huis, gebouw en erf groot 14 are 15 ca. en sectie G 942, stal en erf groot 3 are 50 ca.
- ✓ een huis en erve te Dordrecht op de Voorstraat genummerd C 935 sectie G 940 groot 1 are 35 ca. Totaal gewaardeerd op f 24.600,00.
- ✓ percelen land bestaande uit bouw- en weiland op de Merwedegrond, Dubbeldam, Wioldrecht, Zwijndrecht, Groote- en Kleine Lindt, Hendrik Ido Ambacht, Heerjansdam, Barendrecht, Ridderkerk, IJsselmonde, Charlois, 's Gravendeel, Puttershoek, Strijen, Mijnsherenland, Heinenoord, Nieuw-Beijerland enz.

Erflater verkregen staande huwelijk met nu wijlen haar echtgenoot de weledelgeboren Heer Mr. Boudewijn Onderwater van Brandwijk en Gijbeland en Puttershoek van wie zij ook is geweest de enige en algemene erfgename uit kracht van zijn olographische testamentaire dispositie de dato de 11e februari 1839 voor notaris Huibert Struijk; blijkens akte van depot van die dagtekening.

Bovengenoemde erfgenamen verklaren de vorenstaande omschrijving en begroting met onderling genoegten te hebben opgemaakt en elkaar geheel en volkomen goed te keuren gelijk ook de daarop volgende scheiding en verdeling, waarbij het onroerend goed aan de Voorstraat wordt toebedeeld aan Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall tegen de getaxeerde waarde van f 24.600,00.³³

1851 - 1852 Pieter Hendrik van de Wall

Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall, Heer van Puttershoek is op 28 november 1795 te Dordrecht geboren als zoon van Mr. Cypriaan Gerard van de Wall en Margarita Hendrika Gevaerts. De bruidegom is 27 jaar oud en substituut officier bij de Rechtbank van Eerste aanleg. Zijn vader is al tijdens zijn kinderjaren overleden. Als beroep van zijn moeder wordt 'bezitster' genoteerd.

Hij treedt op 25 juni 1823 onder huwelijkse voorwaarden te Dordrecht in het huwelijk met Maria Jacoba Repelaer. De bruid is geboren en wonende alhier en 20 lentes oud; dochter van Johan Repelaer, die lid is van de Tweede kamer der Staten Generaal en Ridderschap van Holland en Adriana Alida Gevaerts. (1802-1862). Het echtpaar blijft kinderloos.

familiewapen Repelaer: in groen een zilveren lepelaar, goud gesnaveld en gepoot, staande op beide poten. Helm: halfaanzien met helmkroon. Helmteken: een lepelaarskop en - hals, doorsneden van zilver en groen, goud gesnaveld, tussen een gesloten vlucht van groen en zilver. Schildhouders: twee leeuwen van natuurlijke kleur, rood getongd.

familiewapen van de Wall; gevierendeeld; I in zwart een gouden ster; II en III effen zilver; IV effen zwart. Helm

³³ Kad. R'dam deel 103/7

aanziend, Wrong: zilver en zwart. Helmtteken: de ster van het schild tussen een vlucht van zilver en zwart.³⁴

Jhr. Mr. P.H. van de Wall van Puttershoek is afkomstig uit een Dordts regentengeslacht. Hij is lid van de Dubbele Kamer, die in 1848 over de Grondwetsherziening besliste. Was rechtbank-president in Dordrecht en bijna 20 jaar Statenlid in Zuid-Holland. Was tevens ambachtsheer van Puttershoek. Hij studeerde Romeins en hedendaags recht op de Hogeschool te Leiden. Hij verwierf de titel van jonkheer op 6 december 1827 door bezit van de heerlijkheid van Puttershoek.³⁵

Meester van de Wall besluit de woning aan de Voorstraat te verkopen en plaatst een advertentie in de Dordrechtsche Courant van 2 maart 1852.

****** Door den Notaris HUIBERT STRUYK zal, in het Nederlandsch Koffijhuis van *Jilles Zahn*, over het Marktpllein te Dordrecht, bij veiling, op Donderdag den 11 en bij afslag op Donderdag den 18 Maart 1852, beiden des voormiddags te elf ure, publiek worden verkocht:

No. 1. Een aanzienlijk, hecht, sterk en in den besten staat zich bevindend DUBBEL HEERENHUIS geteekend C 936, met daarachter zijnde TUIN en ruim en binnen weinig jaren nieuw gebouwd KOETSHUIS en STAL, geteekend G 941 en 942, te zamen groot 17 roeden 65 ellen. Het huis bevat ruime Vestibule en Gang met marmer bevloerd, onderscheiden ruime smaakvol behangen, gelambriseerde en gestukadoorde Boven- en Benedenkamers, meestal voorzien van Schoorsteenen met marmeren Mantels en groote vaste en heldere Spiegels en Penantspiegels, ruime en smaakvol behangen Zaal met Bufet, voorts Keuken met Fornuis, Pompen, Turfkoker en verdere Gemakken, Brandkast, Wijn-, Boter- en Groentekelders, Bergplaatsen voor hout en turf, ruime Bovengang, Desert-, Domestieken- en Mangelkamers, groote Droog- en Turfzolders en verder die Gerijfelikheden, die in een wel ingerigt Heerenhuis vereischt worden, zijnde de uitgestrekte Tuin smaakvol aangelegd en beplant, terwijl het Koetshuis en de Stal bevatten groote Tuigkasten, Stalling voor zes paarden met steenen Kribben en

hangende Schotten, Pomp, Mestput, Koetsierswoning, Knechtskamer, Hooi- en Haverzolders, benevens afzonderlijke Bergplaats.

In Verponding over 1851 aangeslagen geweest tot *f* 126,96.

Te aanvaarden bij de betaling van den koopprijs.

No. 2 Een hecht, sterk en goed onderhouden HUIS en ERF, staande en gelegen als voren, naast voorgaand Huis, geteekend C 935, kadaster sectie G no. 940, groot 1 roe 35 el; hetzelfde bevat ruimen Gang, onderscheidene behangen en onbehangen Boven- en Benedenkamers, meestal van Stookplaatsen voorzien, Keuken, Kelder, Zolder en verdere Gemakken.

Te aanvaarden den 3 Mei 1852.

Te bezigtigen no. 1 op 5, 6, 8, 12, 13 en 15 Maart 1852, van des voormiddags tien tot des namiddags twee ure en no. 2 op 8, 9, 10, 15, 16 en 17 Maart 1852, des voormiddags van tien tot des namiddags een ure, mits voorzien van een Consent-Biljet van voornoemden Notaris.

³⁴ C.B.G.

³⁵ www.parlementairdocumentatiecentrum.nl/id/vg09 enz.

Ten overstaan van notaris Jacobus de Koning vindt op 11 en 18 maart 1852 ten huize van Jilles Zahn over het Marktplaats een openbare verkoop plaats van veiling en afslag. Op verzoek van een gemachtigde van Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall van Puttershoek, president van de Arrondissement Rechtbank te Dordrecht, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en van de Gemeenteraad van Dordrecht.

Vooraf worden verkoopcondities voorgelezen waarop het pand verkocht zal worden, waaronder:

- Het verkochte zal verkocht worden met al hetgeen daarin en aan, aard-, wortel- en nagelvast is, uitgezonderd al hetgeen alleen uit voorzorg tegen vallen, verschuiven en dergelijke zou mogen zijn vastgemaakt.
- Zonder dat de verkoper tot enige andere vrijwaring gehouden zal zijn en zulks met alle heersende als lijdende erfdienstbaarheden, hetzij voortdurend of niet voortdurend, zichtbaar of onzichtbaar en het onderhoud van afscheidingen, heiningen, muren, goten, watergangen, putten, riolen als anderszins.
- De kopers zullen elk van het gekochte het genot hebben en kunnen aanvaarden, te weten het eerste perceel bij de betaling van de koopprijs op 1 mei 1852 of zoveel vroeger als die betaling mocht geschieden en het tweede perceel op de 3e mei 1852.
- De verkoping geschiedt om Nederlandse gulden in goed gangbaar Nederlands geld en in geen mindere munt dan guldens en ook niet in enig papieren geld.
- De kopers zullen voorts boven hun verschuldigde koopprijs betalen 12 % van de koopprijs tot goedmaking der zegel, registratie en overschrijvingsrechten en verdere onkosten en salarissen op deze verkoop en levering te vallen.
- De verkoop zal geschieden zoals gebruikelijk eerst bij inzet en opbod en daarna bij afslag; hij die bij de verhoging de meestbiedende is en wiens bod aangenomen wordt zal voor trekgeld genieten voor het eerste perceel één honderd gulden en het tweede perceel tien gulden. Van dit bedrag zal een tiende deel worden ingehouden voor de Nederduitse gereformeerde Diaconie Armen van Dordrecht.
- De veiling zal plaats hebben op heden en de afslag of finale verkoop op donderdag 18 maart 1852 en diegene die in het afslaan het hoogste afmijnt zal koper zijn en blijven van het navolgende pand:

1. *een dubbel heerenhuis, tuin, koetshuis, stal en erf staande en gelegen te Dordrecht in de Voorstraat genummerd C 936 en met het koetshuis C 941 uitkomende in de Doelstraat sectie G 941 als huis, gebouw en erf ter inhoudsgrootte van 14 roeden 15 ellen en nummer G 942 als stal en erf; groot drie roeden en 50 ellen.*

Onder de verkoop is niet begrepen, doch zal door de koper moeten worden overgenomen en bij de aanvaarding van het dubbel herenhuis volgen voor de som en hierna achter elk derzelve vermeldt:

26 koperen roeden van de achtertrap	f	3,00
26 platte roeden van de voortrap en een ronde dik	f	5,00
2 houten horretjes	f	0,60
10 gordijnen op rollen	f	5,00
twee gazen horretjes	f	11,50
ladder en takel of de turfzolder en bank voor het hijsen	f	4,00
14 ijzeren gordijnroeden en vier staatsiegordijnen, stokken	f	14,00

in de Stal:

illuminatie latten met ijzers en enige glazen	f	12,00
een zeil, rol enz.....	f	12,00
4 zonneblinden	f	24,00
druivenkappen	f	8,00
en een partij turf	f	<u>50,00</u>
totaal voor de over te nemen goederen bedraagt	f	139,10

2. een huis en erf staande en gelegen in de Voorstraat genummerd C 935 sectie G 940 als huis en erf; ter inhoudsgrootte van één roe 35 ellen.

Verkoper aangekomen bij erfenis uit de nalatenschap van wijlen Vrouwe Margaretha Elisabeth van de Wall, in leven douairière van de weledelgeboren Mr. Boudewijn Onderwater van Brandwijk en Gijbeland en Puttershoek; Zij woonde en overleed de 31 december 1850 te 's Gravenhage en de onderhandse akte van scheiding van die nalatenschap werd de 4e augustus 1851 overgeschreven ten kantore der hypotheken te Dordrecht in deel 103/7.

Bij afslag wordt het herenhuis gemijnd door timmerman Cornelis Johannes Singels voor de som van f 24.400. Deze treedt op als mondeling gemachtigde van de koopman Nicolaas Roodenburg. Het naastgelegen pand C 935 wordt door de verkoper opgehouden en niet verkocht.³⁶

afbeelding: feestelijke herdenking op 12 mei 1874 ter gelegenheid van het 25 jarig
regeringsjubileum van Koning Willem; versiering ten huize van Voorstraat 168 van Jhr.
F.J. van den Santheuvel

³⁶ RAD 20-1739 akte1542, 1543

1852 - 1922 Nicolaas Roodenburg en erfgenamen

Nicolaas Roodenburg is geboren op 26 januari 1823 te Dordrecht als zoon van Leendert Roodenburg en Johanna Hordijk. Hij is koopman van beroep en treedt 26 juni 1844 te Dordrecht in het huwelijk met Jeannette Vos. De bruid zag het levenslicht op 15 april 1820 te Dordrecht als dochter van koopman Adrianus Vos Heer van Hagestein en van Heijltje Johanna van Buul.

Uit dit huwelijk worden tussen 1848 en 1858 negen kinderen geboren met namen Helena Johanna, Johanna Heilina, Adriana, Jeannette Nicoline, Leendert († jong), Maria Catharina (jong †), Nicolaas (jong †), Maria Catharina en Nicolaas. Het gezin woont wijk C 936 aan de Voorstraat.

familiewapen Roodenburg: gevierendeeld. I in zilver drie rode palen; II in zilver een gebogen, blauwe schuinbalk, beladen met drie gouden bollen; III in goud een gebogen rode schuinbalk; IV in zilver drie groene rijstakjes, naast elkaar op groene grond. Helm; halfaanzierend. Helmteken; een uitkomende rode leeuw, blauw getongd en genageld. Dekkleden; rood, gevoerd van zilver.³⁷

Tijdens een vergadering van het College wordt op 22 april 1852 een verzoek behandeld van de aannemer van twee bewoners aan de Voorstraat.

17 april 1852

Met verschuldigde eerbied, verzoekt den ondergetekende om voor de huizen genummerd C 936 en 937 op de Voorstraat, bewoond door de Heeren N. Roodenburg en Mr. A. Blussé voor deszelf havenpompen de benodigde ontgravingen der vloeibuis te mogen bewerkstelligen en des needs door den zoogenaamde Appelstijger tot de haven te verleggen. Waarvan hij UEd.Achtbaren goedgunstige toestemming vraagt.

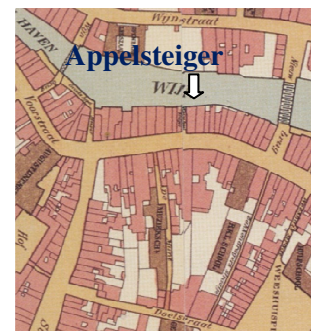
C.J. Singels

Nadat het rapport door deskundigen is bestudeerd wordt het verzoek onder strikte voorwaarden toegestaan. De werkzaamheden kunnen van start gaan. Enige maanden later richt de aannemer andermaal een verzoek aan de gemeente om werkzaamheden te mogen verrichten;

2 augustus 1852

De ondergetekende geeft met eerbied te kennen dat hij voornemens is om een havenput te leggen op 't einde van den zoogenaamde Appelstijger ten dienste van den weledele heeren N. Roodenburg en A. Blussé, waarvoor Uweledele Achtbare goedgunstige toestemming verzoekt.

De toestemming wordt door de gemeente gegeven om een nieuwe waterput aan te leggen, mits dat de put zo dicht mogelijk tegen hun huizen genummerd C 936 en 937 gelegd wordt. De ontgraving moet omheind worden en van zonsondergang tot zonsopgang met een brandende lantaarn verlicht worden. In geen geval mag de passage voor rijtuigen gestremd worden.³⁸

³⁷ C.B.G.

³⁸ RAD 6-801 f 239 bijlage 522; RAD 6-802 bijlage 407

Voordat het gezin van Nicolaas Roodenburg met vrouw en kinderen het pand betreft wordt het bewoond door huisbewaarder Dingeman van der Hengst en Jacoba Helena Paulussen. Roodenburg is lid van de Gemeenteraad en secretaris van de stedelijke muziekschool. In 1858 associeert hij zich in de commissiehandel in houtwaren handelend onder de firma van Boonen en van Hoogstraten & zoon.

Zijn vrouw Jeannette Vos overlijdt 19 april 1860 in het kraambed in de woning C 936. Zij was pas 40 jaar oud.

****** Dordrecht, 19 April 1860. Heden overleed mijne dierbare Echtgenote *JEANNETTE VOS*, in den ouderdom van 40 jaren, mij nalatende zes jeugdige Kinderen.
N. ROODENBURG

Na het overlijden van zijn echtgenote wordt er ten huize van de overledene een boedelinventaris opgemaakt van haar nalatenschap. Koopman Nicolaas Roodenburg treedt op als weduwnaar en mede-erfgenaam van $\frac{1}{4}$ gedeelte van haar nalatenschap en verder als vader/voogd over de zes minderjarige kinderen genaamd Helena Johanna, Johanna Heilina, Adriana, Jeannette Noline, Leendert en Nicolaas Roodenburg.

De notaris vervoegt zich met zijn klerk ten huize van de woning aan de Voorstraat C 936 alwaar Jeannette Vos is overleden. Aldaar gaan zij over tot het opmaken van een getrouwe boedelbeschrijving. De notaris en zijn klerk wandelen van vertrek naar vertrek, waardoor we een goed beeld krijgen van de woningindeling, maar ook van de welstand van de familie. De waardering van de roerende goederen wordt verricht door Simon Jacobus Mak, ondernemer van publieke verkopen. Hij is als deskundige benoemd door de heer Kantonrechter.

Op de zolder:

*een vlaggestok en vlag
een karikel-paardentuig
een karikel-tuig
stijgbeugels, gebitten enz.
een plakplank en stoeltje
een wieg en een vuurmand
een kagcheltje*

*zes gordijnen en roeden
een zadel en toebehooren
een partij bellen voor narrentuig
57 kleerstukken
een bakslede
een bloementrapje*

Op de gymnastiekkamer:

*eenige banken en gymnastiek-werktuigen
een vuurmand en klee
een togt scherm*

*een lessenaar en cassette
twee papieren gordijnen*

Op het koper-kamertje:

*een lederen hoedendoos
een kop en schotel
een koperen vuurdeksel
een koperen kasrol*

*drie papieren gordijnen
een koperen braadpan en deksel
twee koperen vischketels
een koperen kasrol en deksel*

*een ijzeren pot en ijzerwerk
glaswerk en illumineer-glazen
eenig klein koperwerk
een tinnen waterpot
een koperen bouloir
36 messen , een voorsnijmes en vork
een hout- en turfmand en rommel
een vuurscherm
een kolenemmer
twee vuur haarden
twee haardstellen
vier zinken-platen*

*bloem- en gemberpotten
een koperen broederpan
podding-vormen en blikwerk
een koperen schuimspaan
drie tabaks-kistjes
twee trommels, lamp en rommel
een spionspiegel
een koperen doofpot
drie kolom-kagchels
drie kolenbakken
twee vuurketeltjes
een schenkketel en een spaarlamp*

Op de kleine logeerkamer:

*een mahonie waschtafel
een mahonie penantkastje
vier stoelen met zittingen
een bed, peuluw en twee kussens
een wollen deken
een vloerkleed
een spiegel in vergulde lijst
twee printen achter glas*

*een ronde tafel
een tafellamp
een ledikant met behang
een katoenen deken
een haren matras
een karpet
een handdoeken-rekje*

Op de strijkkamer:

*een strijktafel
toglatten en rommel
twee manden
twee linnen kisten
eenige lappen kledengoed
een kinderbedje
zes wollen dekens*

*een badkuipje
een tobbetje
een pers
een karpet
eenige oude gordijnen
een kleeerbak
een katoenen deken*

Op het bodenkamertje:

*een kabinetje
een vloerkleed*

*vier stoelen
een kleeerbak*

Op de kinderkamer:

*een commode
zes stoelen
een astra lamp
een uittrektafel
een tafelklokje
twaalf handdoeken
zes servetjes
een vloerkleed*

*een eiken kastje
een kinderstoeltje
een spiegel in bruine lijst
een waschtafel
zes boden-lakens
acht theedoekjes
vier stoven
een karpet*

vier prenten achter glas

een theeserviesje en twee blakers

Op de kinder-slaapkamer:

een ledikant met behang

een bed, peuluw en vier kussens

een wollen en een katoenen deken

twee lakens en vier kussensloopen

een kinderledikantje met toebehooren

een wieg met toebehooren

een tafel met kleedje

twee stoelen

een vloerkleed

een glasgordijn

Op de grote slaapkamer:

3 kinderledikantjes met behang en toebehooren

een ledikant met behang

een bed, peuluw en twee kussens

een haren matras

een beddetafeltje

zes stoelen met zittingen

een mahonie linnenkastje

een waschtafel met toebehooren

vijf vazen en ornamentjes

een stoof en handdoeken-rekje

een ronde tafel

een dientafeltje

een spiegel in vergulde lijst

een vloerkleed

een karpet en twee beddekleedjes

een witte waterpot

Op de grote logeerkamer:

een kanapé

een ledikant met behang

een bed, peuluw en vier kussens

een katoenen en een wollen deken

twee stroo-matrassen

een waschtafel met toebehooren

een spiegel in vergulde lijst

een mahonie linnen-kast

zeven stoelen en een fauteuil

een mahonie toilet

een mahonie nacht-kastje

een ronde tafel

een wapen in lijst

Fransche gordijnen en lambrequins

een vloerkleed

een handdoeken-rekje

dertig linnen lakens

zes kussensloopen

twaalf linnen sloopen

twaalf handdoeken

zes tafellakens en 76 servetten

zes linnen kussensloopen

twaalf vingerdoekjes

vijf linnen lakens

een partij gordijnen

een lap diemet

Op de bodenkamer:

twee bedden met toebehooren

vier gordijnen en rabatten

vier stoelen en een hangoortafel

een spiegeltje

een karpet en vier gordijnen

twee waterpotten

Op de bovengang:

drie gordijnen

een gangkleed

In het pakhuis:

een kleeerrek

een kleeden-klopper

een ladder

een kleerknaap

een mangel en kleed

In de mangelkamer:

een tafel en vier tuinstoelen

een etens-tafel

drie kinderstoelen

een vloerkleed

een inktkoker en kleinigheden

drie tabouretjes

In de kleine tuinkamer:

vier stoelen en een fauteuil

een vogel in kooi

een penantkastje

vier gordijnen

een mahonie kanapé

een voltaire

een mahonie penantkastje

een spiegel in vergulde lijst

een piano

twee porceleinen vazen

twee bronzen groepjes

een muziek-kastje

een schilderij door de Koningh

een werktafeltje

een porceleinen groepje

een bronzen luster

vier blaadjes en twee trommeltjes

vier kandelaars

zeven eijerdopjes en aardewerk

een theeblaadje en serviesje

een messenbak

een theeblad

12 karaffen en bierblazen

12 ponsglazen

27 champagne-glazen

In de grote tuinkamer:

een mahonie kanapé-tafel

een ronde etenstafel

twee mahonie speeltafeltjes

zes stoelen en een fauteuil

een piano-stoeltje

een bronzen pendule onder stolp

vier ornamentjes

een trépiéd [=driervoet]

een schilderij door Mittelholzer

een vloerkleed

twee tabouretten

twee lusters aan den schoorsteen

een theeblad en theegoed

drie karaffen en twaalf bierglazen

twee karaf en 18 wijnglazen

een chocolaad-ketel

een tafellaken en eenige servetten

twee laken tafelkleeden

63 wijnglazen

36 rijnwijn-glazen

een beeldje

Vermoedelijk gaat het hier om een schilderij van de Dordtse kunstschilder Leendert Koningh (1777-1849). Hij was lithograaf, aquarellist, pentekenaar en schilder van o.a. landschappen...

In de keuken:

een ijzeren kookfornuis

een ijzeren pot

een koperen aschketel

een koperen koffijketel

een theestoof en ketel

een ijzeren waterketel

eenige treeften en ijzerwerk

een koperen doofpot

een blaasbalg en hakplank

een staartklok

een koperen glazenspuit
een blikken doorhaaltijl
een filtreer-machine
een koperen vuilnisblik en varken
een broederpan
een koekpan en kolenbak
een kolen-emmer
een olie- en azijnstel
een trommel, blaadje en koffijmolen
een soepterrine en aardewerk
twee tulbands-vormen
potten en pannen
een aschpot
een ijzeren pot en deksel
twee blikken emmers
eenig boengereedschap
dertig borden
een tafelkomfoor
vier ovale schotels
twee blakers

twee emmers met koper
een waterton
drie bakken en een tijltje
een blikken emmer
een salade-emmer en blikwerk
een tafel en zes stoelen
twee vloermatten
een bloemtobbetje
een vijzel en stamper
een mandje met lepels en vorken
een trommel en blikwerk
rommel en houtwerk
twee tabouretjes
een vuilnisbak
een waschtob
eenige bennetjes
een bak met messen
een schotel en twee vischplaten
eenig aardewerk

In de gang:

drie lantarens
een partij koperen traproedjes
eenige vloermatten

een ganglooper
twee traploopers en een overlooper
een barometer

In de dessertkamer:

een tafel
vijf stoelen met matten-zitting
twee theestoven
een wit tafel- en dessert-servies

een strijkplank en twee schraagjes
vier gordijnen
twee reguleur lampen
vier tafelkomfooren

In een kamertje in de gang:

twee huistrappen
twee emmers en een lantaren
een parapluie-standaard en rommel

een kinderwagen
een waschmand

In de provisiekamer:

twee trommels en zes bussen
twee koperen schalen en balans
een botermand
eenig gewigt

drie tonnetjes
twee houten schalen en balans
een tafel op schragen
vier boterpotten

In de suite:

een colistafel met schragen en bladen
een tafelkleed
een ijzeren vuurhaard
een pendulen en twee kandelabres
een vergulde bronzen kamerkroon
twee statiegordijnen met toebehooren

twee speeltafeltjes
34 mahonie stoelen met trijpt
twee albasten-vazen
twee lusters aan den schoorsteen
een vloerkleed
twee bankkussens

In de voorkamer:

een mahonie kanapé
een pendule en twee kandelabres onder stolpen
twee albasten vazen
een vergulde kamerkroon
vier glashordjes
een mahonie vuurscherm
een tijgerhuid
twee ornamentjes
een kanapé-kussen
twaalf ornamentjes

een mahonie penanttafel
een mahonie theetafel
een vuurhaard
een stel statie-gordijnen
twee bankkussens
een vloerkleed
drie porceleinen beeldjes
twee trépieds
twee hoek-etagères

In de spreekkamer:

vier stoelen met zittingen
een speeltafeltje
twee gordijnen

een boekenhanger
een vloerkleed

In de voorkamer:

een schotsch vloerkleed
een kanapé met trijpten zitting
zes stoelen en twee fauteuils
twee kandelabres onder stolpen
een bloemen-tafel
een schilderij van Rutten
een schilderij van Smak Gregoor
zes kristallen vruchten-schalen
twee zuur-compotjes
twee kristallen botervlootjes
12 kristallen kandelaars
een kristallen blad, drie karaffen en 12 glaasjes
twee kastanje-vazen
twee blaadjes en 2 trommeltjes
een theeblad
een porceleinen ponsketel
12 porceleinen koppen en bakken
een bouloir
een thee- en koffij-servies
vier fiches-doozen
18 lakens

twee witte gordijnen
twee mahonie theetafels
een pendule onder stolp
vijf ornamentjes
twee schilderijtjes van Sörensen
een schilderij van A. van der Koogh
een kristallen annanas-glas
twee compottes
twee zoutvaatjes, peperbus en mostard-pot
16 kristallen dessert-schaaltjes
een kristallen roomkom
12 verlakte kandelaars
een theeblad
12 kleine blaadjes en verlakt goed
een Fransch-porceleinen theeservies
een Saksisch porceleinen theeservies
eenige kopjes en schoteltjes
een theekistje
twee roode koffie-serviezen
vier porceleinen kommen
26 kinderlakens

Uit deze opsomming blijkt de voorliefde van Roodenburg voor Dordtse schilders. Johannes Rutten leefde en werkte tussen 1809 en 1884 en Gillis Smak Gregoor tussen 1770 en 1843. Adrianus van der Koogh woonde en werkte in Dordrecht tussen 1816 en 1831.

De Nieuwbrug. In het midden van de brug is een 'mastgat' uitgespaard, waardoor schepen met een opgerichte mast toch konden passeren.³⁹

De totaalwaarde van de boedel bedraagt f 5664,60 en het goud- en zilverwerk en kleinodiën heeft een waarde van f 2111,90.

Bewijzen van eigendom:

1. een afschrift van processen-verbaal van veiling en afslag de 11e en 18e maart 1852 door notaris Jacobus de Koning en kadastraal overgeschreven in deel 107/28, waarbij door Jonkheer Mr. Pieter Hendrik van de Wall van Puttershoek werd overgedragen een dubbel herenhuis, tuin, koetshuis, stal en erf aan de Voorstraat genummerd C 936 sectie G 941 en 942. In eigen gebruik.
2. een akte van overdracht de 30e maart 1852 gepasseerd voor notaris Huibert Struijk, waarbij van dito verkoper werd aangekocht een huis en erf aan de Voorstraat genummerd C 935 sectie G 940. verhuurd aan Govert Crans.
3. grossen van hypothecaire obligaties - effecten - aandelen - contanten.
4. een vordering ten laste van het huis van negotie handelende onder de firma van Gerrit van Hoogstraten & zn. groot f 131.250,00.⁴⁰

Roodenburg blijft achter met vier kleine kinderen, die te jong zijn om het verlies te bevatten. Voor notaris Stephanus van Dorsser passeert de 17e februari 1862 zijn testament, waarbij hij o.a. de voogdij over zijn kinderen regelt. Reder en koopman Nicolaas Roodenburg hertrouwt op 27 februari 1862 te Voorburg met de 37-jarige Angelique Marie Laurillard Fallot. De

³⁹ Het Dordrecht van Rutten (2004) pag. 83

⁴⁰ SAD 20-1825 akte 6843

bruid is geboren op 18 mei 1824 te Den Haag als dochter van ambtenaar Antoine Anne Laurillard Fallot en Louise Wilhelmine du Moulin.

Vooraf worden er huwelijksvoorwaarden afgesproken. Daarbij wordt gemeenschap van goederen, noch van winst en verlies staande huwelijk te lijden, uitgesloten. De goederen die de bruid zal inbrengen vertegenwoordigen een waarde van veertig duizend gulden [*f* 40.000]; daarboven haar kleding en lijfsieraden.

Afgesproken wordt dat wanneer de begiftigde voor haar mocht overlijden zij zich van dat kapitaal levenslang het vruchtgebruik voorbehoudt. Ze benoemt haar aanstaande echtgenoot tot erfgenaam van haar nalatenschap.

Diezelfde dag herroept ook Nicolaas Roodenburg eerder gepasseerde akten van uiterste wil en benoemt zijn aanstaande echtgenote tot erfgename van zodanig gedeelte van zijn nalatenschap als waarover beschikt kan worden.⁴¹

Drie kinderen worden uit dit huwelijk geboren met namen Anne Antoinette in 1863, Louise Wilhelmine in 1864 en Willem Marius in 1865.

Zijn dochter uit eerste huwelijk Adriana Roodenburg overlijdt 27 maart 1868 in de ouderdom van 16 jaar. Een drama voor dit gezin. Aangezien dit meisje mede-erfgenaam was van haar moeder Jeannette Vos dient de nalatenschap van laatstgenoemde opnieuw gescheiden te worden.

Na het overlijden van deze jonge dochter passeert er 18 maart 1872 een akte van scheiding tegenover voornoemde notaris. Nicolaas Roodenburg verschijnt voor zichzelf en ten tweede als wettig voogd over zijn vier nog minderjarige kinderen genaamd Johanna Heilina, Jeannette Noline, Leendert en Nicolaas Roodenburg. Daarnaast als vader en het beheer voerende over de goederen van zijn drie minderjarige kinderen uit zijn huwelijk met Vrouwe Angelique Marie Laurillard Fallot. Tevens als gemachtigde van zijn dochter mejuffrouw Helena Johanna Roodenburg.

Een boedelbeschrijving van de nalatenschap van Nicolaas Roodenburg en zijn overleden echtgenote passeerde op de 26e en 30e juni 1860 voor notaris Stephanus van Dorsser. In deze akte van deling wordt daarnaar verwezen. Vervolgens gaan zij over tot scheiding en deling van die nalatenschap. Vooraf wordt opnieuw een staat van die erfenis opgesteld, waarin de volgende twee panden staan genoteerd:

- 1) a. een dubbel herenhuis, tuin, koetshuis, stalling en erf staande en gelegen te Dordrecht aan de Voorstraat genummerd C 936 en met het koetshuis uitkomende in de Doelstraat sectie G 941, huis en erf 14 aren 15 ca. en G 942 stal en erf 3 aren 50 ca.
- b. een huis en erf te Dordrecht aan de Voorstraat naast voorschreven perceel C 935, huis en erf ter inhoudsgrootte van één are 35 ca.

Totaal worden bovengenoemde panden II-a en b gewaardeerd op *f* 43.000, terwijl de totale waarde van de nalatenschap bedraagt de kapitale som van *f* 481.683,36.

Scheiding en deling:

De onroerende goederen onder nummer 1 worden toebedeeld aan Nicolaas Roodenburg sr.

⁴¹ SAD 20-1829 akte 7372, 7373

Aan Helena Johanna, Johanna Heilina, Jeannette Nicoline, Leendert en Nicolaas Roodenburg een vordering van f 33.574,18 en aan Anne Antoinette, Louise Wilhelmine en Willem Marius Roodenburg een vordering van f 4002,66.⁴²

Nicolaas Roodenburg sr. overlijdt 5 september 1881 in de woning C 936 aan de Voorstraat te Dordrecht. oud 58 jaar; hij was koopman en reder van beroep. Daarnaast was hij gedurende enige jaren lid van de Kamer van Koophandel en Fabrieken.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne kinderen en behuwdkinderen, mijn hartelijk geliefde echtgenoot, de Wel-Edel-Geboren Heer <i>NICOLAAS ROODENBURG</i> <i>Dordrecht,</i> <i>5 September 1881</i>	A.M.ROODENBURG, LAURILLARD-FALLOT
<i>Bezoeken van rouwbeklag worden niet afgewacht.</i>	

Kort na het overlijden wordt er ten huize van erflater aan de Voorstraat C 936 een inventaris opgemaakt van zijn nalatenschap. Tot bewaring der rechten van partijen en andere betrokkenen wordt overgegaan tot het formeren van een getrouwe boedelbeschrijving op aangeven van de nagelaten weduwe. De waardering geschiedt door schatter Antonie Mak als deskundige door belanghebbenden benoemd en als zodanig beëdigd door de Kantonrechter.

Zij lopen door de woning en komen in de volgende ruimten: zolder - slaapkamer van de meisjes - logeerkamer - boven-achterkamer - grote slaapkamer - boven-linnenkamer - meidenkamer - perskamer - nog een boven-achterkamer - nog een tweede bovenachterkamer - bovengang - kleine tuinkamer - keuken - strijkkamer - pomphok - provisiekamer - spreekkamer - voorkamer (waarin schilderijen van M. Schouman, A. van der Koogh, J. Rutten en Sörensen) - grote tuinkamer - salet - achtersuite - gang - mangelhuis. De waarde van de boedel bedraagt f 6832,20 incl. kleding en goud- en zilverwerk.⁴³

Een half jaar later treffen zijn erfgenamen elkaar voor notaris J.D.Schultz van Haegen. Angelique Marie Laurillard Fallot, weduwe van de koopman Nicolaas Roodenburg, met wie zij onder huwelijkse voorwaarden in tweede huwelijk is gehuwd geweest. Zij verschijnt vooreerst als vruchtgebruikster gedurende haar leven van een kapitaal van f 40.000, waarvan zij bij gemeld huwelijkscontract gifte heeft gedaan aan nu wijlen haar echtgenoot.

ten tweede; als erfgename van het ten hare voordeel beschikbaar gedeelte zijnde in deze 1/8 der nalatenschap van haar man krachtens diens testament de 17e februari 1862 gepasseerd voor notaris Stephanus van Dorsser.

ten derde: als moeder en wettelijk voogdes over haar drie enige en allen nog minderjarige kinderen genaamd Anne Antoinette, Louise Wilhelmine en Willem Marius Roodenburg.

Voorts verschijnen:

- de fabrikant Augustinus Ambrosius van Delden, echtgenoot van Vrouwe Helena Johanna Roodenburg, particulieren te Rotterdam.
- de koopman Mr. Simon Marius Hugo van Gijn, als echtgenoot van Vrouwe Johanna Heilina Roodenburg en in hoedanigheid van toeziend voogd over de minderjarigen.

⁴² SAD 20-1845 akte 10592

⁴³ SAD 20-2069 akte 1576

- de koopman Henri François Onderwater, echtgenoot van Vrouwe Jeannette Nicoline Roodenburg.
- de koopman Nicolaas Roodenburg jr.

Zijnde voornoemde Vrouwe Helena Johanna, Vrouwe Johanna Heilina, Vrouwe Jeannette Nicoline en Nicolaas Roodenburg jr. de vier enige nagelaten kinderen uit het eerste huwelijk van erflater met Vrouwe Jeannette Vos. Bovengenoemde comparanten verklaren te willen overgaan tot scheiding en verdeling der nalatenschap welke in staat zal worden gebracht. Van voormelde nalatenschap heeft op de 4e december 1881 en de 27 maart 1882 een boedelbeschrijving plaatsgevonden, welke tot grondslag zal dienen der onderhavige scheiding en verdeling.

Staat:

- Een dubbel herenhuis, tuin, koetshuis, stalling en erf staande en gelegen te Dordrecht aan de Voorstraat genummerd C 936 en met het koetshuis nummer C 941 uitkomende in de Doelstraat sectie G 941, huis en erf 14 aren 15 ca. en sectie G 942, stal en erf drie aren 50 ca. Waarvan het huis met tuin in eigen gebruik is en de stal en koetshuis voor onbepaalde tijd is verhuurd aan stalhouder Cornelis van Ballegooijen Willemsz.; tegen een huur van vier honderd gulden [*f* 400] per jaar.
- Een huis en erf staande en gelegen te Dordrecht aan de Voorstraat naast voorgaand perceel C 935, sectie G 940 huis en erf één are 35 ca. verhuurd. Tezamen gewaardeerd op dertig duizend gulden. [*f* 30.000].
- Een 4/15 aandeel in de grafruimte der familie Roodenburg op de Alg. begraafplaats der gemeente Dordrecht.; bevattende 15 graven gelegen op veld B, welke met een ijzeren hek zijn omringd.
- Een zestigtal obligaties - aandelen en schuldbrieven.
Het aandeel van erflater in de handelsvennootschap Gerrit van Hoogstraten bedraagt *f* 57.318,93 en het kapitaal van erflater in de handelsvennootschap onder firma A.Vos & zn. bedraagt *f* 25.989,57.
- De contanten bedragen de som van *f* 666,57½. ⁴⁴

De totaalwaarde der nalatenschap bedraagt de som van *f* 894.754,96. Hetgeen anno 2013 neerkomt op een huidige koopkracht van € 9.487.159,61. ⁴⁵

Het onroerend goed onder nummer A blijft gemeen en onverdeeld onder de vier kinderen uit het eerste huwelijk te weten Vrouwe Helena Johanna, Vrouwe Johanna Heilina, Vrouwe Jeannette Nicoline en Nicolaas Roodenburg jr.

foto: Jeannette Nicoline Roodenburg

Aan het einde van de 19e eeuw worden wijknummers vervangen door huisnummer per straat. Het wijknummer C 936 wijzigt in huisnummer Voorstraat 140.

⁴⁴ SAD 20- 2070 akte 1690

⁴⁵ www.iisg.nl/hpw/calculate2-nl.php

Bovengenoemde Vrouwe Jeannette Nicoline Roodenburg, echtgenote van de koopman Henri François Onderwater verkoopt 18 februari 1886 aan Nicolaas Roodenburg jr. een ¼ deel in de onverdeelde eigendom van een dubbel herenhuis aan de Voorstraat vroeger C 936 thans genummerd 140 kadaster sectie G 941 en haar dito deel in het naastgelegen pand vroeger C 935 thans 138 sectie G 940. De koopsom bedraagt f 7500,00 die door de koper dadelijk zijn betaald waarvoor zij hem uitdrukkelijk kwiteert.⁴⁶

foto uit 1891. de ramen zijn gesloten met blinden een soort van houten jalouzie. Een fraai hek siert de voorgevel.

Tussen 1890 - 1917 wordt het pand bewoond door Angelique Marie Laurillard Fallot, Willem Marius van Roodenburg, die fabrikant van beroep is, kleindochter Maria Angelique Jeannette Onderwater (*11-1-81 dochter van H.F. Onderwater en Jeannette N. Roodenburg) en inwonend personeel, waaronder dienstboden, een gezelschapsjuffrouw en een onderwijzeres.

We lezen in de krant van 19 mei 1893:

Op 1 maart 1901 verschijnen voor notaris Marinus Cornelis Sigmond de koopman Nicolaas Roodenburg en een gemachtigde van het tweede kamerlid Simon Marius Hugo van Gijn, echtgenoot van Vrouwe Johanna Heilina Roodenburg, gemachtigde van Vrouwe Helena Johanna Roodenburg, echtgenote van de koopman Augustinus Ambrosius van Delden. Zij geven te kennen dat de eerste comparant en de beide lastgevers tezamen eigenaars zijn van de volgende onroerende goederen:

- o een huis en erf aan de Voorstraat sectie G 940, groot één are 35 ca.
- o een huis en erf als voren sectie G 941, groot 14 aren 15 ca. en
- o een stal en erf aan de Doelstraat sectie G 942, groot drie aren 50 ca. en wel de eerste comparant voor de helft en de beide lastgevers ieder voor ¼ deel.

De comparanten verklaren deze onroerende goederen te willen scheiden en verdelen en bepalen de waarde hiervan op f 30.000. Het aandeel van eerste comparant bedraagt f 15.000 en het aandeel van de anderen op f 7500. Partijen verklaren alle onroerende goederen toe te bedelen aan de eerste comparant de heer Nicolaas Roodenburg.

was getekend N. Roodenburg⁴⁷

Nicolaas Roodenburg

⁴⁶ SAD 20-2076 akte 2467

⁴⁷ RAD 20- 2209 akte 37/ Kad. R'dam 531/83

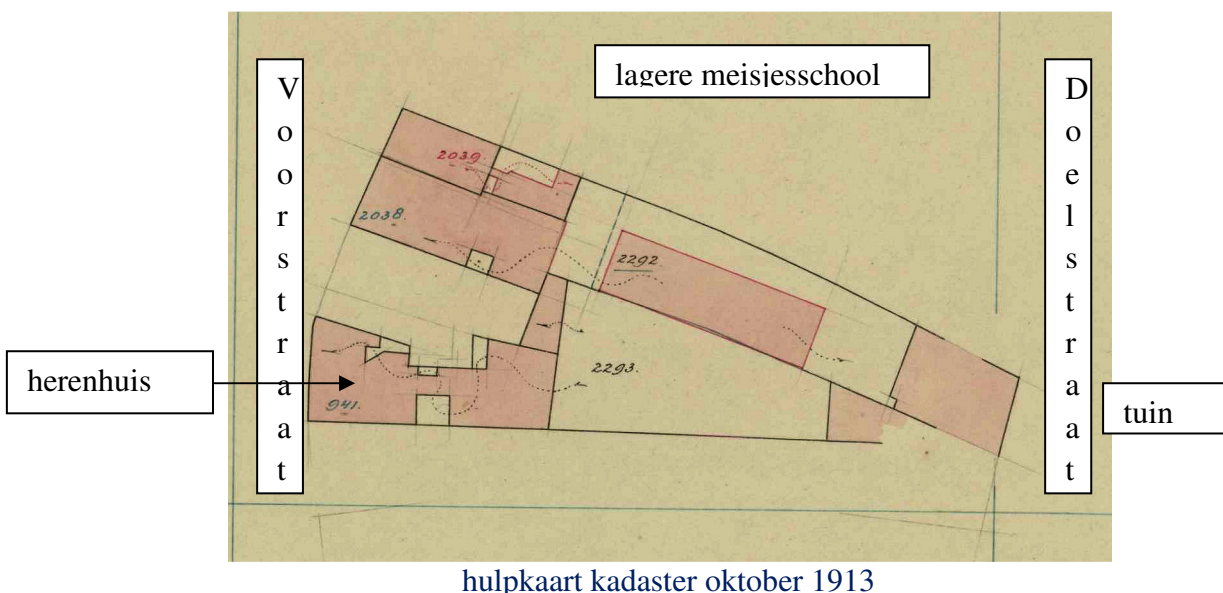

Voorstraat op een morgen rond 1900 ter hoogte van het Muntpoortje met aan de rechterzijde juist zichtbaar de trap naar het tekengenootschap Pictura. Het tweede pand links van de Munt draagt de naam van ouds 'de Coninck van Engelant'. In de bocht nog juist zichtbaar de voorgevel van het pand van de familie Roodenburg.

Nicolaas woont aan de Wolwevershaven. (huidige nummer 5). Hij treedt op 29 september 1887 in het huwelijk met de in Paramaribo geboren Cornelia Bregitta Gerardina Hermina Duijckinck Sander, dochter van Ds. Johannes Sander en E.W.J. Duijckinck. Uit dit huwelijk worden drie zonen geboren Nicolaas, Leendert en Johannes. Laatstgenoemde wordt slechts drie jaar oud. Het huwelijk zou later stranden.....

Roodenburg is commissionair in granen en evenals zijn vader en grootvader zaliger lid van de firma Gerrit van Hoogstraaten & zn. Bij de dienstdoende schutterij vervult hij tevens de positie van 1e luitenant. Voor zijn huwelijk was hij al in 1883 in de sociëteit "De Harmonie" betrokken bij de oprichting van de Dordrechtsche Orchest Vereeniging, waar hij benoemd werd tot penningmeester. Verder is hij voorzitter van de Muziekschool, de Raad van Bestuur der N.V. Dordtsche Cultuur Mij. en tenslotte ook nog bestuurslid van de Schaakclub.⁴⁸

Naast zijn woning aan de Wolwevershaven laat hij rond de eeuwwisseling een nieuw, klein bijgebouw oprichten, met verbinding vanuit zijn herenhuis. In dit huisje, waarin slechts twee kamers wordt volop gemusiceerd.

hulpkaart kadaster oktober 1913

In 1914 starten onderhandelingen met de R.K. Parochie en op 16 augustus 1915 treedt een notarisklerk, ene Bastiaan Mijnders op als mondelinge gemachtigde van Nicolaas Roodenburg

⁴⁸ A.M. Balm-Kok; Het herenhuis voorheen 'de Wolwever' (2009)

en een andere notarisklerk als gemachtigde van het Rooms Katholiek Parochiaal Kerkbestuur van de Heilige Bonifacius. Zij geven te kennen dat bij onderhandse akte op de 14e oktober 1914 is overgeschreven en is geruild door Nicolaas Roodenburg vier ca., van het perceel sectie G 2293 tegen één ca. voor het perceel sectie G 2292. Deze opgave blijkt achteraf onjuist en dient hersteld te worden. Genoemde ene centiare maakt deel uit van sectie G 2292 en bovengenoemde 4 ca. maakt deel uit van sectie G 2293. Waarvan akte.⁴⁹

Ten kantore van notaris O.W.P. van Tussenbroek koopt Nicolaas Roodenburg op 2 maart 1914 van Adrianus Josephus Zwijsen een perceel tuin gelegen aan de Munt sectie G 2295, groot 4 aren 25 ca. De koopsom bedraagt f 5500,00. Bij de koop is inbegrepen de op het perceel staande bomen en verdere beplanting. De afscheiding tussen het bij deze akte verkochte perceel en aan de verkoper in eigendom verblijvende perceel zal voor rekening van de koper worden gemaakt. Hij creëert hiermee een achteringang uitkomend bij de Munt.⁵⁰

Het grote pand aan Voorstraat 140 wordt begin 20e eeuw bewoond door Angelique Marie Roodenburg geboren de Laurillard en het personeel Aleida Piernella de Heer, Neeltje de Visser, Agatha Veits, Anna Gijsberta den Hartog en Leentje Hoorn.⁵¹

Angelique Marie Laurillard Fallot overlijdt 6 maart 1915 in de woning aan Voorstraat 140; oud 90 jaar; Zij was geboren te 's Gravenhage en was een dochter van Antoine Anne Laurillard Fallot en Louise Wilhelmine du Moulin.

De familie Roodenburg is de laatste particulier, die de woning bewoont en het huis is dan vooral uitwendig nog geheel intact. Het personeel verhuist na dit overlijden en het pand wordt drastisch verbouwd en krijgt een andere bestemming. De Dienst Bouw- en Woningtoezicht ontvangt 20 juli 1916 van Nicolaas Roodenburg een verzoek tot het gedeeltelijk afbreken van de achterbouw en het eventueel herstellen van blootgekomen muren. Verder het tijdelijk wijzigen van een lichtkozijn van de voorgevel op nummer 138 tot toegangsdeur. De belending wordt gevormd door een winkel en woonhuis. Het werk wordt uitgevoerd door aannemer J.C. Schotel. De achter het pand gelegen waranda verdwijnt hiermee.

Toestemming wordt onder voorwaarden op 3 augustus 1916 verleend.⁵²

Aannemer J.Kooijman Lzn. geeft 20 juli 1917 kennisgeving aan Dienst Openbare werken van herstelling aan de gevelijst van de woning Voorstraat 140, waarvoor een steiger uitgestoken dient te worden.⁵³ Volgens de adresboeken staat het pand vervolgens tot 1922 leeg. Door de tijd heen is het steeds de vraag wat je met een dergelijk groot gebouw moet aanvangen.....

Het naastgelegen pand aan de Voorstraat 138 wordt in 1922 drastisch verbouwd. Roodenburg verzoekt in hoedanigheid van eigenaar vergunning tot het afbreken en weer op metselen van een gangmuur. Het pand wordt bestemd als pakhuis.

⁴⁹ Kad. R'dam deel 652/72

⁵⁰ RAD 20-2248 akte 57

⁵¹ RAD 256-583

⁵² SAD 752-19343 no. 145

⁵³ RAD 209-135 no. 111

Het bij deze akte verkochte (waarvan het thans overgedragen deel uitmaakt) zal hebben het alleengebruik der bestaande gang lopende door het zuidelijk gedeelte van sectie G 2366. Deze gang dient uitsluitend en alleen tot toegang tot- en uitgang, voor het bij deze verkochte, om te komen van en naar de Voorstraat; naar en van het bij deze verkochte en welke gang de thans bestaande breedte moet houden.

Deze mag nimmer smaller noch lager gemaakt, welk recht van alleengebruik en toe- en uitgang bij deze wordt gevestigd als erfdienstbaarheid ten laste van gemeld perceel no. 2366 en ten gebruike en ten nutte van het bij deze verkochte.⁵⁴

Voorstraat 178. De stoep en het fraaie hekwerk is nog aanwezig

Dit soort houten luxaflex, die aan de buitenzijde van de ramen is bevestigd worden zonneblinden of jaloezieën genoemd. In opgetrokken toestand vallen ze aan de bovenzijde binnen de kasten.

⁵⁴ Kad. R'dam deel 9109/1

1922 - 1952 Roomsch Katholieke Parochie van de Heilige Antonius van Padua en de Roomsch Katholieke Parochie van den Heilige Bonifacius

Midden 1922 is er een kandidaat gevonden, die het grote pand wil kopen. Nicolaas Roodenburg, partij ter ene zijde, verkoopt op 9 juni 1922 voor de helft aan de *Roomsche Katholieke Parochie van de Heilige Antonius van Padua* en de wederhelft aan de *Roomsche Katholieke Parochie van den Heilige Bonifacius* te Dordrecht; tezamen ter andere zijde.

het herenhuis met schuur, erf en tuin staande en gelegen te Dordrecht aan de Voorstraat genummerd 140 kadaster sectie G 2371 zijnde een huis en tuin, sectie G 2295, een tuin sectie G 2405, een schuur en erf; tezamen groot 21 aren 12 ca.

welk onroerend goed de verkoper in eigendom is toebedeeld en aangekomen:

- a) bij akte van scheiding en verdeling op 19 mei 1882 voor notaris J.D. Schultz van Haegen en kadastraal overgeschreven in deel 376/75.
- b) door kadastrale overschrijving op 22 februari 1886 in deel 406/4 blijkens akte van transport verleden voor notaris Schultz van Haegen.
- c) bij akte van scheiding en verdeling de 1e maart 1901 voor notaris M.C. Sigmond en kadastraal ingeschreven in deel 531/83.
- d) door overschrijving in deel 647/58 van een onderhandse akte van ruiling.
- e) door overschrijving op 2 maart 1914 in deel 643/24 blijkens akte van transport verleden voor notaris O.W.P. van Tussenbroek.

Genoemde kerkbesturen tezamen uitmakend het Bestuur der Roomsche Katholieke Parochiale scholen te Dordrecht; het kerkbestuur van de R.K. Parochie van de Heilige Bonifacius te Dordrecht bestaat uit pastoor Joseph Joannes Rudolfus Maria Postma, ingenieur Jan Jacob Willem Bijvoet, kooplieden Wilhelmus Petrus Anthonius Maria Eijgenraam en Johannes Franciscus Albertus Busch en Lucien Paul Masion.

Het kerkbestuur van de R.K. Parochie bestaat uit pastoor Petrus Joannes Antonius van der Cammen, koopman Bernard Heinrich Brunklaus, ingenieur Johannes Petrus Maria Lips, reder Augustinus van Duijnen en notaris Pierre Antoine Marie Le Maire.

De koopsom bedraagt de som van vijftig duizend gulden [f 50.000], welke koopprijs de verkoper verklaart te hebben ontvangen en de kopers deswege volledig te kwiteren. De verkoop passeert onder de gebruikelijke voorwaarden en bedingen.

Bijzondere voorwaarde:

Het bij deze akte verkochte zal hebben het alleengebruik der bestaande gang lopende door het zuidelijk gedeelte van het kadastraal perceel sectie G 2366, welke gang uitsluitend en alleen dient tot toegang tot en uitgang voor het bij deze verkochte (om te komen van en naar de Voorstraat naar en van het bij deze verkochte) en welke gang de thans bestaande breedte mocht hebben en nimmer mag worden smaller noch lager gemaakt; welk recht van alleengebruik en toe- en uitgang bij deze wordt gevestigd als erfdienstbaarheid ten laste van gemeld perceel 2366 en ten gebruik en ten nutte van het bij deze verkochte. Het onderhoud dier gang zal zijn ten laste van de kopers in deze.⁵⁵

⁵⁵ Kad. R'dam deel 735/118

Het pand wordt in gebruik genomen als R.K. Fröbelschool en R.K. Leesbibliotheek. Het schoolbestuur vraagt juni 1922 toestemming voor het bijbouwen van 3 W.C. en 2 waterplaatsjes.⁵⁶

Vanuit Amersfoort kwamen in 1856 vier zusters van Onze Lieve Vrouw - twee voor de bewaarschool en twee voor de naaischool om het onderwijs aan de kleuters en de meisjes te gaan verzorgen. Dit onderwijs vond later in de Mariascholen plaats in de Vriesestraat en op de Voorstraat in het monumentale pand, dat vroeger toebehoorde aan Johan Halling. Deze zusters wonen in het op steenworp afstand staande Voorstraat 168 waarin een klooster gehuisvest was.

foto omstreeks 1923; het zusterhuis

Naast fröbelschool en bibliotheek houdt ook Leon de Reuver kantoor aan Voorstraat (oud) 140. Bij hem kan men sinds 1930 terecht voor effecten, coupons, beleggings-adviezen, safe-loketten enz. Naast agenthouder is hij penningmeester van Het Wit-Gele Kruis afd. Dordrecht en penningmeester van de Conferentie van de Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo. Tevens is in dit kantoor het bijkantoor van de Centrale BOAZ bank uit Utrecht gevestigd, maar ook de Handels- en Landbouwbank uit Den Haag.

foto omstreeks 1925. Aan de voorgevel van het monumentale pand prijkt links een reclamebord van de Boaz bank. Dit sierhek zou tijdens de dijkverzwaring moeten wijken en verhuizen naar museum aan huis Simon van Gijn.

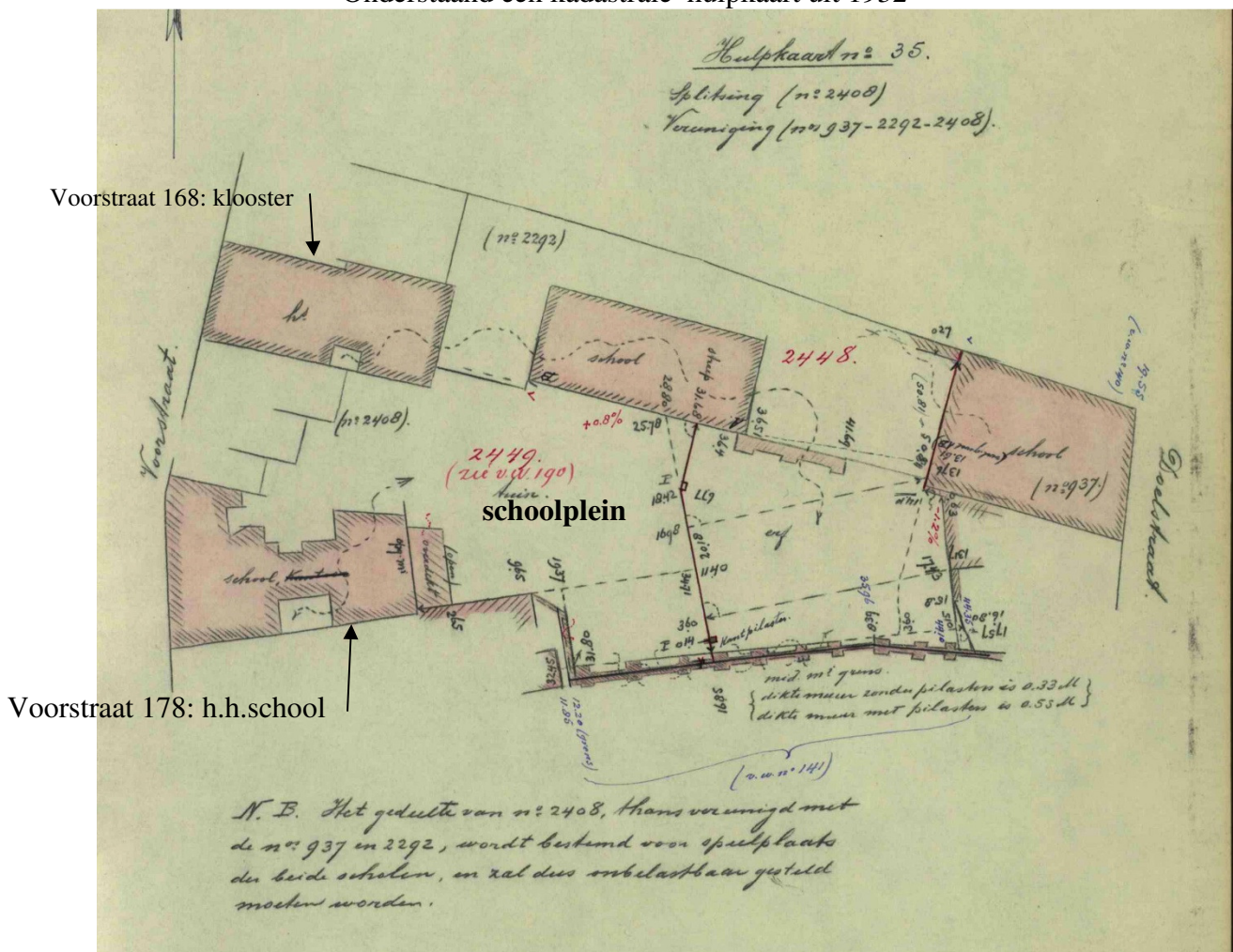
⁵⁶ SAD 209-135 no. 139

De Handels- en Landbouwbank werd in 1907 opgericht als een regionale bank in Zuid-Holland met vestigingen te Gorinchem en Dordrecht. Het hoofdkantoor bevond zich in Gorinchem. Het kantoor te Dordrecht fuseerde met de Assurantiemaatschappij 'Verbroek en zoon'. In 1912 werd een filiaal te Gouda gevestigd. In 1918 breidde de bank zich door fusies verder uit. Het hoofdkantoor vestigde zich met ingang van het boekjaar 1922 te 's-Gravenhage en vormde er een centrale administratie. Gorinchem werd een bijkantoor. In 1927 werd nog een agentschap in Rotterdam geopend. De banken traden op als spaarbank, kredietbank en commissiehandel in fondsen, waarbij ze de functies waarnamen van de instellingen, waarmee ze waren gefuseerd.

In 1927 vroeg de Handels- en Landbouwbank surséance van betaling aan en in 1930 werd het faillissement uitgesproken. De directeur werd in 1931 wegens malversaties veroordeeld. Vanaf mei 1931 nam de curator in 's-Gravenhage ook de administratie van de bijkantoren over, zodat de administratie van die kantoren in 1931 ophield te bestaan. In 1938 was de verdeling van de failliete boedel voltooid en de liquidatie afgesloten.⁵⁷

Het herenhuis, waar voorheen kantoren waren gevestigd wijzigt rond 1931 in school. Het gedeelte van sectie 2408, thans verenigd met sectie 937 en 2292 wordt bestemd voor speelplaats der beide scholen.

Onderstaand een kadastrale hulpkaart uit 1932

⁵⁷ RAD 503-1

Vanaf eind augustus 1936 is er een R.K. bibliotheek in het pand gevestigd. De leesinrichting is geopend op werkdagen van 10 - 12 uur en van 2 - 5 uur en 's avonds van 7 - 9 uur. Op zaterdag van 2 - 9 uur. De leesprijs per boek bedraagt 6 cent. Boekkaarten worden uitgegeven voor f 1,00, waarvoor 20 boeken geleend kunnen worden. De uitleentermijn bedraagt 14 dagen. Deze termijn kan verlengd worden, tenzij het betreffende boek door een ander besproken is. Een jaarabonnement kost f 2,50. De leesprijs voor kinderboeken is 2 cent. Kinderabonnementskosten f 0,75 per/jaar.

Het bestuur vervaardigt een catalogus waarin opgenomen een verzameling Nederlandse en in 't Nederland vertaalde romans en jeugdboeken. Deze catalogus bevindt zich in de bibliotheek van het Regionaal Archief Dordrecht.

Was het tijdens de Eerste Wereldoorlog Nederland gelukt om neutraal te blijven en buiten het oorlogsgeweld te blijven. Duitse troepen vallen op 1 september 1939 Polen binnen. Dit leidde tot een oorlogsverklaring aan Duitsland door het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. België en Nederland worden op 19 mei 1940 door de Duitsers aangevallen. Direct na de landingen van honderden Duitse parachutisten op die vroege morgen aan de Zwijndrechtse en de Dordtse zijde van de spoorbrug en de verkeersbrug over de Oude Maas ligt de E.M.F. in de vuurlinie.

In de avond van Pinkstermaandag 13 mei neemt burgemeester Bleeker het besluit de stad aan de Duitsers over te geven, nadat hem was gebleken dat de Nederlandse weermacht het eiland had verlaten. Geruchten over een dreigend bombardement steken de kop op. Bleeker is ervan overtuigd dat de Duitsers de stad niet straat voor straat willen innemen en door middel van een bombardement het verzet willen breken.

Een tijd vol onzekerheid breekt aan, niet wetende hoe de toekomst er uit zal zien; de angst en ontwikkelingen zijn onvoorspelbaar. Er breekt een periode van schaarste aan. Inbraken in pakhuizen en andere opslagruimten, waar voedsel of steenkolen liggen opgeslagen zijn aan de orde van de dag. Kleding, voedsel en brandstof gaan op de bon. Een periode die aan dit pand niet ongemerkt voorbij gaat.

In het begin van de oorlog, in 1941 is een aarzelende start gemaakt met de oprichting van de R.K. huishoudschool. Een aantal van 70 leerlingen bezoekt dagelijks de school. Het onderwijs in de huishoud- en industriescholen voor meisjes is vooral praktijkonderwijs. Als eerste opende 'Doelesteijn' in 1901 in het Steegoversloot haar deuren. Het leerplan vermeldt naast de elementaire lagere-schoolvakken leerstof die de meisjes in staat stelt op een juiste wijze in de maatschappij te functioneren. De doelstelling luidt; "in de eerste plaats het aanbrengen van algemene ontwikkeling, van betere begrippen over woning, kleding en voeding en de ontplooiing van enkele vaardigheden in nuttige handwerken en huishoudelijke bezigheden. In de tweede plaats het opleiden van vrouwen en meisjes voor een vak'.

Aanvankelijk beperkten de vakopleidingen zich tot een werkkring als dienstbode of huishoudelijke hulp. In de loop van de 20e eeuw zou de vakopleiding een grote vlucht nemen. In de tweede helft van de eeuw zijn er onder meer opleidingen voor hulpen in de verzorgende sector, inrichtingsassistente, leerling-verkoopster, kostuumnaaister, coupeuse en huishoudkundige. Opleidingen zoals die voor apothekersassistente, kapster en bejaardenhelpster voorzien in een groeiende behoefte. Het voorbeeld van het neutrale Doelesteijn werd in 1941 gevolgd door R.K. en P.C. denominaties.

In Zwijndrecht staat een internaat waar R.K. schipperskinderen wonen. Het Julia internaat aan de Burgemeester de Bruïnelaan 84 staat onder de bezielende leiding van de congregatie Zr. Onze Lieve Vrouwe van Amersfoort. Dit internaat wordt tijdens de tweede wereldoorlog door de Duitsers gevorderd en de meisjes tussen de 6 en 14 jaar worden overgebracht naar Voorstraat 140 te Dordrecht. Vanaf 26 februari 1943 is dit het tijdelijke onderdak van deze meisjes samen met enige religieuzen van dezelfde congregatie, die zich laten overschrijven vanuit hun klooster Voorstraat 168 naar Voorstraat thans 178.⁵⁸

De school blijkt in een behoefte te voorzien gezien het jaarlijks toenemende aantal leerlingen. In 1944 kent de school al 140 leerlingen en het bestuur van de school gaat ertoe over om de gemeente Dordrecht om subsidie te vragen.

Dordrecht, 26 Februari 1945

Het Bestuur van de R.K. Huishoudschool "St. Anna" heeft hierbij de eer zich met het volgende tot U te wenden: De R.K. Huishoudschool is opgericht in 1941. Het jaarlijks toenemende aantal leerlingen bewijst, dat genoemde school in een behoefte voorziet. Gaarne zou ons bestuur van U een verklaring ontvangen, dat U de instandhouding van de R.K. Huishoudschool nodig oordeelt. Zulks in verband met het aanvragen van Rijkssubsidie.

Het Bestuur

Ter beoordeling van dit verzoek dient de school meer informatie, alsmede een begroting aan de gemeente te verstrekken. Het schoolbestuur geeft te kennen dat *'de capaciteit van het schoolgebouw dreigde niet al deze leerlingen te kunnen herbergen. Gezien evenwel de tijdsomstandigheden, waarin het hoe langer hoe moeilijker zou blijken om als buitenleerlingen Dordrecht te bereiken; ook voor de leerlingen uit de buitenwijken o.a. het schoeisel en het overblijven tussen de middag groote bezwaren zou opleveren.....*

De Gemeente geeft aan hen een opgave te verstrekken over het aantal leerlingen. Per kerende post wordt door de Dordtse Industrie- en Huishoudschool aangegeven dat:

- ❖ 92 leerlingen voor de primaire opleiding staan ingeschreven. Dit zijn veel leerplichtige leerlingen, zij hebben 24 uur les per week.
- ❖ 18 leerlingen voor de opleiding 'Hulp in de Huishouding'. Zij hebben eveneens 24 lessen per week.
- ❖ 46 leerlingen voor de middagcursussen. Deze leerlingen krijgen 10 uur les per week.
- ❖ 94 leerlingen voor verschillende avondcursussen als naaien, knippen, koken, dekken en dienen etc.

Vanaf eind juli 1947 is het mogelijk om aangifte te doen van nieuwe leerlingen aan de R.K. Huishoudschool 'St. Anna' aan Voorstraat 140. Voorwaarde is dat leerlingen een primaire opleiding van 6 klassen van de lagere school hebben genoten en die met vrucht doorlopen hebben. Geboden wordt onderwijs tot hulp in de huishouding, naaister of vormingklas (huishoudkundige). Avondcursussen in naaien en koken.⁵⁹

We lezen in de Nieuwe Dordtse krant van 1947:

⁵⁸ RAD 256-876/www.juliainternaat.nl/geschiedenis

⁵⁹ SAD 8A1970-844

De Katholieke Huishoudschool

EEN GROOT SUCCES

Toen het Katholieke schoolbestuur een aantal jaren geleden besloot om in Dordt een Katholieke huishoudschool te stichten werd in sommige kringen twijfel geopperd of deze opzet wel kans op succes zou kunnen hebben. Men vreesde, dat er niet voldoende animo voor zou bestaan en dat de nieuwe onderwijs inrichting na enkele jaren van noodlijdendheid een rustige dood door uitputting zou sterven. Deze pes-

simisten hebben wel zeer volledig ongelijk gekregen. De Katholieke Huishoudschool is tot een bloeiend onderdeel van het Katholieke onderwijs in Dordt geworden. De Zusters van O. L. Vrouw en ook het lekenpersoneel hebben er een modelschool van gemaakt, die de vergelijking met de beste scholen in den lande kan doorstaan. Ze is dan ook volledig door Rijk en gemeente erkend.

Dat het publiek het onderwijs op deze school waardeert blijkt wel uit het steeds groeiend getal leerlingen. Voor de nieuwe cursus heeft men niet minder dan 88 nieuwe leerlingen moeten inschrijven. Men heeft hiervoor vier eerste klassen gevormd. Het tweede leerjaar telt 53 leerlingen, verdeeld over twee klassen.

Voorts heeft men nog een cursus voor opleiding tot naaister met 16 leerlingen, een voor hulp in de huishouding met 12 leerlingen, een middagcursus met 16 leerlingen. Daarnaast heeft men nog een avondkookcursus met 22 leerlingen en een voor fijne keuken met 13 leerlingen. Ten slotte heeft men nog 4 maal per week een cursusavond met in totaal 80 leerlingen.

Er kan dus met recht gesproken worden van een bloeiende school, waarop Katholiek Dordt met recht trots mag zijn.

In een jaarverslag van 1948 wordt melding gemaakt van het feit dat het nijverheidsonderwijs zich in een steeds groeiende belangstelling mag verheugen. De school beschouwt het als haar belangrijkste taak de meisjes op te voeden, dus niet alleen of in hoofdzaak kennis bij te brengen. Zij tracht door deze opvoeding te bereiken, dat de meisjes met meer verantwoordelijkheidsgevoel, liefde en ambitie het haar opgedragen werk verrichten, speciaal de eenvoudige huiselijke bezigheden.

Het R.K. Parochiaal Kerkbestuur van de H. Bonifacius te Dordrecht en het R.K. Parochiaal kerkbestuur van de H. Antonius van Padua financieren de aankoop en verbouwing tot school van het patriciërshuis aan de Voorstraat. Het leren van een vak om daarmee in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien is het doel van de school. In de loop der tijd ontwikkelt de huishoudschool zich tot een volwaardig onderwijsinstituut voor middelbaar beroepsopleiding voor meisjes.

De algehele leiding berust sinds de oprichting bij directrice Zr. Casparina Schennink. Totaal bezoeken eind jaren vijftig 354 leerlingen er onderwijs, zowel tijdens de primaire opleiding als tijdens de avondcursussen. Het tekort aan lokaliteiten wordt steeds nijpender en het bestuur hoopt daarom dat spoedig de vereiste toestemming wordt verkregen voor de

aangevraagde verbouwing. Ook de daaropvolgende jaren is er door de grote toeloop van leerlingen een tekort aan lokalen. Het bestuur huurt er in het begin der zestiger jaren een lokaal bij en weet een noodlokaal op de zolderdieping aan te brengen. Verbouwingen zijn door het Rijk en gemeentebestuur goedgekeurd.⁶⁰

De in 1947 en in de daarop volgende jaren gemaakte plannen voor de uitbreiding en verbouwing van het pand Voorstraat 140, waarin de school is gevestigd heeft tot op heden nog steeds geen definitieve vormen aangenomen. Het gebouw wordt echter te klein voor het toenemende aantal leerlingen, daar ook de kleuterschool en de bibliotheek hierin zijn gevestigd.

In 1950 wordt door het architectenbureau Kramers & Willemsen een schetsplan ingediend voor de uitbreiding van de huishoudschool aan de Voorstraat. Bij besprekingen wordt vernomen, dat bebouwing volgens dit plan uitgesloten is. Men houdt de gemeente voor ogen dat de huishoudschool is aangewezen als streekschool en een andere noodzakelijke uitbreiding op andere wijze niet mogelijk is. In 1935 zijn er een aantal lokalen bijgebouwd, welke aan alle eisen voldoen. Dat in deze uitbreiding van 1935 ondergebracht fröbelonderwijs daaruit verwijderd zal worden, zodat de bouw van 1935 met de nu voorgestelde uitbreiding één geheel zal uitmaken. Dat het niet mogelijk is in het oude voorgebouw, het voormalige herenhuis aan de Voorstraat, lokalen in te richten voor het geven van dit onderwijs.

R.K. Huishoudschool "St. Anna" Voorstraat 140 (oude nummering)

⁶⁰ SAD 8-A1970-847

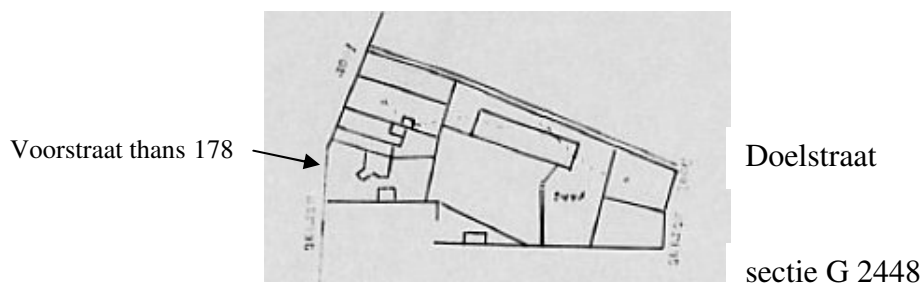
Uit het schetsplan blijkt dat het in de bedoeling ligt in aansluiting aan het bestaande gebouw op het achterterrein een gebouw te stichten, bevattende 5 lokalen met centrale verwarmingskelder. Het gebouw zal worden opgericht op ca. 41 m. achter de voorgevelrooilijn, waardoor de achtergevel van het nieuwe gebouw komt op ca. 53,66 m. achter deze rooilijn. Allerlei bedenkingen worden vanuit de zijde van de gemeente geuit. Met name de hoogte van het gebouw is een breekpunt, omdat de maximaal toelaatbare bouwhoogte van 3 tot 6 m. op een binnenterrein, belangrijk overschreden wordt. Eind 1951 wordt aan de school ontheffing hiervoor verleend.⁶¹

1952 - 1977 Stichting R.K. Schoolbestuur Dordrecht

In 1952 worden een zestal scholen notarieel overgedragen aan het Stichting R.K. Schoolbestuur Dordrecht. Voor notaris J.L.A.J. Tittel verschijnen 19 november 1952 een lasthebber van pastoor Adrianus de Wildt, ing. Johannes Petrus Maria Lips, de koopman Arnoldus Joannis Maria Busch, de arts Dr. Bernardus Gijsbertus Jacobus Maria Verbeeten en Bernard Ferdinand Joannis Berentzen, directeur van een N.V.; tezamen handelend als voorzitter en leden van het Kerkbestuur van de R.K. Parochie van de Heilige Antonius van Padua te Dordrecht; leden van het kerkbestuur van de Rooms Katholieke Parochie van de Heilige Bonifacius te Dordrecht en leden van het bestuur van de stichting R.K. Schoolbestuur te Dordrecht. Partij ter ene zijde in kwaliteit verklaart aan de Stichting R.K. Schoolbestuur te Dordrecht in overdracht en eigendom aan te nemen diverse scholen waaronder 'e':

e: twee schoolgebouwen en een verenigingsgebouw met erf en tuin staande en gelegen achter de Voorstraat en uitkomende aan de Doelstraat 9, groot ong. 15 are 93 ca. uitmakende een afgepaald en afgescheiden gedeelte van het kadastraal perceel sectie G 2448 geheel groot 19 aren 83 ca.; zijnde onder de overdracht niet begrepen het gedeelte hetwelk ong. met een groene kleur is aangegeven op een tekening aangehecht bij deze akte.

Bovengenoemde gebouwen zijn overgedragen zodanig als het na opmeting door de rijks landmeter onder een nieuw nummer in een kadastrale legger t.n.v. de verkrijger zal worden gesteld. De aanwezigen verklaren, dat door voormelde Stichting van genoemde twee Parochies wordt overgenomen het beheer en bestuur over de scholen, waarvan de schoolgebouwen in eigendom overgaan met décharge ten behoeve van gemelde twee Parochies voor alle bestuur- en beheershandelingen tot op heden ten aanzien van gemelde scholen verricht. Voormelde Stichting verplicht zich jegens de voornoemde twee Parochies tot aanstelling van de leerkrachten tot op heden in dienst van en in gelijke functies als door hen bekleed in voormelde dienst.⁶²

⁶¹ SAD 8-A1980-1986

⁶² Kad. R'dam deel 1052/136

Het schoolbestuur stuurt na de overdracht van de school een brandbrief naar het College, die de Dienst Openbare Werken en Volkshuisvesting daarvan in kennis stelt.

1-12-1952

Het zal U bekend zijn, dat het pand Voorstraat 140 in eigendom toebehoort aan het R.K. Schoolbestuur. Genoemd pand bezit een prachtige oude gevel, die helaas al vele jaren in zeer onderkomen staat verkeert. Meermalen is ons bestuur door bevoegde instanties op de zeer deplorabele toestand van deze gevel attent gemaakt, doch tot onze grote spijt beschikt het bestuur niet over de middelen om de ongetwijfeld zeer kostbare restauratie te doen uitvoeren.

Aangezien het een gevel betreft die tot de bezienswaardigheden van onze stad behoort nemen wij hierbij beleefd de vrijheid U te vragen of de gemeente wellicht bereid zou zijn om deze restauratie ter hand te nemen.

U zult het ongetwijfeld met ons eens zijn, dat het zeer te betreuren zou zijn als deze fraaie gevel uit ons stadsbeeld zou verdwijnen. Wij durven daarom met gerustheid bovenstaand verzoek tot U te richten.

was getekend: Het bestuur der R.K. Parochiale Scholen te Dordrecht

Openbare Werken en Volkshuisvesting geeft in een schrijven aan het College te kennen, dat de fraaie gevel op de monumentenlijst voorkomt en men met vereende krachten moet proberen deze gevel te behouden. De gevel komt voor in het boekwerk 'Oude gebouwen' door o.a. J.C. Overvoorde en wordt als volgt beschreven

Voorstraat 140, stijl Laat Lodewijk XIV (1744-1748). Gebouwd door Hubert de Haan, beeldhouwwerk door Anthony Driessche. Hekwerk om stoep en voor-middenvenster. Inwendig rijk stucwerk en schoorsteen uit den bouwtijd.

De inrichting is reeds meerdere malen aangeschreven om in de slechte staat verbetering aan te brengen, doch beroept zich op onmacht wegens gebrek aan de daarvoor benodigde middelen. Geadviseerd wordt om deze zaak te onderwerpen aan het oordeel van de plaatselijke monumentencommissie ter advisering over de vraag of en zo ja, wat in deze moet worden gedaan.

De monumentencommissie stelt onmiddellijk een onderzoek in en reageert nagenoeg per omgaande:

22-1-1953

De gevel van bovengenoemde pand, speciaal de middentravee hiervan, bevindt zich, met name wat betreft het verfwerk in een ontstellende toestand van verval, voor het grootste deel veroorzaakt door stelselmatig en moedwillig gebrek aan onderhoud gedurende een lange reeks van jaren; de eigenaar van het bewuste pand heeft alle waarschuwingen en verzoeken terzake van bevoegde instanties stelselmatig in de wind geslagen en/of naast zich neer gelegd.

Thans nu het verval welhaast onherstelbare vormen heeft aangenomen vraagt bovengenoemd schoolbestuur de gemeente niet om subsidie voor de inmiddels nodeloos duur geworden restauratie, doch zou de kosten daarvan geheel voor rekening der gemeente willen doen komen. Indien de financiën van genoemde school het normale onderhoud van een pand als het onderhavige niet toelaten, dan zou indertijd niet tot aankoop van dit kapitale en monumentale pand moeten zijn overgegaan.

Ware deze achttiende-eeuwse barokgevel niet èn op zichzelf èn in het stadsbeeld ter plaatse zo bijzonder belangrijk, dan zou onze commissie Uw college zonder twijfel hebben geadviseerd het verzoek voetstoots van de hand te wijzen. Thans zou het gemeentebestuur, eventueel onder protest zich bereid kunnen verklaren een nader te bepalen gedeelte der kosten van de gevel voor rekening te nemen en in overweging te geven de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen eveneens om een bijdrage te verzoeken.

Over de wijze van uitvoering der restauratie, het toezicht daarop en de oplevering van het werk ware t.z.t. met het schoolbestuur nader overeen te komen. In elk geval zou de eigenaar zich schriftelijk moeten verbinden na de restauratie de gevel van het pand gedurende een bepaalde, in dit geval, waar het pand zich in de dode hand bevindt, niet te korte termijn, b.v. 25 jaren, ten genoegen van het gemeentebestuur in een voldoende staat van onderhoud te doen verkeren.

was getekend: B. van Bilderbeek, voorzitter en Mr. J.J. Beyerman, secretaris⁶³

Het bestuur van de school stuurt 10 april 1953 een brief aan de gemeenteraad en geeft daarin te kennen, dat uitbreiding van de R.K. Huishoudschool "St. Anna" aan de Voorstraat 140 is gewenst. Dit door toevoeging aan het leerplan van vakken van onderwijs t.b.v. een cursus huishoudelijke voorlichting "*Van oud nieuw maken*". De naam geeft de doelstelling reeds aan. Ook aan de Dordtse Industrie- en Huishoudschool is een dergelijke cursus gevormd.

Dienst Openbare Werken houdt vinger aan de pols en constateert dat de architect van het R.K. schoolbestuur, die de uitbreiding van het gebouwencomplex aan de Voorstraat verzorgt, de heer Kramers van het architectenbureau Kramers en Willemsen te Schiedam, thans bezig de restauratie van de hoofdgevel aan de Voorstraat daarin te betrekken.

Bij een onderzoek is gebleken dat de restauratie in hoofdzaak betreft het rijkelijk in de barokgevel aangebrachte versieringwerk, dat bestaat uit in hout uitgevoerd beeldhouwwerk. Dit werk moet uitgevoerd worden door een beeldhouwer, terwijl een steigerwerk zal moeten worden aangebracht om o.a. in details te kunnen vaststellen, welke onderdelen nog goed zijn en welke vervangen moeten worden.

Het schoolbestuur geeft te kennen, dat niet uit het oog moet worden verloren, dat het handhaven van de gevelversieringen voor het schoolbestuur als zodanig geen enkel voordeel betekent. Integendeel, zulk een gevel betekent voor een daarachter liggende school meer last dan gemak. Met het oog op hun financiële toestand geven zij aan hoogstens een bedrag van f 500 te kunnen bijdragen voor het behoud van de versieringen.

De Gemeente stelt, dat voorwaarden moeten worden gecreëerd, waardoor het schoolbestuur zich in de toekomst niet kan onttrekken aan noodzakelijk onderhoud. In principe is het gemeentebestuur in beginsel bereid een subsidie van 20 % in de kosten van restauratie, welke worden geraamd op f 32.000,00 te verlenen, mits het Rijk en de Provincie eveneens subsidie geven en de resterende kosten door het schoolbestuur wordt gedragen.

Naast de gebruikelijke voorwaarden inzake de uitbetaling worden de volgende voorwaarden verbonden;

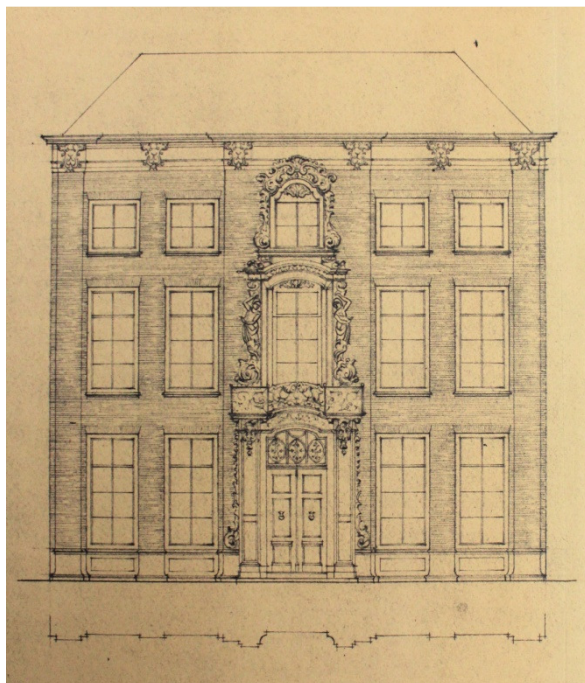
⁶³ RAD 221-32

- de eigenaar van het monument en al zijn opvolgers zijn verplicht het monument onveranderd te bewaren en te onderhouden in de staat, waarin het door de herstelling werd gebracht.
- Wanneer de eigenaar van het monument of een van zijn opvolgers de verplichtingen voortvloeiende uit de subsidieverlening niet nakomt, verbeurt hij zijn aanspraak op het eventueel nog niet betaalde gedeelte der subsidie en is bovendien een door het College te bepalen boete aan de Gemeente verschuldigd.⁶⁴

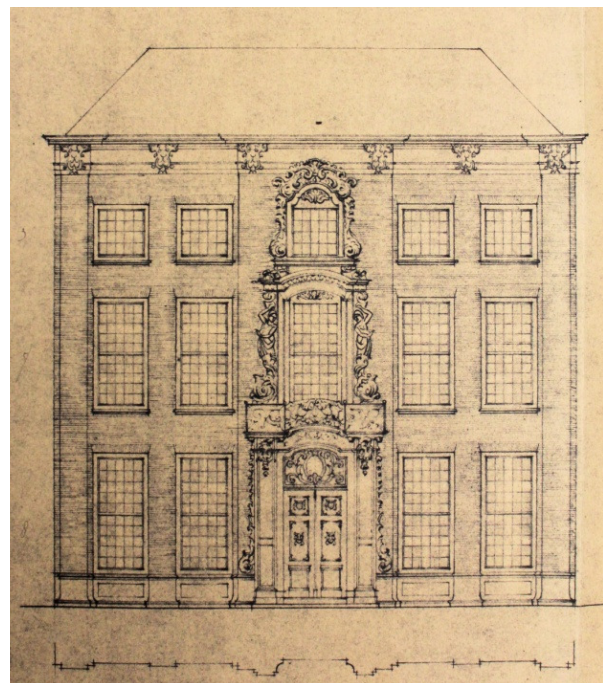
22-11-1954

Het architectenbureau Kramers en Willemsen vervaardigt tekeningen en een begroting.

De roedeverdeling in de ramen vraagt waarschijnlijk nog een kleine correctie. Het is te betreuren, dat herplaatsing van het stoephek achterwege blijft in verband met de verkeersmoeilijkheden.

bestaande gevel

gewijzigde gevel

juni 1953

Het duurt nog tot 1956 voor de restauratie van start gaat. Vanwege verhoging van het stratenpeil verdwijnt de geprofileerde onderzijde van het hardstenen basement in de grond. Het hek van het pand wordt overgebracht en pasklaar gemaakt voor Museum van Gijn aan de Nieuwehaven.

Het architectenbureau Kramers & Willemsen uit Schiedam stuurt in augustus 1956 de rekening aan het schoolbestuur en geeft te kennen, dat de restauratie van de voorgevel voltooid is, behoudens de werkzaamheden aan het hardstenen basement en het bovenlicht boven de entree deur (dat de beeldhouwer half september gereed zal hebben). Zij adviseren om na afronding van laatstgenoemde werkzaamheden de restauratie van de vestibule te bewerkstelligen met zijn fraai stukadoorswerk aan wanden en plafond. Dit advies wordt ter

⁶⁴ SAD 8-A1970-845

harte genomen en een verzoek om subsidie wordt naar de diverse Rijks- en gemeentelijke instanties gestuurd. Niet tevergeefs.

We lezen vervolgens in De Dordtenaar van 29 november 1956:

bovenlicht

In augustus van dit jaar kwam de restauratie van de gevel van het monumentale pand Voorstraat 140, waarin de R.K. Huishoudschool gevestigd is, in grote lijnen gereed. Het beeldhouwwerk van de Barok-achtige gevel in de zogenaamde Lodewijk XIII-stijl, waaraan in tweehonderd jaar niets gedaan was en dat door regen en wind in een deplorabele toestand was gebracht, stond weer als nieuw aan weerszijden van deuren en ramen en de ramen waren weer als oorspronkelijk voorzien van vele kleine ruitjes. De muren waren - waar nodig opnieuw gevoegd en de

schilders hadden hun verfrissend werk gedaan.

Afgezien van de sokkel van natuursteen, die wegens de ophoging van de Voorstraat niet in zijn natuurlijke staat kan worden teruggebracht en waarvoor men dus waarschijnlijk een andere oplossing zal trachten te vinden, ontbrak aan de restauratie één detail: het bovenlicht van de grote deuren.

Het beeldhouwwerk, dat dit bovenlicht versierd had, was verloren gegaan en vervangen door een eenvoudige decoratie, die niet bij de gevel paste.

Daarom zat er niets anders op dan een decoratie te ontwerpen, welke geacht werd de oorspronkelijke te benaderen. Architect Kramers uit Schiedam, onder wiens leiding de gevel gerestaureerd is en de beeldhouwer Pietersen uit Voorburg, die al het beeldhouwwerk heeft vernieuwd, hebben samengewerkt om een bovenlicht tot stand te brengen dat past in de stijl van de prachtige gevel - in zijn soort een van de mooiste in Nederland.

De foto toont het kortelings aangewonnen detail van de gevel.

restauratiewerkzaamheden

Plannen voor een nieuwe rijwielstalling worden in 1957 gesmeed en tot uitvoer gebracht. In dat jaar is ook de restauratie van de vestibule voltooid.

Eind november 1961 blijkt er opnieuw onderhoud nodig. Met name de toestand van het gerestaureerde beeldhouwwerk aan de voorgevel van het pand vereist dringend onderhoud.

Door het opentrekken van naden in het houtwerk is reeds de beschermende invloed van de verflagen op kritieke plaatsen zozeer doorbroken, dat alle vormen van neerslag gelegenheid vinden tot het inwendige materiaal door te dringen; met alle gevolgen van dien.

Inmiddels trad bovenvermeld verschijnsel in verhoogde mate op, terwijl ook het verfwerk op de ramen zo sterk is aangetast, dat op tal van plaatsen het onbeschermd hout aan het daglicht treedt.

Voor de restauratie van de voorgevel verleende de gemeente in 1957 een subsidie van f 11.936,- aan de Stichting Rooms Katholiek Schoolbestuur o.m. onder de voorwaarde, dat de stichting verplicht is de voorgevel onveranderd te bewaren en te onderhouden in de staat, waarin hij door de restauratie werd gebracht.

Binnen de gestelde tijd wordt de beschadiging van de ornamenten ter hand genomen en hersteld.

Uit een jaarverslag van 1960 blijkt de gang van zaken gedurende een leerjaar binnen de R.K. Huishoudschool "St. Anna" aan Voorstraat 178 te Dordrecht

- Naast het Bestuur bestaat het personeel uit directrice Zr. Casparina - (mej. J.M. Schennink) + adj. directrice mej. H.Th.Disse en 18 vrouwelijke docenten en 4 mannelijke leraren, terwijl de weleerwaarde heer C.L.M. van Ruyven, als godsdienstleraar bij de instelling in dienst is.
- Het overige personeel bestaat uit een administratief beambte, een conciërge, een huishoudster, een typiste en een toezichthouder.
- Wegens huwelijk werden er twee leerkrachten ontslagen.
- Les in koken en naaldvakken, huishoudelijke- en gezinsvoorlichting.
- Het volledig dagonderwijs omvatte per 31-12-1960 zo'n 356 leerlingen afkomstig uit de regio van Zwijndrecht tot Gorinchem en van Willemsdorp tot 's Gravendeel.⁶⁵

De adjunct-directrice mejuffrouw H.J.M. Rimmelzwaan neemt op 9 november 1960 afscheid vanwege haar huwelijk. In die tijd was het gebruikelijk bij het aangaan van het huwelijk te stoppen met werken. Bij een rijksbetrekking was het zelfs verplicht.

In 1967 wordt de school wederom door de dienst openbare werken benaderd vanwege achterstallig onderhoud.

8 juni 1967

*Het U in eigendom toebehorende pand Voorstraat 178 verkeert ten gevolge van uitstel van noodzakelijk onderhoud in een toestand welke uit een oogpunt van welstand onaanvaardbaar is. Met name het schilderwerk aan de voorgevel dient ter hand te worden genomen.*⁶⁶

⁶⁵ SAD 567-345

⁶⁶ SAD 582-927

Eén van de leerkrachten is mevrouw Ietje Schiks-Driehuis. Zij is tussen 1966 en 1968 docente L.H.N.O. ofwel Lager huishoud- en nijverheidsonderwijs. Zij geeft ook les aan de Mater Amabilis, verpleegsters van het Jacobziekenhuis en verder verzorgt zij een kookcursus aan Spaanse vrouwen van gastarbeiders. Zuster Casparina is directrice. In 1967 mogen de zusters het habijt afleggen en bij gelegenheid van het afscheidsdiner aan het einde van het schooljaar 1968 van zr. Casparina verschijnen de zusters in fleurige jurken en zitten met gekrulde kapsels aan tafel. Bij dit afscheid krijgt Zr. Casparina van het personeel een tableau aangeboden, dat anno 2013 wordt bewaard in de congregatie te Amersfoort.

foto: het lerarenkorps aan het einde van het schooljaar 1968. waarop o.a. van links naar rechts mevr. R. Mens - J. Nagtzaam - de heer H.H. Zwart. - Jos van Twist - G.Scharloo - mevr. van Dongen - administratie ? - Annet van Kleef - mevr. Stuij - L.Crone - Zr. Casparina - zr. Roberta - mevrouw J.A. Tijssen -I. Schiks-Driehuis - de heer P.G. Hermsen - mevrouw Remijn - priester/kapelaan ?

Zij doceren o.a. naaldvakken, algemeen vormend onderwijs, huishoudelijke vakken, muziek en gymnastiek.

Twee jaar later zou zr. Casparina overlijden. De krant maakt melding dat op 2 februari 1970 is overleden Zuster M. Casparina (J.M. Schennink), in de leeftijd van 64 jaar. Zij maakte 40 jaar deel uit van de congregatie der zuster van Onze Lieve Vrouwe van Amersfoort. Zij was oud-directrice van de R.K. huishoudschool St. Anna. Tijdens haar leven is zij begiftigd met het erekruis 'pro ecclesia et pontifice'. Zij overleed in het klooster aan de Voorstraat 168.

Nagenoeg 30 jaar huisden in het voormalige patriciërshuis aan de Voorstraat 178 alleen vrouwen. In 1970 wordt besloten om de school ook open te stellen voor jongens. Een revolutie in deze tijd! De Dordtenaar van 20 november 1970 meldt:

⁶⁷ met dank aan mevrouw Ietje Schiks-Driehuis

Eerste paal voor nieuw schoolgebouw wordt zeer binnenkort geslagen. St. Anna wordt Valkehorst. School staat nu ook open voor jongens.

Het bestuur van de stichting R.K. Nijverheidsonderwijs Dordrecht, stelt U hierbij in kennis, dat de onder zijn beheer staande huishoudschool "St Anna" met ingang van 1 december 1970 een naamswijziging zal ondergaan. Van die datum af is de tenaamstelling: R.K. school voor algemeen vormend- en beroepsgericht onderwijs "De Valkehorst". Zo deelt het schoolbestuur dat mede aan een ieder, die het maar weten mag en moet.

En met dit besluit komt een einde aan een naam, die in brede kringen van onze stad gedurende bijna dertig jaar een grote populariteit heeft verworven. Want honderden vrouwen hebben op dit instituut een waardevolle huishoudelijke opleiding genoten en denken met genoegen terug aan de school, die onder de bezielende leiding van wijlen zuster Casparina in korte tijd een grote vlucht genomen had.

De meest ingrijpende wijziging is wellicht het feit, dat het onderwijs van "de Valkehorst" niet alleen open staat voor meisjes, maar ook voor jongens. De twee jaar na het basisonderwijs zijn algemeen vormend; dat wil zeggen, dat er naast vakken als Nederlands, wiskunde, rekenen, Engels en dergelijke ook onderricht wordt gegeven in handvaardigheid, lichamelijke oefening en praktijk. En dat allemaal met de opzet de ontplooiing van de jeugd te bevorderen in brede zin, zonder bepaald op latere beroepsuitoefening gericht te zijn.

In het derde leerjaar is er een differentiatie mogelijk naar praktijkrichtingen, met speciale kansen voor winkel- en kantooropleiding. Het diploma, dat na de drie jaar behaald kan worden kan ongeveer gelijk gesteld worden met een driejarige Mavo, men kan er dus beroepsgericht verder mee studeren in het middelbaar beroepsgericht onderwijs.

Met augustus hoopt de nieuwe directrice van de Valkehorst, Mej. Th. M. Blom met een stevige gemengde bezetting voort te gaan. Deze nieuwe vorm van beroepsgericht onderwijs zal uiteraard nog even moeten wennen. men is te zeer vertrouwd geraakt aan de jarenlange tradities van huishouden- en ambachtsschool om meteen enthousiast achter de fusie te staan. Maar het begin is er; de geest op De Valkehorst is uitstekend. Daarvan getuigen ouderavond, musicals, en een bloedeigen goed geredigeerde schoolkrant.

En onder de energieke en modern denkende visie van Mej. Blom zijn in samenwerking met het schoolbestuur de plannen gereed voor een nieuw schoolgebouw. Het architectenbureau van Ir. Harry Nefkens heeft het ontwerp reeds ter goedkeuring naar het ministerie gezonden en als het dezer dagen te verwachten fiat afkomt, zal de eerste paal snel de klei ingaan. Want de grond is al gekocht en het gehele object is geprojecteerd aan het Prof. Gunningplein, het scholengebied Dubbeldamseweg nabij het Land van Valk.

Hoewel een groots opgezette reclame-campagne werd gevoerd, worden voor het schooljaar 1974 -1975 slechts 36 nieuwe leerlingen voor het 1e leerjaar ingeschreven. Een pover resultaat waardoor de bezorgdheid toeneemt. Toch vindt de aanbesteding van een nieuw schoolgebouw plaats. Per 1 november 1974 slaat de directrice Zr. Th.M. Blom de eerste paal

aan de Prof. Gunningplein de grond in. Bestuur en leerlingen van de Valkehorst zijn getuigen van dit gebeuren. Zij hopen in januari 1976 het nieuwe gebouw te kunnen betrekken. Na ruim 30 jaar te zijn gehuisvest in een groot patriciërshuis, omgebouwd als school. De nieuwe accommodatie is berekend op het geven van onderwijs aan ongeveer 300 meisjes en jongens.

De gelegenheid van het feit dat directrice Zr. Th.M.Blom op 1 september 1974 25 jaar in het onderwijs werkzaam is wordt met bestuur, personeel en ouderberaad intern gevierd. In dat zelfde jaar is mejuffrouw Mens 12½ jaar als lerares aan de school verbonden. Ook dit feit wordt feestelijk herdacht.

In maart 1976 wordt het schoolgebouw aan de Prof. Gunningplein in gebruik genomen. Dit gebouw, geprojecteerd voor 300 leerlingen, terwijl we er 200 hadden, was voor bestuur aanleiding om nogmaals besprekingen te gaan voeren over een tweede mavo of eventueel andere opleidingen.

Stichteres van de school wijlen Zr. Casparina, zou er verheugd over geweest zijn, omdat er destijds niets anders was (er was toen geen schoolgebouw beschikbaar). Het ware wenselijk in het nieuwe schoolgebouw een blijvende herinnering ter hare nagedachtenis aan te brengen. Zr. Casparina ofwel mej. J.M. Schennink maakte deel uit van de zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort.

Na het verlaten der leerlingen doen de heren P. en D.G. Aslander een poging om het pand te kopen en er een antiekzaak in te vestigen. Dit kan geen doorgang vinden omdat de woning inmiddels is verkocht aan Koning, aldus de heer Okkerse in zijn informatie aan het College.

1977 - 1986 Michiel Koning

Op 14 januari 1977 verschijnen voor een te 's Gravenhage wonende notaris een gemachtigde van Adriaan Joseph Marie Derks, directeur van een naamloze vennootschap en de leraar Johannes Theodorus Joseph Krowinkel; handelend als resp. voorzitter en secretaris der stichting "Katholieke Stichting voor kleuter- en basisonderwijs in de gemeente Dordrecht en Omgeving" en betonconstructeur Michiel Koning. Partij ter ene zijde verkoopt aan laatstgenoemde:

het eigendomsrecht van het pand Voorstraat 178 met bijbehorende grond, uitmakende een gedeelte zoals schetsmatig is aangegeven op de bij deze akte gesloten plattegrond sectie G 2543 geheel groot 32 are 95 ca.

Deze onroerende zaak is door verkoper verkregen door kadastrale overschrijving op 19 november 1952 in deel 1052/136 van een akte van eigendomsoverdracht om niet op diezelfde dag verleden voor notaris J.L.A.J. Tittel. De koopprijs bedraagt f 230.000,00, welk bedrag de koper heeft betaald aan de verkoper, die daarvoor kwijting verleend.

Bijzondere voorwaarde:

De koper is gehouden tot nakoming der bepalingen aangaande de bebouwing en afscheiding van de grond en de bestemming en inrichting aan de grond en opstallen te geven en alle overige bedingen, gemaakt bij vroegere op het verkochte betrekking hebbende titels, alles voor zover een en ander thans nog werking kan en moet hebben.

Ten deze wordt speciaal verwezen naar een onderhandse akte van transport d.d. 29 mei 1922 geregistreerd op 7 juni daarna.

- a) Het bij deze akte verkochte zal hebben het alleengebruik der bestaande gang lopende door het zuidelijk gedeelte van sectie G 2366. Deze gang dient uitsluitend tot toegang en uitgang, voor het bij deze verkochte, om te komen van en naar de Voorstraat naar en van het bij deze verkochte. Deze gang moet de thans bestaande breedte houden en mag nimmer worden smaller noch lager gemaakt. Welk recht van alleengebruik en toe- en uitgang bij deze wordt gevestigd als erfdiensbaarheid ten laste van gemeld perceel no. 2366 en ten gebruike van het bij deze verkochte. Het onderhoud dier gang zal zijn ten laste van de kopers.
- b) Ten behoeve van het aan verkoper in eigendom verblijvende gedeelte van gemeld kadastraal perceel no. 2543 en ten laste van het bij deze verkochte wordt gevestigd de erfdiensbaarheid van voetpad en om met kleine voertuigen aan de hand te komen van- en te gaan naar de Voorstraat, zulks in aansluiting op de hiervoor aangehaalde erfdiensbaarheid.
- c) Partijen zullen voor gezamenlijke rekening een schutting van betonpalen en betonplanken laten plaatsen als erfafscheiding voor dat gedeelte van het gekochte waar geen erfafscheiding aanwezig is.
- d) De koper is ermede bekend dat het gekochte voorkomt op de lijst van beschermde monumenten.⁶⁸

⁶⁸ Kad. R'dam deel 5387/28

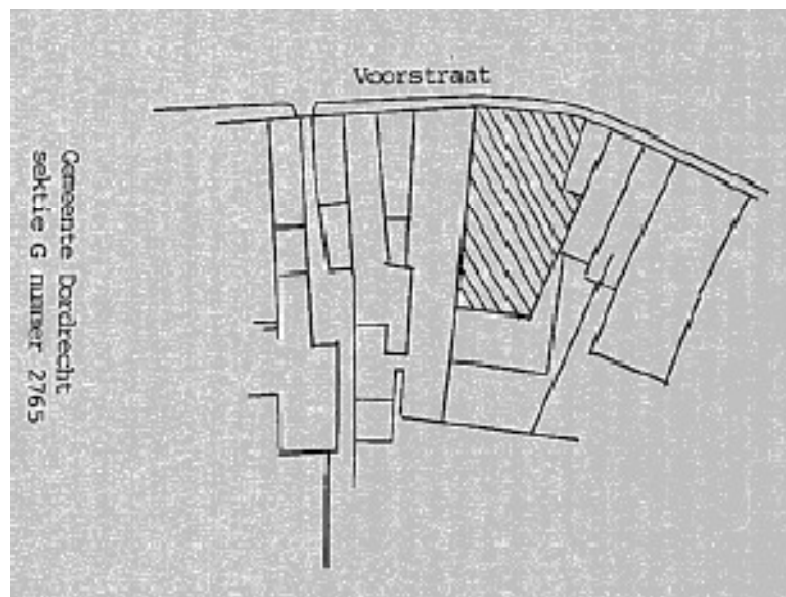
Michiel [roepnaam Chiel] Koning is gehuwd met mevrouw Hendrika Hubers en samen wonen zij aan de Crayensteynstraat te Dordrecht. Koning staat genoteerd als stedenbouwkundige, later gemeente-ambtenaar en vervolgens betonconstructeur, maar oefent in wezen het beroep uit van huisjesmelker. Als ambtenaar heeft hij vaak voorkennis en maakt daar regelmatig gebruik van. In die tijd is hij in menig rechtszaak verwickeld met zijn oud-werkgever, de gemeente Dordrecht. Hij typeerde het stadsbestuur in die tijd als 'een stelletje krakers'.

In 1974 doet hij als lijsttrekker van de door hemzelf opgerichte Vrije Democraten een eerste poging om in de gemeenteraad te komen. Dat mislukt. Hij staat bij talloze verkiezingen kandidaat met als resultaat dat hij in 1990 in de Dordtse gemeenteraad verkozen wordt en hier tot 1998 zal blijven zitten.

Alom staat hij bekend als een uitgesproken en omstreden figuur. In de jaren negentig is hij raadslid voor de Centrum Democraten en deed in 1999 als lijsttrekker nog een vergeefse poging in het Europees Parlement te komen.

Koning verhuurt het pand aan de Voorstraat aan het meubelbedrijf de Ridder B.V., dat het pand met twee naastliggende panden in gebruik neemt.

afbeelding: veldwerk kadaster: Dordrecht sectie G 2765 oud sectie G 2448

De Nieuwe Leidsche courant van 8 november 1980 meldt over kraakacties in de Verhulststraat in Dordrecht. Panden die het eigendom zijn van Chiel Koning. Twee jaar hebben de panden leeg gestaan, waarna ze worden gekraakt. Krakers hebben de huiseigenaar laten weten het pand te willen huren. Deze wil hiervan niet weten. Op een gegeven moment hebben de krakers de heg gesnoeid, omdat die met het oog op de kinderen in de straat te gevaarlijk was geworden. De eigenaar weigerde dit te doen. De media schrijft dat deze huizenbezitter voor veel Dordtenaren het symbool is geworden van de speculant. Koning, zelf, oud-ambtenaar van de afd. bouw- en woningtoezicht van de gemeente, praat al jaren niet meer met de gemeente. Juist vanwege het kraakbeleid van deze instantie.

In 1986 besluit Koning een groot aantal van zijn woningen aan de Gemeente te verkopen. Een makelaar handelend als gemachtigde van de betonconstructeur Michiel Koning, verkoopt 5 juni 1986 t.o.v. notaris Mr. Bastiaan Jan Gerbrand Monster aan het hoofd van de afdeling onroerend goed der gemeente Dordrecht de volgende panden:

- a) het woonhuis met erf en grond aan de Merwedestraat 135; sectie I 1342.
- b) het op de monumentlijst voorkomende pand Voorstraat 131-133/hoek Distelsteiger 2; sectie G 1780.
- c) het woon- en winkelpand met erf aan de Voorstraat 475; sectie E 770.
- d) boven- en benedenwoning met erf en tuin aan de Oranjelaan 45-47; sectie C 5306.
- e) het op de monumentenlijst voorkomende pand met ondergrond staande en gelegen aan de Voorstraat 178, sectie G 2765 groot 8 are en 95 ca.
- f) twee appartementsrechten aan de Lombardstraat 35; sectie H 3986.
- g) twee appartementsrechten aan de Raamstraat 42 en 46; sectie H 3982.
- h) en nog diverse appartementsrechten aan de Nieuwe Hil.

Het pand 'e' aangekomen door kadastrale overschrijving op 17 januari 1977 in deel 5387/28 blijkens akte van transport op 14 januari daarvoor verleden voor notaris van der Linden te 's Gravenhage. De overdracht vindt onder de normale voorwaarden plaats, waarbij wat betreft het pand sub 'e' vermeld wordt verwezen naar de voorwaarden in de onderhandse akte van transport van 29 mei 1922, zoals omschreven bij de aankoop op voorgaande pagina.⁶⁹

Deze overeenkomst van verkoop en koop is geschied voor de prijs van drie honderd vijf en zestigduizend vijfhonderd gulden. [f 365.500,00].

foto omstreeks 1985; Het sneeuwt in de Voorstraat bij de Munt richting de Nieuwbrug. Drie panden van de firma Ridder Meubelen bepalen het beeld.

⁶⁹ Kad. R'dam 9109/1

1986 - 1988 Gemeente Dordrecht

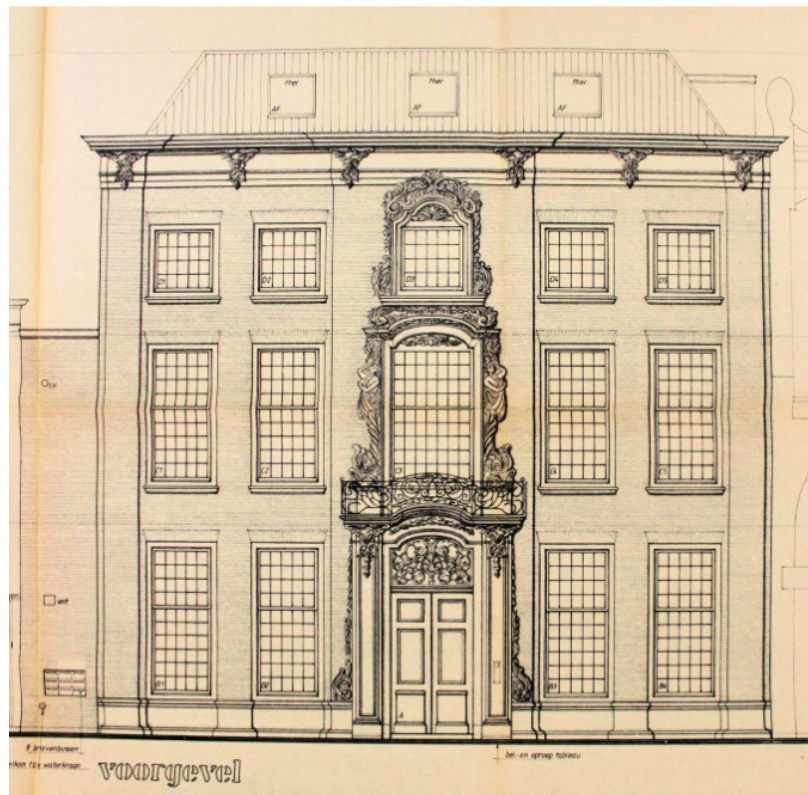
De gemeente Dordrecht is tijdelijk eigenaar van Voorstraat 178. Een raadsbesluit is op 22 april 1986 hierover genomen. Er liggen plannen klaar met het aannemingsbedrijf Van Herwijnen B.V. om het pand te kopen. Inmiddels vinden er in opdracht van Van Herwijnen werkzaamheden plaats.

Het aannemingsbedrijf van Herwijnen B.V. doet al in september 1987 een inschrijving voor het restauratieproject dat door het architectenbureau de Vries, Lugten en Malschaert van de Buiten Walevest zal worden uitgevoerd. Zij verbinden zich tot aanneming van de restauratie van genoemd project ten behoeve van Stichting Volkshuisvesting Zwijndrecht.

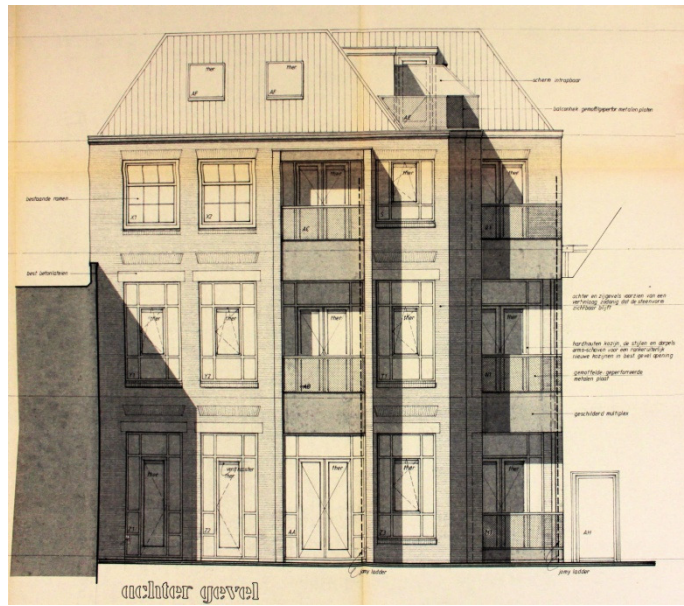
De Dienst Stadsontwikkeling verzoekt 9 juni 1988 aan de dijkgraaf en heemraad van het waterschap de Grootte Waard om vergunning voor het doen van ingraving in de directe zee- en rivierwaterkerende Voorstraat t.b.v. het restaureren van het pand Voorstraat 178 en het slopen van het achterhuis van dit pand sectie G 2765. Onder strikte voorwaarden wordt dit toegestaan. Eén van de voorwaarden luidt:

- het te slopen achterhuis met bijbehorende opstallen moet geheel uit en van het dijklichaam worden verwijderd, daaronder begrepen funderingen, kelders, vloeren, etc. met uitzondering van de dijksmuur; de dijksmuur moet gesloopt worden tot een hoogte van 0.50 m. beneden het te maken dijksprofiel.⁷⁰

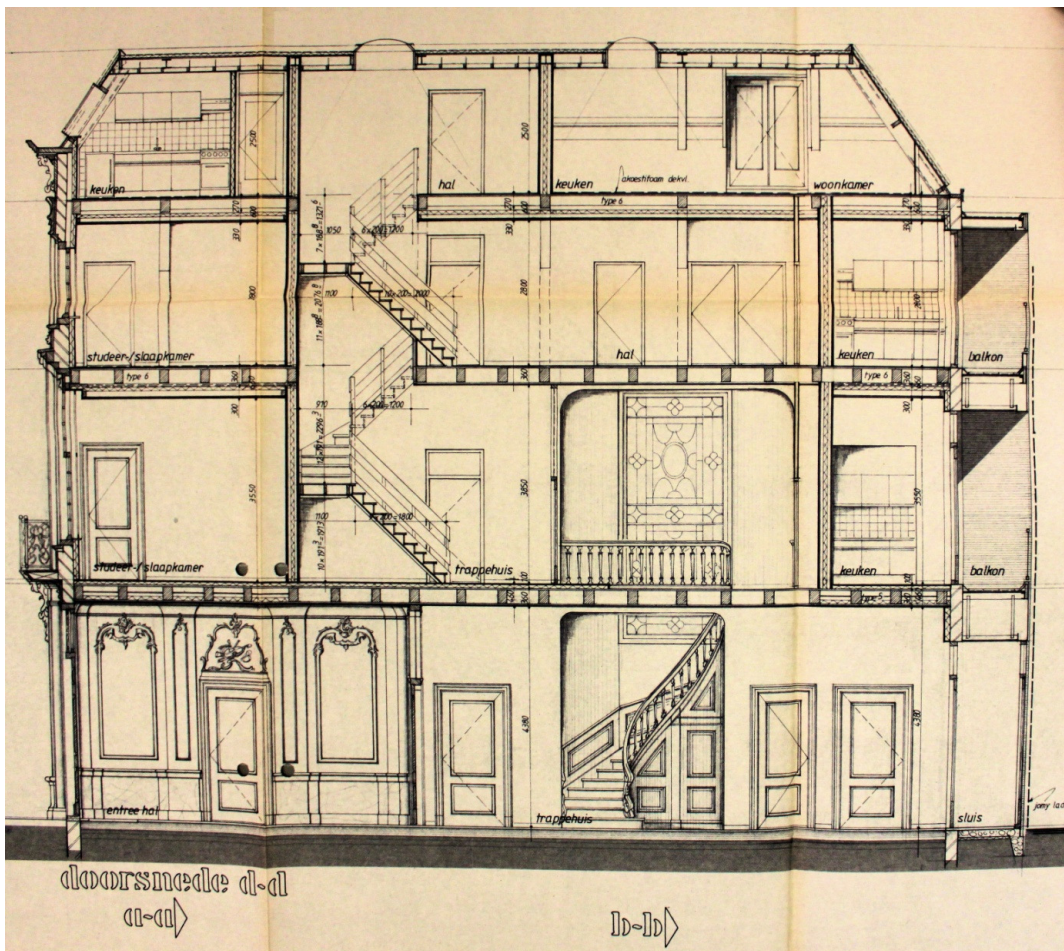

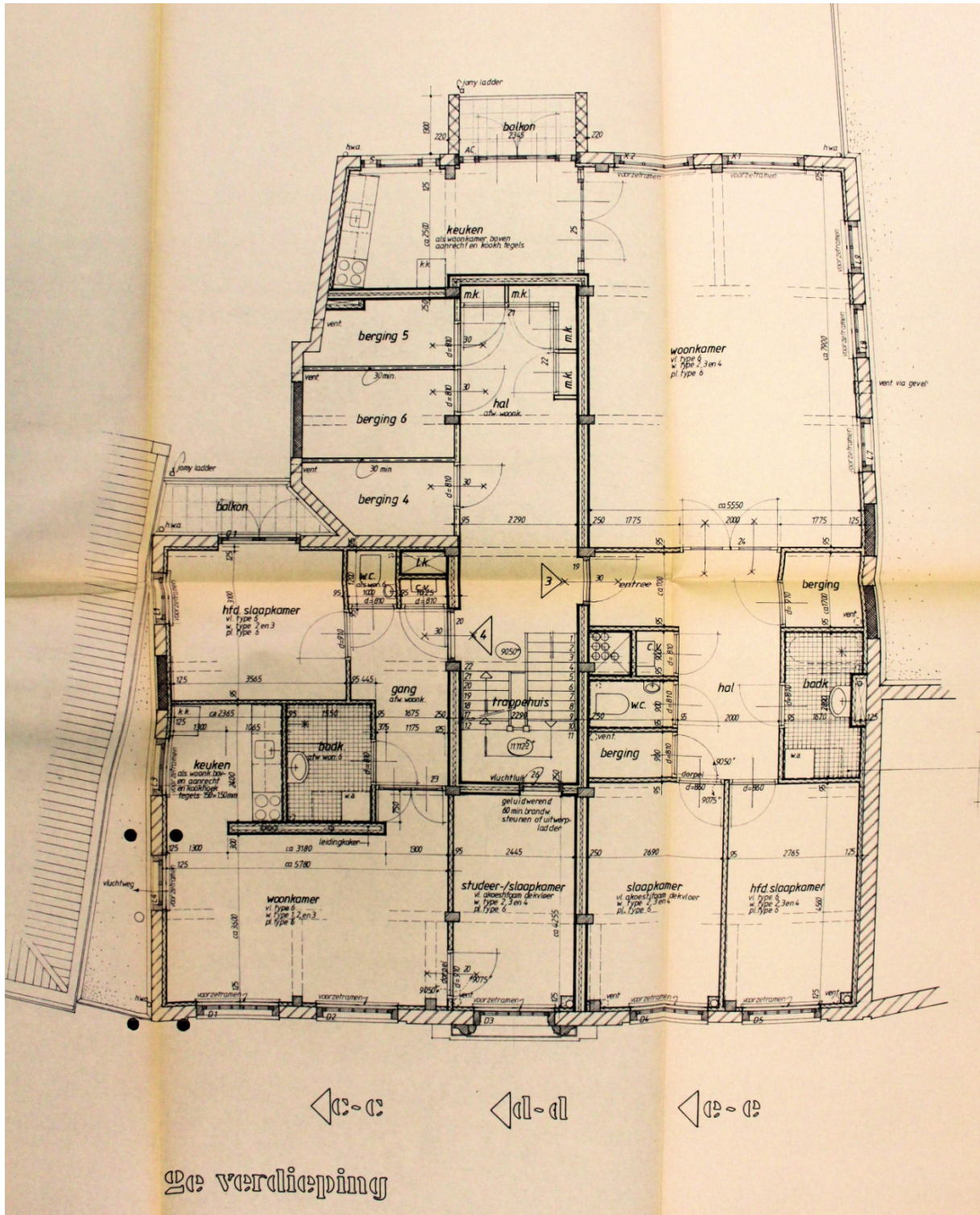
voorgevel

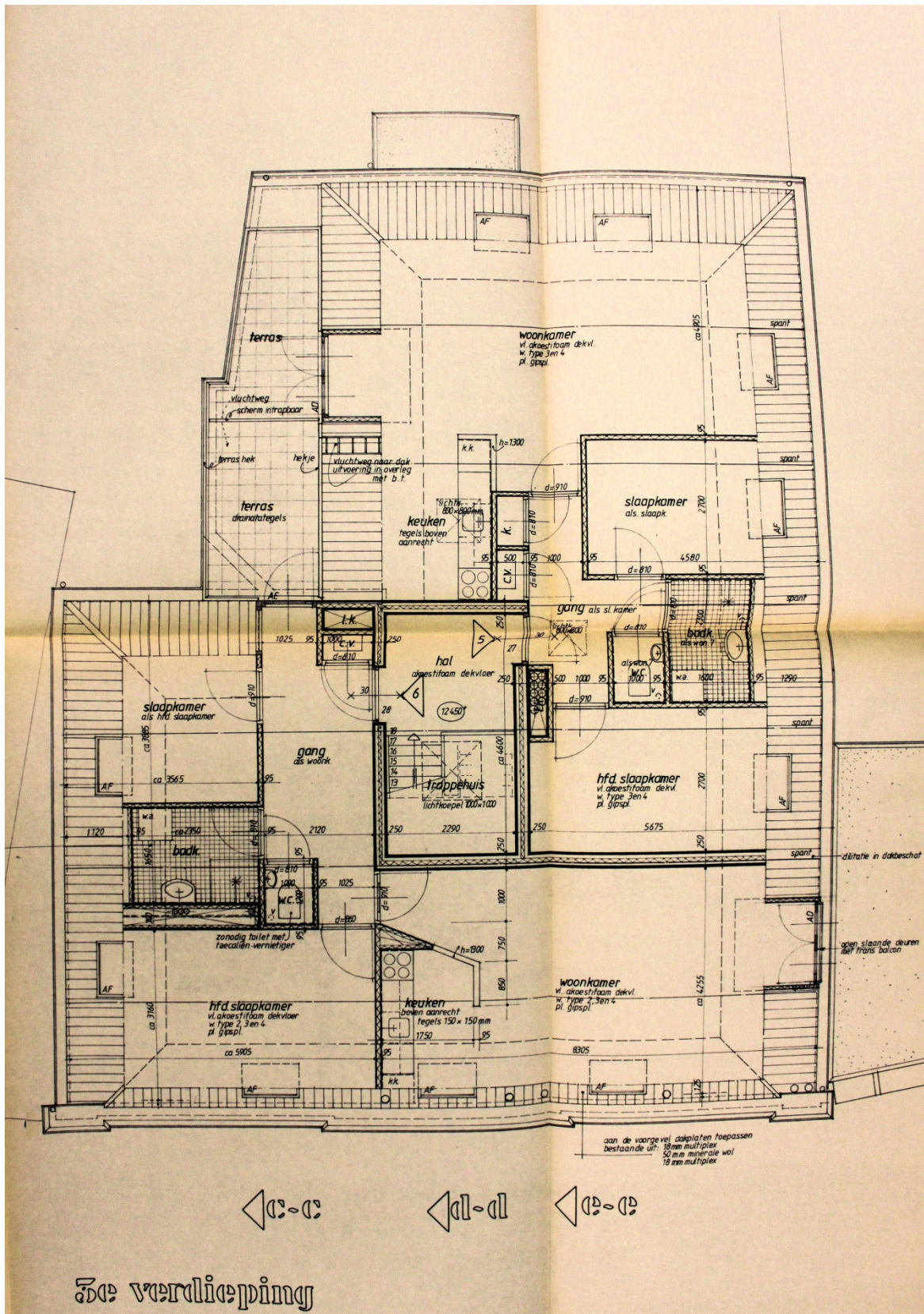
⁷⁰ RAD 582-2668

achtergevel

Overeenkomstig een raadsbesluit van B. & W. van 13 december 1988 wordt daags daarna verkocht ten kantore van notaris Mr. Joseph Cyrille August Maria Huntjens. Ook het College van Gedeputeerde staten verleent in november 1988 zijn toestemming, zodat de werkzaamheden van start kunnen gaan.

1988 - heden Stichting Volkshuisvesting Zwijndrecht - Dordrecht

Een ambtenaar verkoopt 14 december 1988 namens de Gemeente Dordrecht aan een gemachtigde van de Stichting Volkshuisvesting Zwijndrecht - Dordrecht. Verkoper heeft verkocht en draagt in eigendom over aan koper, die heeft gekocht en in eigendom aanneemt:

een winkelpand met aanhorigheden, ondergrond en erf staande en gelegen aan de Voorstraat 178, uitmakende een ter plaatse kennelijk aangeduid en afgebakend gedeelte ter grootte van ong. 520 ca. van het kadastraal perceel sectie G 2765, waarvan de ligging gearceerd is aangeduid op een situatietekening. Dit perceel is aangewezen als beschermd monument als bedoeld in de Monumentenwet.

De koopsom bedraagt f 156.000,00 vermeerderd met omzetbelasting. Het wordt verkocht onder de gebruikelijke voorwaarden; Echter, het verkochte is bestemd om na nieuwbouw en/of verbouw te worden gebruikt als galerie (op de begane grond) en als woonruimte, te weten: zes etagewoningen in drie woonlagen op de galerie.

Met de uitvoering van het plan dient een aanvang te worden gemaakt binnen een maand, nadat het plan door het Rijk is goedgekeurd. De koper dient overeenkomstig een vooraf goed te keuren ontwerpplant voor eigen rekening op het van bebouwing vrijblijvende gedeelte van de grond een passende verharding en tuinaanleg. Dit alles binnen een half jaar nadat de bebouwing in gebruik is genomen. Het onderhoud van deze verharding en tuin dient door of vanwege en voor rekening van de koper of de opvolgende verkrijger te geschieden. enz. enz.⁷¹

De Stichting Volkshuisvesting Zwijndrecht - Dordrecht is gevestigd te Zwijndrecht en is een voortzetting van de N.V. "Maatschap tot verbetering van Volkshuisvesting" te Zwijndrecht. Het beleid in die tijd is er op gericht om de ruimte boven een winkel voor bewoning geschikt te maken en zo geschiedt.

Galerie Intermezzo is een galerie voor hedendaagse vormgeving en werd rond 1984 door Lammie Snoeken, Liesbeth Hoppe en Diana van Hal opgezet aan Voorstraat 199. Jolanda Branderhorst is daar wat later bijgekomen. De naam Intermezzo is gekozen omdat die periode een soort tussenfase was van wat was en wat nog komen zou. Lammie Snoeken, die een bloemenwinkel op de Groenmarkt had, wilde vormgeving toevoegen aan haar manier van bloemschikken. Toen Intermezzo rond 1990 naar de Voorstraat verhuisde waren Diana en Liesbeth daar al niet meer bij betrokken.

Het pand op nummer 178 staat in die tijd eenvoudigweg te verpauperen en wordt door de galeriehoudsters gebruikt als opslagruimte. Door de vensters van het pand als etalage in te richten krijgt het een beter aanzien. Het is een enorme puinhoop, waarbij de vloeren doorgerot zijn en de ornamenten op zolder liggen. Maar niettemin een leuke ruimte, die mogelijkheid biedt.

Eind jaren 80 waren er plannen, nog in een pril stadium, om van de benedenverdieping van het pand Voorstraat 178 drie appartementen te maken. Deze plannen strandden.....

⁷¹ Kad. R'dam 10317/48

Omdat de galerie aan Voorstraat 199 te klein was vragen de dames aan de gemeente of zij in plaats daarvan deze ruimte mogen betrekken. Na beraadslagingen gaat de gemeente hiermee accoord en huurt het pand terug van de Woningstichting. De restauratie van het pand wordt verricht door architect Andries Lugten van het architectenbureau Lugten en Malschaert, terwijl het interieur van de galerie door Jan Siebers wordt ingericht.

De initiatiefneemsters zien kans om in de hal een expositie te houden. Ze hangen er een schoollamp in en weten van niets een sfeervolle ruimte te creëren. In de grote nieuwe galerie, die op 11 februari 1990 met veel feestelijkheden is geopend, krijgen de exposities eindelijk de ruimte en de aandacht die ze verdienen. De eerste tentoonstelling in hun nieuwe pand heeft het thema 'Tafelen' meegekregen.

De opening vindt plaats begin februari 1990 aldus de Woensdagkrant.

Zondag 11 februari opent Intermezzo haar nieuwe expositieruimte in een gerestaureerd patriciërshuis in het centrum van Dordrecht.

Intermezzo is een galerie voor expositie en verkoop van toegepaste kunsten, zoals meubelen, gebruiksvoorwerpen, kleding en accessoires. De opening krijgt een feestelijk aanzien door een aantal theateractiviteiten.

Achtmaal per jaar wordt een expositie samengesteld met werk van ontwerpers die zojuist de academie verlaten hebben of van mensen die al enkele jaren bezig zijn in het vak.

Het huis aan de Voorstraat 178 biedt veel ruimte en dus ook gelegenheid om naast wisselexposities een blijvende kollektie

meubelen, kleding, lampen, glaswerk, sieraden, tassen e.d. op te bouwen.

Door dit doorlopende gevarieerde aanbod hoopt Intermezzo er een aantrekkelijk geheel van te maken. Het interieur van de nieuw behuizing is ontworpen door de vormgever Jan Siebers uit Arnhem.

Tafelen

De eerste tentoonstelling heeft als thema 'Tafels - Tafelen'. Er zijn van verschillende vormgevers tafels te zien. Maar ook gedekte tafels. Hier ligt het accent wisselend op de tafelkleden of op het servies, het glaswerk, het bestek, de kandelaars en andere accessoires.

Er zijn nog meer zaken die met tafelen te maken hebben, zoals kleding, hoeden en sieraden, welke dan ook een plaats krijgen op de tentoonstelling.

Een recensent schrijft:

Nieuw Intermezzo

In de Voorstraat op nummer 178 is het nieuwe onderkomen van Intermezzo te vinden. Op de begane grond van het fraai gerestaureerde pand bevindt zich rechts van de marmeren gang een galerie/winkel met allure. Het kan, denk je bij het binnenkomen, het kan. Wat er kan? Eer ruimte creëren die allerlei kwaliteiten in zich verenigt. Het interieur naar een ontwerp van Jan Siebers is tot in detail doordacht; kasten, werkhoeke, verlichting, alles lijkt in dienst te staan van de harmonie tussen vorm en functie van de ruimte. Ter gelegenheid van de verhuizing heeft Intermezzo een expositie ingericht met als thema 'Tafels-tafelen' en inderdaad zou voor een compleet diner kunnen worden gedekt met wat in de winkel aanwezig is.

Intermezzo heeft meer dan de gemiddelde tentoonstellingsruimte een dubbelfunctie, die het moeilijk maakt er over te schrijven zonder dat uit een reclameachtige invalshoek te doen.

DESIGN

INTERMEZZO

Een van de allerleukste galeries voor toegepaste kunst staat nu eens niet in de randstad, maar in het zuidelijke Dordrecht. Eigenares Lammie begon vijf jaar geleden galerie Intermezzo in een piepklein pandje. Ze exposeerde meubels, lampen, kandelaars en keramiek van jonge, vaak nog onbekende kunstenaars. Twee jaar geleden kwam Yolanda erbij en met haar komst groeide de verzameling tweedehands meubels en serviezen. "Wij zijn uniek in Nederland," zegt de laatste niet zonder trots. "We zijn de enige galerie waar je kunst kunt bekijken en kopen, maar waar je ook een tweedehands stoel van Gispen op de kop kunt tikken, of een jaren vijftig-servies. Sommige mensen vinden die combinatie om te gruwen, maar dat deert ons niet." Omdat ze zo langzamerhand uit hun winkel barstten, waren ze er als de kippen bij toen de gemeente pal aan de overkant een prachtig groot historisch pand opknap-

Bestek van Mirjam Kuitenbrouwer, bekera van Erik-Jan Kwakkel en rubber object van Annette Bakx

te en de verschillende ruimtes te huur aanbod. In de grote nieuwe galerie die op 11 februari met veel feestelijkheden is geopend, krijgen de exposities eindelijk de ruimte en de aandacht die ze verdienen.

De openingstentoonstelling heeft het thema Tafelen meegekregen. Stoelen, tafels, maar ook servetringen, bestek, tafelkleden, wijnkarraffen, potten en pannen van de meest uiteenlopende ontwerpers zijn er te zien, evenals zaken die zijdelings met tafelen te maken hebben, als kleding, hoeden en sieraden. Intermezzo, Voorstraat 176, Dordrecht, tel.: 078-136307.

HOTZE EISMA

Tafels - Tafelen, openingsexpositie, 11 februari t/m 11 maart, Intermezzo, Voorstraat 178, Dordrecht, tel.: 078-136307. Geopend: di t/m vr 11.00-17.30 uur, do 19.00-21.00 uur, za 11.00-17.00 uur.

E.J. Kwakkel, fruittest (1988).

Een succesvolle formule is gevonden en er zouden nog vele tentoonstellingen volgen. Het voert te ver om alle evenementen te vermelden. Hieronder een greep uit de vele exposities. Zo stichten de Dordtse galeriehouders Jolanda Branderhorst en Lammie Snoeken in 1994 het postorder-bedrijf Intermezzo, dat met een handige losbladige catalogus een vijftigtal

vaderlandse ontwerpen promoot. Intermezzo brengt ook echte gebruiksvoorwerpen van boekenstandaard tot place-mat, van lampenkap tot tafelkleed. Veel siergoed is erbij. Aldus een artikel in Nieuwsblad van Friesland op 8-7-1994.

Jolanda Branderhorst in de hal van de galerie

In datzelfde jaar in de hoge witte ruimte aan de Voorstraat een expositie 'Aan voeten gebonden' over schoeisel. Op verzoek van galerie Intermezzo heeft een aantal Nederlandse ontwerpers een schoen met bijpassende pantoffel of muiltje gemaakt als bewijs dat schoeisel ook mooi kan zijn. Om een accent aan de expositie te geven besloten Jolanda Branderhorst en Lammie Snoeken van Intermezzo schoenen te combineren met pantoffels, sloffen, muiltjes en ander schoeisel voor in huis. Speciaal voor deze tentoonstelling heeft ontwerper Rene van den Berg een enigszins ingetogen zwarte damesschoen met een bijna identiek muiltje ontworpen, die beiden opvallen door een bijzondere hak. De schoenen en pantoffels bij Intermezzo zijn tot en met 26 februari te bezichtigen. Aldus het Limburgsch dagblad op 14 februari 1994.

In april 1999 een tentoonstelling genaamd 'Eten, koken, baden' duurt tot en met 2 mei en is te vinden in Galerie Intermezzo, Voorstraat 178, Dordrecht. Het jaar daarna, in 2000 wordt de personele bezetting uitgebreid door de komst van Hanneke Kal.

Ter gelegenheid van het 21-jarig bestaan in 2005 houdt men een ludieke actie. Men is meerderjarig geworden en dat moet op een speciale manier gevierd worden. Bij een verjaardag horen cadeautjes, maar omdat geven leuker is dan krijgen doet Intermezzo iets voor anderen. Er wordt een veiling gehouden, waarvan de opbrengst naar een goed doel gaat.

De bruisende energie van beginnende vormgevers, vaak kakelvers van de academie vindt mede haar weg naar het publiek via Intermezzo. Maar ook ontwerpers, die al wat langer in het vak zitten en er misschien ooit hun start maakten, exposeren er met regelmaat.

Intermezzo blijft constant in ontwikkeling, het huidige team waaronder nog steeds Lammie Snoeken, Jolanda Branderhorst en Hanneke Kal zet zich hier vol vertrouwen voor in.⁷²

⁷² www.galleries.nl/event.asp?eventnr=862

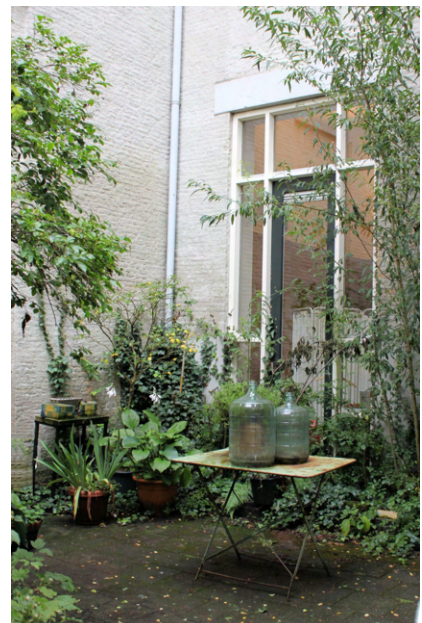

foto's: Fokko van Straaten

stucwerk in de hal

Anno 2013 zit Intermezzo in het statige pand aan het rustige stukje van de Voorstraat, een galerie annex winkel met tweedehands curiosa en cd's en exposities van vooral toegepaste kunst; kleding, meubels en (woon) accessoires. Intermezzo aan Voorstraat 178 biedt onderdak aan het project 'Wereldwijven'.

Wereldwijven bestaat uit startende ontwerpers, ervaren vakvrouwen en handwerkers van het handwerkLAB van Intermezzo, ruimte voor eigentijdse mode- en interieurproducten in Dordrecht aan de Voorstraat. De handwerkers zijn vrouwen met allerlei culturele achtergronden. Zij werken in Intermezzo aan een serie interieurproducten onder het eigen label WERELDWIJVEN, maar ook in opdracht van derden; bijvoorbeeld van vormgevers die een deel van hun productiewerk willen uitbesteden. Het begon met workshops handwerken in 2009 en inmiddels werken ca. 20 vrouwen 4 dagen per week in dit handwerkclub aan Voorstraat 178. Vele leuke en originele producten zijn er te koop.

Gebruikte Afkortingen:

RAD	Regionaal Archief Dordrecht
Kad. R'dam	Kadaster Rotterdam
C.B.G.	Centraal Bureau voor de Genealogie
R.K.D.	Rijks Kunsthistorische Dienst

Veel gebruikte archieven:

Toegang 3	de tijd van de Republiek van de Zeven Verenigde Nederlanden
Toegang 9	oud rechterlijk archief
Toegang 20	notarieel archief
Toegang 150	handschriftenverzameling

BIJLAGE:

Beknopt overzicht

1744 - 1748:

Voorstraat 140, stijl Laat Lodewijk XIV. Gebouwd door stadsfabriek Hubert de Haan en het beeldhouwwerk van de hand van Anthony Driessche. Hekwerk om stoep en voormiddenvenster. Inwendig rijk stucwerk en schoorsteen uit de bouwtijd.

Ter afronding van de bouw: aanleg van drie hardstenen dorpels met stenen zerk en aanleg van een stenen riool in de Appelsteiger

1773:

Omschreven als: *Een extraordinair, groot, nieuwgebouwt en weldoortimmert dubbelt huijs en erve, waer inne elf behange kamers, behalven de cabinetten, en klijndere apartementen, met een schoonen tuijn, stalling voor vier paerden en koetshuijs daeragter staende ende gelegen in de Voorstraet en van agteren uitkomende in de Doelestraet binnen Dordrecht*

belend het huis en erve van de weledelgestrenge Heer Arnoldus Adrianus van Tets, Raad en in de Vroedschap en regerend schepen alhier en het huis van de weduwe de Koning aan de ene en het volgende huis met diverse andere aan de andere zijde. Alsmede nog een huis en erve daarnaast staende in de Voorstraat en belend met het grote huis aan de ene en het huis van de erven de heer van de Wall aan de andere zijde bewoond.

Ten regarde van't groote huijs en gevolge, ook wel expresselijk bedongen dat de kasten, cabinetten, vloertapijten, matten, illusters, gardijnen en andere goederen, die als meubilen kunnen werden geconsidereert, alschoon die vastgespijckert of gekramt wierde bevonden, bij de koop niet zullen volgen. Exempt de twee penanttafeltjes met de bladen in 't voorsalet en volgende kamer, die bij de koop zullen volgen.

1851:

Omschreven als een huis en erf met tuin, koetshuis en stalling te Dordrecht op de Voorstraat uitkomende in de Doelstraat genummerd C 936 sectie G 941, huis, gebouw en erf groot 14 are 15 ca. en sectie G 942, stal en erf groot 3 are 50 ca.

1852:

Omschreven als: Een aanzienlijk, hecht, sterk en in den besten staat zich bevindend DUBBEL HEERENHUIS geteekend C 936, met daarachter zijnde TUIN en ruim en binnen weinig jaren nieuw gebouwd KOETSHUIS en STAL, geteekend G 941 en 942, te zamen groot 17 roeden 65 ellen. Het huis bevat ruime Vestibule en Gang met marmer bevoerd, onderscheiden ruime smaakvol behangen, gelambriseerde en gestukadoorde Boven- en Benedenkamers, meestal voorzien van Schoorsteen met marmeren Mantels en groote vaste en heldere Spiegels en Penantspiegels, ruime en smaakvol behangen Zaal met Bufet, voorts Keuken met Fornuis, Pompen, Turfkoker en verdere Gemakken, Brandkast, Wijn-, Boter- en Groentekelders, Bergplaatsen voor hout en turf, ruime Bovengang, Desert-, Domestieken- en Mangelkamers, groote Droog- en Turfzolders en verder die Gerijfelikheden, die in een wel ingerigt Heerenhuis vereischt worden, zijnde de uitgestrekte Tuin smaakvol aangelegd en beplant, terwijl het Koetshuis en de Stal bevatten groote Tuigkasten, Stalling voor

zes paarden met steenen Kribben en hangende Schotten, Pomp, Mestput, Koetsierswoning, Knechtskamer, Hooi- en Haverzolders, benevens afzonderlijke Bergplaats.

Ter overname: 26 koperen roeden van de achtertrap, 26 platte roeden van de voortrap en een ronde dik, 2 houten horretjes, 10 gordijnen op rollen, twee gazen horretjes, ladder en takel of de turfzolder en bank voor het hijschen en 14 ijzeren gordijnroeden en vier staatsiegordijnen, stokken.

werkzaamheden, die plaatsvonden: *ontgravingen der vloeibuis te mogen bewerkstelligen en desnoods door den zoogenaamde Appelstijger tot de haven te verleggen. En om een havenput te leggen op 't einde van den zoogenaamde Appelstijger*

1860:

De woningindeling is als volgt: zolder, gymnastiekkamer, koperkamertje, logeerkamer, strijkkamer, bodenkamertje, kinderkamer, kinderslaapkamer, grote slaapkamer, grote logeerkamer, bodenkamer, bovengang, mangelkamer, kleine tuinkamer, grote tuinkamer, keuken, gang, dessertkamer, kamertje in de gang, provisiekamer, suite, voorkamer, spreekkamer, nog een voorkamer

1922:

Omschreven als het herenhuis met schuur, erf en tuin staande en gelegen te Dordrecht aan de Voorstraat genummerd 140 sectie G 2371 huis en tuin, G 2295 tuin en G 2405 schuur en erf, samen groot 21 aren 12 ca.

Ingebruikname als fröbelschool, R.K. bibliotheek en kantoorruimte, waaronder filiaal van een bank en assurantiekantoor; bijbouwen van 3 w.c.'s en 2 waterplaatsje;

1935:

bijbouwen van klaslokalen in de achterliggende tuin. vanaf 1941 ingebruikname als R.K. Huishoudschool

1952:

Omschreven als: *twee schoolgebouwen en een verenigingsgebouw met erf en tuin staande en gelegen achter de Voorstraat en uitkomende aan de Doelstraat 9, groot ong. 15 are 93 ca. uitmakende een afgepaald en afgescheiden gedeelte van het kadastraal perceel sectie G 2448 geheel groot 19 aren 83 ca. zijnde onder de overdracht niet begrepen het gedeelte hetwelk ong. met een groene kleur is aangegeven op een tekening aangehecht bij deze akte.*

1956:

restauratie van de voorgevel- wijzigen hardstenen basement - het sierhek overgebracht naar museum Van Gijn aan de Nieuwehaven. Na subsidie: aanwijzing tot monument.

1977:

Omschreven als: *het eigendomsrecht van het pand Voorstraat 178 met bijbehorende grond, uitmakende een gedeelte van sectie G 2543 geheel groot 32 are 95 ca.*

1986:

Omschreven als: het op de monumentenlijst voorkomende pand met ondergrond staande en gelegen aan de Voorstraat 178, sectie G 2765 groot 8 are en 95 ca.

het te slopen achterhuis met bijbehorende opstallen moet geheel uit en van het dijklichaam worden verwijderd, daaronder begrepen funderingen, kelders, vloeren, etc. met uitzondering van de dijksmuur; de dijksmuur moet gesloopt worden tot een hoogte van 0.50 m. beneden het te maken dijksprofiel

slopen achterhuis

1988 / 1990:

opsplitsen in appartementen en opening van galerie Intermezzo

-0-0-0-0-0-

Origineel request om een bordes te mogen aanleggen:

Regt: van Dn: Johan Herman Halling
omme te leggen Een Steenen zerk
of doorpel, en te maken een Rivool.

Beeft met alle onderdanigh: te kennen de H: W: Johan
Herman Halling, Raed Schap derre Stad H:, dat hij heeft
geerne op zijn nieuw gemaaekte Stoep, Leggende voor zijn
Nieuw gemaaekte huis, Staende op de Voorstraat ontrent de
Munt, ten wederzijden van het Deur-Corijn, recht voort
Lamen drie hart Steenen Doorpels met eenen hart Steenen
Zerk, en zoud den voorsten Doorpel een gedeelte maer
over de Stoep schieten die al eens daar gelegen heeft,
ofte zoo veel als volgen Meting zal bevonden worden,
en dan te mogen maken en leggen een nieuw Steen Rivool,
dwaars door de Straat, en dan recht voort door den Stijgen tot
in de ^{oude} ~~oude~~ Haaken, zoo diep in de grond als men bekin
den zal te behooren, redenen omdat het oude rivool wat
te diep Leid, en al zoo het Ouder doorgaans door het
kuijs Leid, genaamt de klok, toe behoorende de Heeren
Hogelken, dat gedaan zijnde al het wederom aanvullen,
valt en gelijk stampen, en de Straat opbreken zoo
ver als nodig geordeelt wird, en tegen de Stoep
aan tot de kniijn. Wat Hooger, dat het water zijn
behoorlijcke loop heeft, en dan alles volgens prompte
maet weder te Straaten, en zoo te maken als
de rooijing en houghe zal werden gezeten, en al zoo
der Supp: zult niet smag te doen. Sonder goedvinden
van Wd: gr: aytb:, zoo leet hij Supp: met voringe
Lesbiedigheit aan Wd: gr: aytb:, ootmoedelijck
Kende, het den Supp: mag werden geconsenteert omme
de vorste Doorpels en zerk te mogen leggen, het rivool
en Straat te maken, zoo als Wd: gr: aytb: zullen gelieven
goedvinden te behooren. Tweelckdoende H: (was getg:)
J. H. Halling.

Bijlage I van I

Deze Hoofst. v. w. is w. gestelt in handen van de Heeren
Thes. en Achten v. Actum den 31 May 1745.

De ondergeschreven Thesaurier en Achten zijn naar genoemde
seculaire inspectie (zonder reuerentie) van advies, dat aan
den Supp. door w. d. gr. agtb. zoude kunnen worden
geaccordeert. t. leggen van den doosfel voor de nieuwe gemakte
Stoep, en t. maken van een nieuwe steene rivol ten
regte gemelt, mits te betalen voor den doosfel, voor 200
scer die buijten de Stoep komt te springen, Eene
gulden voor de v. kante voet, Zij niettemin eerbiedig
refererende tot de Hoog wijze dispoitie van w. d.
gr. agtb. Actum den 10 Junij 1745. (was get.)
Onderwater. Gerard van Haarlem. H. V. Coment.

De Ed. gr. agtb. Heeren Burgeme^{ren} den Stad Dord.
accorderen aan den Supp. zijn verzoek bij de voren.
staande Regte gedaan, conform aan het advies
van de Heeren Thes. en Achten, en aan de mits
daar bij geinsereent. Actum Dord. den 10 Junij 1745
In kennisse van mij als Secretaris (was get.)
Johan Beudt.

Naamregister

Aslander	D.G.	67
Aslander	P.	67
Asperen, van	Barent	11
Baarsel, van	Mieke	25
Bahlmann		11
Balgooijen	Arie	24
Ballegooijen Willemsz., van	Cornelis Johannes	46
Balm-Kok	Angenetha	2, 3, 26, 48
Bassecour, de la	Catharina Cornelia	26
Beaumont, van	Sophia	11
Beljaerts Cornelisdr.	Elisabeth	8, 9, 10
Berck	Matthijs	9, 11
Berck Johansz.	Margrieta	8, 9
Berentzen	Bernard Ferdinand Joannis	58
Berger	Cornelia	26
Berk	Pompejus	14
Beyerman	J.J.	60
Bijvoet	Jan Jacob Willem	51
Bilderbeek, van	B.	60
Blaeu	Joannes	4
Blom	Th.M.	66, 67
Blussé	A.	36
Boonen en van Hoogstraten, van	firma	37
Brandeler, van den		9, 11
Branderhorst	Jolanda	75, 77, 78
Brandwijk van Blokland	Adriana	21
Brandwijk van Blokland	Maria	21
Broucke, van den		22
Brouke, van den	Adriana	19
Brunklaus	Bernard Heinrich	51
Bruyn, de	C.M.	8
Burg, van der	Adriaen	11
Burgh, van der	Johan	20
Burgh, van der	Margaretha	20
Busch	Arnoldus Joannis Maria	58
Busch	Johannes Franciscus Albertus	51
Buul, van	Heijltje Johanna	36
Caesteker, de	Justus	12
Cammen, van der	Petrus Joannes Antonius	51
Crans	Govert	43
Crone	L.	64
Delden, van	Augustinus Ambrosius	45, 47
Derks	Adriaan Joseph Marie	68
Dermont	predikant	27

Deurssen, van	Thomas	27
Disse	H.Th	64
Dongen, van	Dionijs	29
Dongen, van		64
Dooremalen, van	Erica	3
Dorsser, van	Stephanus	43, 44, 45
Driessche	Anthony	6, 13, 59
Duijckinck	E.W.J.	48
Duijckinck Sander	Cornelia Bregitta Gerardina Hermina	48
Duijnen, van	Augustinus	51
Duinen, van	Herman	7
Duinisveld	Nico	3
Eelbo		11
Efferen, van	Maglina	24
Eijgenraam	Wilhelmus Petrus Anthonius Maria	51
Es, van	Lydia	24
Everwijn	Alida	10
Everwijn	Cornelia	17, 25
Everwijn	Samuel	16
Everwijn	Susanna	16
Faessen Nolthenius	Roeland Isaac	18, 19
Galen, van	Belia	12
Gevaerts	Adriana Alida	32
Gevaerts	Margarita Hendrika	32
Gijn, van	Simon	8, 11, 52, 61
Gijn, van	Simon Marius Hugo	46, 47
Grohte	Jacoba Francina	24
Haan, de	Hubert	6, 13, 59
Hal, van	Diana	75
Hallincg	Adriaan	10, 12
Hallincg	Beatris Cornelia	8
Hallincg	Johan	8, 9, 10, 11
Hallincg	Johan Herman	5, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Hallincg	Johanna	8
Hallincg	Margareta Johanna	8, 11, 12, 13
Hallincg	Margrita	10
Hallincg Hermansdr.	Elisabeth	8
Hallincg Hermansdr.	Margareta	8
Hallincg Hermansz.	Adriaan	8
Hallincg Johansz.	Herman	8
Hallincg Johansz.	Johan	8
Hallincq		11
Hartog, den	Anna Gijsberta	49
Heer, de	Aleida Pieterella	49
Heiningen, van	Elisabeth	25
Hen, de	Jan	24

Hengst, van der	Dingeman	24, 37
Hermesen	P.G.	64
Herwijnen, van		71
Heus, de	Teunis	22
Hoeufft	Jan	21, 25
Hoeufft	Maria	21
Hoeufft	Pieter	19, 21
Hoeufft	Pompejus	21
Hoeufft	Samuel	21
Hoeufft	Sophia	21
Hoeufft	Sophia Adriana	19, 20, 22, 23, 24
Hogeveen		13
Holland	T.A.	27
Hoogeveen, van	Gerard Æmilius	11
Hoogstraten & zn.	Gerrit	43, 46, 48
Hoop, van der	Johan	9
Hoorn	Leentje	49
Hoppe	Liesbeth	75
Hordijk	Johanna	36
Hubers	Hendrika	69
Huntjens	Joseph Cyrille August Maria	74
Jeer, de	Johanna Wilhelmina	26
Jongbloet	Catharina	22
Kal	Hanneke	78
Kamermans	Maria	24
Kat, de	Bastiaan	30
Kemp, van der	Anthonia	27
Kemp, van der	Diderik	27
Kemp, van der	Elizabeth	27
Kemp, van der	Pieter Hendrik	27
Kleef, van	Annet	64
Koning	Michiel	5, 67, 68, 70
Koning, de	Jacobus	34, 43
Koning, de	weduwe	17
Koningh	Leendert	40
Koogh, van der	Adrianus	42, 43, 45
Kooijman Lzn.	J.	49
Kopper	Pieter	11
Kramers		60, 62
Kramers en Willemsen		57, 60, 61
Krowinkel	Johannes Theodorus	68
Kuijpers	Geertruij	22
Laurillard Fallot	Angelique Marie	43, 44, 45, 47, 49
Laurillard Fallot	Antoine Anne	44, 49
Lengh, de	Gijsbert	21
Linden Goverts., van der	Jan	18

Linden, van der		70
Lips	C.J.P.	9
Lips	Johannis Petrus Maria	51, 58
Loriol	Franchois	27
Loriol Faassen Nolthenius	mevrouw	27
Lotsij	Jacoba Agneta	25
Lotsij	Johannes Wenseslaus	25
Lotsij	Servaas Hendrik	25
Lugten	Andries	76
Lugten en Malschaert		76
Maire, Le	Pierre Antoine Marie	51
Mak	Antonie	45
Mak	Simon Jacobus	37
Masion	Lucien Paul	51
Mast, van der Adriaensdr.	Johanna	8
Mens	R.	64, 67
Mijnders	Bastiaan	48
Mittelholzer		40
Molster	predikant	27
Monster	Bastiaan Jan Gerbrand	70
Moulin, du	Louise Wilhelmine	44, 49
Nagtegael, de	Andries	12
Nagtzaam	J.	64
Nefkens	Harry	66
Nievelt, van	Albertus	10
Okkerse		67
Onderwater	Abraham	17, 21
Onderwater	Adriaan	17
Onderwater	Amaranta	15, 16, 19
Onderwater	Boudewijn	15, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 35
Onderwater	Hendrik	15, 16, 17, 20, 22, 23, 25
Onderwater	Henri François	46, 47
Onderwater	Johanna	15, 16, 17
Onderwater	Johannes Pompejus	27
Onderwater	Maria	16, 17
Onderwater	Maria Angelique Jeannette	47
Onderwater	Mattheus	21, 22
Onderwater	Pompejus	15, 16
Onderwater	Samuel	15, 17
Onderwater	Susanna	17, 19, 24
Onderwater	Johannes Pompejus Boudewijn	27
Onderwater	Pompejus	27
Onderwater Boudewijnsz.	Hendrik	5, 24
Onderwater Hendriksz.	Boudewijn	17
Onderwater Hendriksz.	Hendrik	5, 19, 22
Onderwater van Brandwijk	Boudewijn	5

Onderwater van Puttershoek	Hendrik	22
Oosthoek	A.	6
Overvoorde	J.C.	59
Paulussen	Jacoba Helena	37
Pietersen		62
Pillichodij-Loriol		27
Pompe van Meerdervoort	Abraham	21
Postma	Joseph Joannes Rudolfus Maria	51
Ram	Catharina Maria	24
Ram	Philips	24
Rauff	Catharina Susanna	26
Remijn		64
Repelaer	Johan	32
Repelaer	Maria Jacoba	32
Reuver, de	Leon	52
Ridder B.V., de		69, 70
Rimmelzwaan	H.J.M.	64
Roberta		64
Roo, de	Johan Hendrik	15, 16
Roodenburg	Adriana	36, 37, 44, 45
Roodenburg	Anne Antoinette	44, 45
Roodenburg	Helena Johanna	36, 37, 44, 45, 46, 47
Roodenburg	Jeannette Noline	36, 37, 44, 45, 46
Roodenburg	Johanna Heilina	36, 37, 44, 45, 46, 47
Roodenburg	Johannes	48
Roodenburg	Leendert	36, 37, 44, 45, 48
Roodenburg	Louise Wilhelmine	44, 45
Roodenburg	Maria Catharina	36
Roodenburg	Nicolaas	5, 35, 36, 37, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51
Roodenburg	Willem Marius	44, 45, 47
Rutten	Johannes	43, 45
Ruyven, van	C.L.M.	64
Sander	Johannes	48
Santheuvel		11
Santheuvel Anthonisz., van den	Hendrik	11
Santheuvel, van den	Adriaan	10
Santheuvel, van den	Bartholomeus	11
Santheuvel, van den	Cornelia	5, 10, 12, 14, 15, 16, 18, 20
Santheuvel, van den	Emmerentia	12
Santheuvel, van den	Hendrik Lodewijk Willem	31
Santheuvel, van den	Henrietta	30
Santheuvel, van den	Henrietta Margaretha Gerardina	31
Santheuvel, van den	Johanna	12
Santheuvel, van den	Pieter Hendrik Jacob	31
Santheuvel, van den	Willem Bartholomeus	27, 30, 31
Santheuvel, van den	F.J.	35

Schalken	Aletta	16
Schalken	Petronella	15, 16
Scharloo	G.	64
Schennink	Casparina	56, 64, 65, 66
Schiks-Driehuis	Ietje	64
Schotel	J.C.	49
Schouman	M.	45
Schultz van Haegen	J.D.	45, 51
Schuurman	Arie	26
Schuurman	notaris	30
Siebers	Jan	76
Sigmond	Marinus Cornelis	47, 51
Singels	Cornelis Johannes	35, 36
Smak Gregoor	Gillis	42, 43
Snoeken	Lammie	75, 77, 78
Soerewijn	Jan Cornelis	26, 27
Sörensen		42, 45
Star, van der	Bartholomeus	15, 22
Star, van der	Herman	14
Star, van der	Jan	16, 18, 22
Stee, van der	Bernardus	
Sterk	Elizabeth	22
Straaten, van der	Fokko	79
Struijk	Huibert	27, 31, 32, 33, 43
Stuij		64
Tets van Goudriaan, van	Arnold Willem Nicolaas	22
Tets, van	Arnoldus Adrianus	17
Thesingh	Gijsbertus Andréé L.G.	31
Tijssen	J.A.	64
Tittel	J.L.A.J.	58, 68, 69
Trivire		5
Tromp	Herman	24
Tussenbroek	O.W.P.	49, 51
Twist, van	Jos	64
Veits	Agatha	49
Verbeeten	Bernardus Gijsbertus Jacobus Maria	58
Verbroek & zoon		53
Verveer	Gerardus	12
Visser, de	Neeltje	49
Vogel	Jacob	22
Vos	Jeannette	36, 37, 44, 45, 46
Vos van Hagestein	Adrianus	36
Vos & zn.	A.	46
Vries, de	Cornelia Sophia	26
Vries, Lugten en Malschaert		71
Wageningen, van	Joan	15

Wageningen, van	Johan	16
Wall, van de	Cypriaan Gerard	27, 32
Wall, van de	erven	18, 19
Wall, van de	Henrietta Françoise Catharina	27, 30, 31
Wall, van de	Margaretha Elisabeth	5, 26, 27, 29, 30, 31, 35
Wall, van de	Pieter Hendrik	5, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 43
Wall-Repelaer, van de	Maria Jacoba	30
Well, van	Pieter	16
Wildt, de	Adrianus	58
Zahn	Jilles	33
Zwart	H.H.	64
Zwijzen	Adrianus Josephus	49

